

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

J. Bag.

17¹⁰

Brandes

Bibl. Lipp.
No ~~3862~~
3862

<36638109510013

<36638109510013

33

Bayer. Staatsbibliothek

Digitized by Google

DE VERA
ET

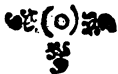
SIMULATA
JURISCONSULTORUM
PHILOSOPHIA,

Ad Illustrissimum Baronem
Boineburgium

In qua dissertatione elegantes
non vulgares pertractantur materiae, quas
in summa ex Praefatione ad Lectorem
videre licebit,

Autore

JOH. BRANDES.

FRANCOFVRTI

Impensis Joh. Davidis Zunneri, Bibliop.

Typis Johannis Andreae,
M. DC. LXVIII.

Illustrissimo Viro

Domino

**Johanni Christi-
ano Libero Baroni à Boi-
neburg Equiti Aurato,**

Domino suo plurimum observando.

S. D.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Non unam ob cau-
sam me Tibi obli-
gari, vir Illustrissi-
me, conscientia constri-
ctum teneo. Aut enim
ab eo, quod diu Eruditus
Orbis admiratur, mihi
ordiendum est, ingenita
bonitate & comitate tua,
quas in tanto eminentis
fortunæ fastigio tam a-
mice conjugatas nun-
quam non dico videre,
sed ne conjectura assequi
licuit. Sed sicuti illa jam
Clarissimorum præconiis

2 2

no-

nobilitata sunt ; ita hoc
præ aliis mihi asseren-
dum est. Illustrissimam
Tuam Excellentiam hu-
manitatis officijs & faci-
litate me ita affecisse, ita
sibi devinxisse, quam
quem maxime. Præter-
quam enim quod in re-
missionibus & Secessu
Svallbacensi ultro mihi
offerebatur longissimos
dies colloquiis condire,
sermonibusque mutuis
vesperam haud raro ex-
tendere, profundissi-
mumque de variis Auto-
ribus iudicium, quidque
in

in singulis sequendum,
quid caute declinandum,
exaudire, Attonitum me
sepius fecit expeditum in in-
tricatissimis arbitrium, in va-
rietate promptissimum, in ex-
temporaneo quo via arduo de-
cidendo tlex terrimur, cuius
major reverentia debetur, quo
magis usu exercitum pruden-
tiaque civili munitum est, ut
num non remere collige-
rem, quod nunc sine as-
se tatione publice faten-
dam: Tetanquam Lynceum
videre omnium, probatum esse
per totam aetatem his adioni-
bus & curis, unde fatus publi-

ca manare solet. Et ut uni-
verse dicam: *Omnibus eru-*
ditis viris magnitudine Te tua
inducere caliginem. Sed illa
jam uberius explicare su-
per vacancum, & Illustris-
simæ tuæ Excellentiae,
scio, esset odiosum, ta-
cere omnimodo mihi vi-
tio verti poterat. Sint Pa-
triæ lumina, ut sunt, Ex-
cellentiae & Virtutis tuæ
buccinatores, mihi, ne
parcius dicendo in fa-
mam tuam patriæ nostræ
communi venerandam
peccem, providendum,
& id saltem dicendum
est,

est, me, nisi ingratum
non potuisse, & nisi Rei
meæ negligentem & in-
curiosum non voluisse
hoc de vera Philosophia
præludium alius quam
Tuæ Illustris Excell. gra-
tiæ insinuare. A cujus
enim magis quam à tuo
splendore lumen mu-
tuer? Sub cujus autori-
tate tutior quam tua sum,
omni livori & malevo-
lentiæ reformidando præ-
sidio? Largire itaque, Vir
Illustrissime, hoc meæ in
Te observantiæ, & digni-
tatem rei, materiamque
a 4 ipsam

ipsam fatis illustrem Te-
nuitati meæ præferenda
esse, Tute tibi persuade.
Satis me affecutum arbi-
trabor, *Si placeam Tibi, di-
spliceam aliis.* Si quid in
materiæ gravitatem ju-
venilis incuria forsan
commisit, maturati ju-
dicii, & futuri otii erit,
illud insecutura, si nulla
vis interpellaverit, parte
retractare & limare.

Me qui forte halluci-
nantem non excusan-
dum putet, cogitet velim
in gravissimo hoc studio
vel seni cespitanti igno-
scen-

Ecce dum esse. Atque iu-
ros credidit antiquitas il-
los, qui ad summa nitun-
tur, quam qui præsumpta
desperatione quo velint
evadendi, protinus cir-
ca ima subsistunt. Certe

*Non omnes arbutta juvant
humilesq; Myricæ.*

Aceipe igitur, Vir Illustris-
sime, hoc quicquid est le-
vidensis, illudque autori-
tate tua tegere ne gravare,
& perge favere non di-
eam Eruditis, quæ tua
propria sunt, sed Erudi-
tionis cultoribus. Meum
erit Deum precari, ut Te

a 5 reip.

reip. commodo. salvam
& incolumem diu servet,
æternaque laude flore-
scentis virtutis gloriam
quotidie augeat. Vale.
Scribebam. Francofurti
ad Moenum

Anno M. DC. LXVIII.

Tuæ Illustrissimæ Eccellen-
tiae

Devotissimus cultor

Joh. Brandes,

Præfatio ad Lectorem.

Non me gloria publicandi ingenii produxit in medium, sed Necessitas, quæ pars rationis est, cui parendum mihi erat, alia enim scribentis erat intentio, quam inopinata quædam, quæ obvenere, ita urgebant, ut quæ primo latissimæ mecum conceperam, jamque adumbraram, in compendium quasi cogerem, amplitudinemque rei constringerem.

a. 6.

Ratio.

Rationis status materiam superficialie & in Tabella tantum delinearam, post per textu telo videbar nec mihi nec aliis male consulturus, si in materiis quas in transcurso tetigeram, & nominatenus interdum tandum allegaveram, me ad complures bonas Autores, tam veteres quam novos remitterem, qui ex professo easdem pertractarant, sic fore putabam, ut hoc de Ratione Status schema in posterum mihi esset pro perpetuo

retuo in Politicis Indice,
ad quem, quoties opus
foret, tuto refugere pos-
sem. Sed ex autoritate
Illustrissimi cujusdam Vi-
ri, cui, quicquid calca-
verit, rosa fiat, mutavi
sententiam, omittendo
ubi commodo fieri po-
tuit, allegatos complu-
res Autores. Ut autem
Benevole Lector uno
quasi intuitu, quid à no-
bis actum sit, videre posi-
sis, scias, nobilissimas
materias, nondum satis
eritas hic insertas esse,
quas perpolire instituti

nostris erat, absolvere nec
arctati temporis spatium,
nec compendium per-
mittere videbantur; ha-
bes enim non tantum
materiam Rationis Status,
quæ una quantum nego-
tium Eruditis facebat, amice
reorderis. Habes, *vai-*
rias veterum de vera Philoso-
phia opiniones. Materias de
Advocationibus. Educatione
moribus & studio veri & Citi-
Humanioribus, Methodo tra-
ctandi Ethica, Politica, Hi-
storica. Nomothesia. Arte
Characteristica. Interpretati-
one Legum. Solutione Antino-
miæ

xiatum. *Arte Juris. Concepti-*
one perfecti Corporis Juris. To-
pica Legalis. Principiis Juris
publici, &c. Quæ omnia
in fronte libri indigitare
nolui, sic enim non tan-
tum in stylum veterum
peccassem, sed & forte
domus limine excidisset.
Simplex dedi Dissertatio-
ni nomen Philosophiæ,
augustum tamen & ve-
nerandum, non ex sæcu-
li pravo genio captan-
dum. Deponere, quisquis
es, præconceptam de vo-
cabulo opinionem, vide-
bis, scio, si perlegeris, non
nobis

nobis sermonem esse de
illo Philosophorum ge-
nere, qui in umbra & pul-
verephilosophantur, qui-
que magno labore despi-
pere discunt & in subtili-
tatibus exercentur capti-
osis, ipsi vero ad res ge-
rendas nunquam acce-
dunt. Simulati illi sunt,
quod in peculiari capite a
nobis ostenditur. Diese
gelehrte Haasen fallen
gemeiniglich in die
Schulgarn / und blei-
ben darinn hengen.

Menda & Errores in fi-
ne dissertationis corre-
ctos

tos videbis, quos præter
pem, posteaquam ex Acu-
lulis Svallbacensibus re-
liceram irrepresso quidem
lolebam, ast emendare
non poteram. Vides de-
nique honorande Lea-
stor, in quibus occupat,
quo justius ergo petam,
primum ut errori, si quis
est, tribuas veniam, de r-
le medearis scienti
generosi enim animi est
in difficilioribus lapsis fa-
cile ignoscere, in quibus
si non Eventus, intentio
tamē laudanda est. Quod
si vita suppetet, & à pere-
grinatione, quam inten-
do,

do, ex Dei Decreto salu
rediero, altera de ver
philosophia, differtatio
primam hanc sequetur
Quisquis doctiorum di
versus à nobis sit, & nos
com pluribus divor tium
fecisse dicat, id sibi per
svadeat velim, quod ne
Delphinum natare doce
ant, quodq; nunquam
tas ratione nobi
antiquior fuerit. Sed qui
opus est verbis! Permittat
vela ventis, vos oram solven
ti bene precamini!

CAP

J. J.
CAP. I.

In Philosophiam prævia &
προαύλων. In quo continetur.

Philosophia ascendens, supra homines, supra Deos. Philosophia descendens, Philosophia decidens. Causa casus fatalis, male morati philosophiam criminantur, philosophiam non scortum sed sponsa, præambula vera Philosophia delineatio. Legis prima ff. d. 1. & 1. triplex explicatio. Non novum est, Iprudentiam Philosophiam appellari, ha invicem non nisi quoad nomen discrepant. Comparantur Johanni Baptista in deserto, & baptizanti ac docenti.

Philosophiam à principio Reges coluere, sanctitatem & splendorem antiquitas instituit;

A

stituit;

stituit; & hæc scepra tenentes & vitæ necisque Arbitros non abhorruisse à cultu illius, enarrat attonitis, illamque perfectissimam fuisse rerum publicarum cui perfectus præerat Philosophus. Hic erat *Rex Regum*, & potentior quia melior. Sed hoc eminente licet loco gradum non sistere, non terminum statuere potuit, plus ultra extra hominum commercium ad Deos progressa est. A cælo enim Socratem philosophiam deportasse, in urbibus collocasse, inque domos introduxisse credebant, & coegisse de vita & moribus, rebusque bonis & malis quærere. Hanc Deorum progeniem qui in humano corpore hospitantem habebat, Deum habebat. testis sit dictus sapiens, Socratem puto, in hoc *philosophia Deus erat*. Hinc in Deorum genus abire nulli alii fas esse docebant, quam ei qui philosophatus erat. in tantum philosophia surrexerat! inde reverentiam plebs, sanctamque opinionem mundus imbibebat, proxima enim,

Plato 5. d.
rep. Horat.
lib. 1. ep. 1.
Senec.
ep. 90.

Apulei. d.
Deo Socrat.
Senec. ep.
31. 59. 92.

Plato d.
Anim.

3.
enim, imo par diis sic erat. Sed nec
hic quievit, tanto plus se debere phi-
osophiæ, quam diis dicebant, quan-
to majus beneficium esset bona vita,
quàm vita. Huc ascenderat: Hic su-
pra Deos & homines constituta, ab
summi stratis devoto horrore adora-
batur. Sed in præcipiti stabat,

Ruit alto à culmine Troja?

Casum enim, cum progredi non pos-
set, maturabat fatalem, fatalè dico; sive
quod in nimis evectæ superstitioni pe-
nes Autores paganos manendū erat,
sive quod omnibus summis stare diu
negatum sit, naturaliterque quod
procedere non potest, recedat, sive
frequentia studii, æmulatio, ambitio
& malitia humana, sive Ratio status
litteratorum, aut quicquid aliud vitio
vertatur. Deplorandum certe est,
quod ad atrociam & fæda deveniant
nonnunquam, qui ex alterius studiū
ordinisque fama sibi infamiam, fa-
moso timore metuent, quodque in
minimis nunc sæculi vitio ponatur,
quod ante omnem humanitatem ex-

A 2

cesse-

cesserat. Eludunt scientiæ majestatem per contemptum atque jocos inculta ingenia, quarta luna natos, Jove irato in hoc sordidum literarum pistrinum detrusos ajunt, illum demum ad majora natum existimant, qui Philosophiam ut viles ineptasque quisquilias & stultitias meras refugerit. Sed audi Satyrice *Senecam epist. 14.* *Nunquam in tantum convalescet nequitia, nunquam sic contra virtutes conjurabitur ut non philosophiæ nomen venerabile & sacrum maneat.* Prodis ignorantiam, quisquis illi non nisi maledicis, quid cum illa ex postulas? quid ingeris mala multa? Nihil promoveris, nisi quod molestus tantum sis, atque animo iniquo morem geras. *Plato s. d. rep. ne Momum quidem hoc studium reprehendere posse docet.* *Philosophia, inquit Cicero orat. in L. Pison.* virtutes continet & officii & bene vivendi disciplinam, quam qui profitetur, gravissimam mihi personam sustinere videtur. & *2. Offic. in princ. ait:* Philosophi studium qui vitupe-

vituperat, haud sane intelligo, quidnam sit, quod laudandum putet. Ego, ni fallor, Philosophiæ profuit *admodica sortis cecidisse quietem. Idem noster 5. Tuscul. quest.* in Philosophia occupatus, quam elegans, quam aurifluus est: O vitæ philosophia dux; inquit, ô virtutis indagatrix, expultrixque vitiorum, quid non modo nos, sed omnino vita hominum sine te esse potuisset, tu urbes peperisti; tu dissipatos homines in societatem vitæ convocasti, tu eos inter se primo domiciliis, deinde conjugii, tum litterarum & vocum communione junxisti, tu inventrix Legum, tu Magistræ morum, & disciplina fuisti, ad te confugimus, à te opem petimus, quam Oratoris copiam contrahit pro more *Seneca ep. 16.* Non est, inquit, Philosophia populare artificium, nec ostentationi paratum, non in verbis, sed in rebus est, animum format & fabricat, vitam disponit, actiones regit, agenda & omittenda demonstrat, sedet ad gubernaculum, & per ancipitia

pitia fluctuantium dirigit cursum, sine hac nemo securus est. Hinc non obscure patet, & patebit, qua pietate primo de omni philosophia dicturimus, tum de ea, quæ non Oratione aut scripto, quod propositum est pluribus, assensionem subtilitatis unice captat, aut juvenum & otiosorum aures, disputatione varia & volubili detinet, sed quæ tacere docet non dicere, quæ jus suum cuique tribuit, principum secreta rimatur, rempubl. observat, eam instituendam Legibus instruit, institutam consiliis adjuvat, labantem reficit. Rem itaque suam sibi habeant vanæ speculationes, & quicquid inane ac sterile est. Sed & cum hisce omnis, *apud quem philosophia est instar scorti*, quo ad voluptatis illecebras abutitur, tanquam ancilla turpibus officiis mancipata. Nos *Sponsam* honeste in theatro proponemus, ad generationem fructuum reipubl. utilissimorum aptissimam, illam quæ pro tribunali querelas miserorum excipit, læsos injuria restituit,

mercen-

philosophia non scortum sed Sponsa.

merentes pœna, bonos præmio affi-
 cit, negotium publicum agit, cogno-
 scit, judicat, judicium exercet, hanc
 enim esse Philosophiæ elegantissi-
 mam, licet laboriosam partem,
docet Plin. 1. epist. 10. Hæc autem
 philosophia cum præsupponat rerum
 cognitionem, expetendorum fugien-
 dorumque descriptionem quod prius
 philosophiam Theoreticam, poste-
 rius practicam respicit, tandem ex il-
 lis nascitur formosissimus fœtus, jam-
 jam à nobis in Theatrum producen-
 dus, *demonstrat id Cicer. 5. Tuscul.*
quest. Illum Jctus l. 1. ff. d. 1. & l. leg. 1. ff. d.
 notanter admodum vocat veram non I. & l. ex.
 simulatam philosophiam. Hæc ver-plicatio,
 ba triplicem explicationem admitte-
 re mihi videntur, primo enim, si ver-
 bi affectantes nativum sensum reti-
 neamus, pro appetentes, tum per di-
 ctam philosophiam intelligere possu-
 mus illam, quam civilem sapientiam,
 (quæ nil aliud est, quam civilis pru-
 dentia, veteribus enim promiscuus
 erat verborum usus *test. Cicer. 1. Of-
 fic.*)

fic.) vocat Jctus l. i. & 5. d. *extraordin. cognit.* de qua paulo post dicendum erit. Quod si dativo sensu accipiamus pro sequentes, alius sensus est, ut videatur Stoicus Jctus affectare hypothetice suam philosophiam, eamque necessario supponere, quod & Cujacio & Mornacio placet. Si denique Jctum comparative non exclusive de Theoretica tanquam simulata in oppositione ad practicam philosophiam locutum dicas, habebis tertiam verborum vim, *adde Gloss. ad hanc l.* quod tamen quæ mente dicatur & dici debeat, infra uberius exponetur. Ut ut sit, utraque priorum proposito interserviet explicatio, suoque sensu posterior non est absurda. *vid. Plin. i. epist. 10.* ubi licet theoreticam non simulatam dicat, affirmat tamē practicā esse philosophiæ pulcherrimam partem. Adde tu quæ sequuntur: *Mihi hoc unum non persuadet.* Excluduntur autem Pseudo Philosophi, de quibus post alios vide

Piccart.

9.

Siccart. observ. histor. polit. Dec.
S. c. 1. Nos sequenturo capite de illis
 sapientia catponibus agemus. Sed
 nec illud novum, non inauditum est,
 iustum disciplinam philosophiam ap-
 pelliari, nam & Lact. in proem. me-
 morat, Hecatum opus quod tam
 Theologiam quam Jurisprudentiam
 Aegyptiorum esse complexum, in scri-
 psisse de Aegyptiorum philosophia:
 Sic Clemens Alexandrinus postquam
lib. 1 Strom. Cap. 7. dixerat, anti-
 quissimam Philosophiam tempore
 Mosis fuisse, explicat in fine ejusdem
 libri, quae fuerint ejus partes, quot
 membra, quatuor partes fuisse ait:
 priorem ejus partem historicam, se-
 cundam Nomotheticam, tertiam eam
 quae pertinet ad sacrificia, quartam
 Theologicam fuisse dicit. Hinc &
 Jurisprudentiae & Philosophiae defi-
 nitio eadem erat, haec nimirum: esse
Jurisprudentiam divinarum atque
humanarum rerum notitiam, &
 eadem erat philosophiae definitio:

Non no-
 vum est
 Jurispru-
 dentiam
 philoso-
 phiam
 vocari.

A 5 adde

adde Cicer. 2. Offic. Senec. ep. 90.
Mur. var. lect. l. 18. v. 19. adde
Ammon. in Porphyrium. Non ita-
 que nisi nominis sono Philosophia
 Jurisprudencia & hæc ab illa differt,
 utraque enim amore boni æstuans sa-
 pientia ac prudentia studet, & in ci-
 vilibus rebus tractandis occupatur,
 nostra philosophia tamen magis alios
 curat & republ. illa secum potissi-
 mum agit. Hopperus de differentia
 harum differens inquit: Estque res
 haud aliter, atque si eundem *Johannem*
Baptistam nunc in deserto agentem spe-
ctes, quod Philosophi est, nunc populum
docentem, ac baptizantem, quod Cris-
sive hominis politici. Olim omne per-
 fectum studium, maxime id, quod
 republ. Nomothesium, officia civi-
 lia & utile reipubl. respiciebat, sub
 Philosophia vocabulo complecte-
 bantur. adde *Platon. dial. 5. d. rep.*
& dial. 6. in princ. hunc talem phi-
 losophum laurea sceproque dignum
 æstimabant, inde princeps, quia
 omnia

omnia jura in scrinio pectoris sui habere existimatur, l. 19. C. d. Testam. philosophiæ plenus perhibetur. l. penult. C. de his quibus ut indign. & veteres Jctos plerosque omnes philosophos fuisse constat ex l. 2. S. 47. ff. d. O. l. & postea demonstrabitur. Non incongrue igitur dicitur *¶ Cæus verus Philosophus*, est enim veræ sapientiæ & studiosus & Antistes. Sed abeundum est à limine. Tu Juva JESU! Et vos ignoscite Amici, quod solem facibus adjuvare gestiam.

CAP. II.

De Simulata antiquorum &
Sophistarum Philo-
sophia.

*Methodus à contrariis primo si-
mulata omnia amolitur, damnat
eos qui sapientiae studium habitu
corporis praeseferunt, Sophistas,
fada Sophistarum ex antiquis
scriptoribus encomia, sunt acuta
delirationes. Sophista olim ano-
nymus, post aliis Circulator erat,
aliis veneficus, aliis Nebulo,
aliis ein Phantast und gelähr-
ter Grillenfänger / omnium ho-
rarum homines non sunt veri
philosophi.*

HÆC ὡς ἐστὶ τῶν. Cum Minerva
nunc manum quoque movea-
mus, ita quidem ut liceat nobis uti
modo Imperatori & J. Ctis frequenti,
qui

qui antequam quid res sit exponunt,
prius quid non sit, declarare solent.

S. 3. l. d. obligat. qua ex delict. l. 1.

ff. d. his qui sunt sui vel alien. jur.

Contraria enim juxta se posita magis
elucescere, eandemque illorum dis-
ciplinam esse inter paucos non con-
stat. Ab origine sic ordiemur, si omne
id quod simulatum est, adversari no-
bis & ad veram nostram non pertine-
re philosophiam docebimus, hinc si-
mulata omnia amoliri primus noster
labor erit. Nihil sic nobis commercii
esse patet, cum antiquorum scholis
philosophorum, ex quibus, ut taceam
Cynicos spurcissimos philosophos,
vid. *Horn. histor. philos. l. 3. r. 18.*
Indi nudi atatem agebant, & Caucasi
nives hiemalemque vim perferebant
sine dolore, cumque ad flammam se
applicarent sine gemitu adurebantur.
Nec hæc in præsentia, quibus conspici
non proficere volebant philosophi,
reveremur, asperum cultum & inton-
sum caput & negligentiorum bar-
bam,

ham, & indictum argento odium, & cubile humi positum, & quicquid aliud ambitionem perversa via sequebatur, *vid. c. ult. distinct. 84.* jungere faciam historiam ex *Gell. N. A. lib. 9. c. 2.* Hæc enim per quæ admirationem parare volebant ridicula & odiosa erant. Maneat itaque cum asseclis in dolio Diogenes, ambiat in nova cathedra populi reverentiam.

Nec vero subdolos & fallaciæ æmulos Sophistas, *die Doctmâuser* / qui disputationibus nil profuturis otium terunt, hujus loci esse sinimus, *vid. Gell. N. A. l. 5. c. 10. Senec. ep. 49.* ubi *cornutos* omnes esse homines philosophatur, & ep. 48. ubi Syllaba caesum rodit, sed secundum Sophistarum mentem. Hi enim se habent ad sapientiam ut puellæ, quæ fuso illinunt faciem, ad eas quæ natura pulchræ sunt. Olim quia res ipsa non recipiebatur, nec in usu erat, nomini quoque repugnatum est. Cavillationis tamen vocabulum à Cicerone mutuatur.

Sophista
olim ano-
nymus,

mutuat *Senec. epist. III.* & hisce va-
fris philosophis accommodat, ibi no-
tanter dicit: Sophistas exurgere in
plantas, & summis ambulare digitis,
eorum more qui mendacio staturam
adjuvant, longioresque quam sunt, vi-
deri volunt. Detestemur itaque so-
phismata & alia ad exemplum hujus
acutæ delirationis concinnata, talis
enim Jctus ruris tumultus dicitur.

Ein guter Jurist ein böser Christ.

Der allen bösen Sachen eine Farb

weiß anzustreichen / hinc Boccalini

fingit, daß sie im Parnas alle Farb

Krämer außgelaufft. lex. 6. ff. d. ex-

cusat. eos Circulatores vocat. Hosce Circula-

Plato, licet omnia profiteantur, nihil tores.

prosum scire convincit, ut maleficos

infectatur atque veneficos, philoso-

phos namque arbitratur qui studio-

sus veritatem affectantur, Sophistas,

qui opinionem opinionis amore. Ne-

bulones à Gell. N. A. 1. c. 2. dicuntur, Nes.

qui atra verborum fuligine ob oculos

audientium jacta, sanctissimæ disci-

plinæ nomen ementiuntur, & oppo-

nuntur

stantur veris & sinceris philosophis.
A canon. 4. distinct. 37. dicuntur
 dialecticorum tendicula; quæ non
 tam vincula sunt appellanda quam
 phantasmata, i. e. umbræ quædam &
 imagines; quæ cito pereunt & sol-
 vuntur, & hi revera sunt specie sa-
 pientiæ stolidi, prout à militibus Ju-
 lianus vocabatur, gelehrte Phanta-
 sten. Exulent itaque hi verborum ar-
 tifices, captivorumque dialecticarum
 laqueos strepentes. Diese Grillen-
 fänger / qui in municipalia syllabas ca-
 piunt. quibusque multam temporis
 verborum cavillatio eripit, & captio-
 sæ disputationes, quæ acumen irri-
 tum exercent.

Phanta-
 sten.

Grillen-
 fänger.

Omnium horarum homines non sunt veri philosophi. Nec vero illos ad veros admitti-
 mus philosophos, qui omnium hora-
 rum homines barba & coma nitidi,
 de capsula toti, facilitatem præ se so-
 lent ferre, facileque omnes perferre
 ac pati, cum quibuscunque sunt una,
 iis se dedere, eorum obsequi studiis,
 adversi nemini. qui quod in comicis
 spectaculis Gnathonum esse vide-
 mus,

mus , ad om̄ium p̄tus frontem
 componere, omnibus arridere, gesti-
 bus peregrinis, crurumque flexioni-
 bus scite uti, seria salesque tempori
 accommodare, principum gratiam
 venari, & in communis vitæ scena,
 quamvis ut dicunt, personam apte a-
 gere norit. hos vulgus æstimat, sed a-
 liter catuli longe olent, aliter fues.
 Nos sicut elegantiam qua sermonem
 incessum & gestum; vero commen-
 damus philosopho, ita non est, cur
 non aperte & ingenuo fateamur, ve-
 rum philosophum non ex illis, sed
 longe aliis officiis utile reip. spectan-
 tibus æstimandum esse. Adulatores Adulato-
 illos & Assentatores; qui harmoniam res,
 cuilibet suavem modulantur, cum se
 ipsos damnent, non opus est ut à no-
 bis refutentur, claudendæ sunt illis
 aures, nam semel admissi plus audent.
 Lehman Chronic. Spir. lib. 5. c. 58.
 inquit: Die Raben reißen den Tod-
 ten die Augen auß/ aber solche Flatti-
 rer machen die vernünfftige und se-
 hende blind.

CAP.

CAP. III.

De Ratione Status.

Non spectant ad veram philosophiam Pseudo-Politici Idolum Rationis Status adorantes. olim Ration. Status sola basis erat honestas, excluso utili, probatur exemplo Græcor. & Romanor. sed refutatur. An incongrue hic tractatur d. R. St? ibi plura argumenta. ad eadem responsio, quomodo ad JCrum spectat R. S. collatio l. 2. §. 47. d. O. l. cum loca Tacit. Aurei sæculi scriptores, de quibus illis iudicium. in Jure & LL. nostris nonnulla apparent R. St. vestigia. Generalis R. St. adumbratio. An Ratio St. in augmento consistit? sese, frustra infringitur, principes hodie istas verborum velitationes non curant. &c.

AN vero illos modernos ad hanc philosophiam spectare putamus,

MALES, qui ministri alienæ libidinis nihil non ex statu principis metientes, sine discrimine huic licentiam in bona & subditorum & aliorum per fas & nefas involandi tribuunt? Minime gentium! Aliter n. edocti sumus à *Magnif. Domino Tabore Cancellario Hasso-Darmstadiño bene merito, Doctore nostro nunquam non observando*, in præfation. Jurisprudēt. Erotemat. Hi enim abutuntur eminente dominio, novosque acquirendi modos pro lubitu fingunt, prout facit *Lips. 4. polit. 14. n. 85. &c.* Hi veri juris Germanæque Justitiæ solidam & expressam effigiem nullam tenent, umbra & imaginibus utuntur, easque ipsas utinam sequerentur! hi pro sancta Justitia Idolum adorant, & sine necessitate ad necessitatem properantes, vinculum illud, quod colligare imperantem & parentem debebat, solvunt. Olim Rationis status sola basis erat honestas, nam publicæ utilitatis species præ honestate contemnebatur. Aristides Themistoclis
con-

consilium, quo per incendium hostium classem delere parabat, non probabat, dicens: perutile esse consilium quod Themistocles afferret, sed minime honestum, itaque Athenienses quod honestum non esset, ne utile quidem putabant. Romanis cum Rex Pyrrhus bellum ultro intulisset, per fuga ab hoc venit in castra Fabricii, eique est pollicitus si præmium sibi proposuisset, se regem veneno necaturum, hunc Fabricius reducendum curavit ad Pyrrhum, idque ejus factum à Senatu laudatum est. Non piget Herois, Germaniæque suo ævo liberatoris Arminii exemplum, & destinata ab Adgandestrio pericula adducere, qui veneno facile è medio tolli poterat, quantus rom. Monarchiæ hostis! Sed non fraude neque occultis, sed palam & armatus populus rom. hostes ulciscatur. *Tacit. 2. A. c. 88.* Ast hodie utilitatis specie in rep. sæpissime peccatur, cum tamen nunquam sit utile peccare, quia semper turpe, C. Caesaris dictum.

tum valet, si violandum est jus, im-
 perii gratia violandum, aliis rebus
 pietatem colas. Interim maneat vera
 & suis fundamentis innixa status Ra-
 tio. Illam hic pertractare an incon-
 gruum, an alienum videtur? An, uti
 vocant, de genere in genus transi-
 nus? Philosophia enim nostra hanc
 ignorat *Pandoram*, conterit hæc *So-*
lomitica poma, externo colore ocu-
 os ad tempus pascentia, sed levi tactu
 in pulverem redigenda, nec *jus in*
nanu positum attendit, & plus valere
 cupit quod agitur, quam quod simu-
 late concipitur. *tot. tit. C. plus Valer,*
quod agitur. C. cum inter 13. X. d. sen-
ent. & re judic. l. promittendo d. jur.
lot. l. un. C. d. dedit, lib. toll. exsc-
ratur illos, qui prout Boccacini di-
xit: vendono al mondo per muschio per
Zibetto, per ambra grisa, la stessa pu-
zolente Assa fetida. Die der Welt stin-
tenden Teuffelsdreck für Bisem /
Zibet und Umbra verkauffen. Imo
 Ratione status plerumque uti solent
 illi demum qui se vident Legibus &
 ratione

An hic
 in con-
 grue im-
 miscetur
 materia
 R. Stat.

ratione vinci. illi qui folia Deo, fructus
 Diabolo offerunt. Minui jura, quotiens
 gliscit potestas, nec utendum impe-
 rio, ubi Legibus, agi possit, inquit
Tac. 3. Annal. c. 69. Aureo sæculo,
 quo teste cælo vivebatur, sine hac
 beatos fuisse homines, adde *Virgil.*
in Eclog. 4. *Senec. ep. 90.* *Senec.*
Tragæd. in Hippolit. act. 2. nunc
 virtutum sterili sæculo venisse impe-
 rii sitim, cruentum facinus, prædam
 majori esse minorem, pro jure vires.
 Sed quid illa moveant! Ciceronem
 quidem quod attinet, ille nobis initio
 maxime adversus videtur, sed si histo-
 riam respiciamus, vix ex illa Cicero
 defendet quod ait, excluso utili, so-
 lum honestate basi crevisse rem ro-
 manorum. Audiamus Dionysium Ha-
 lycarn. quem de rebus rom. multo ve-
 rius scripsisse constat, quia nullos in
 rep. Magistratus adeptus est, quam
 reliqui, qui in sua rep. honoribus flo-
 ruerunt. *is in princ. lib. 8.* Romano-
 rum in acquirendo honestatem ita
 describit: Si unusquisque populus
 partem

Respon-
 detur.

partem suam sibi per vim contra jus
 & fas ereptam velit repetere, nihil e-
 rit tam parvum, tam debile, tam ege-
 num quam resp. Rom. sic quod Car-
 neades philosophus romanis expro-
 berrat, illis ad casus redeundum foret.
 imo Ciceroni Ciceronem oppono,
 vide elegantiss. *ep. 13 lib. 2. ad fami-
 liar.* ubi: tempori assentiendum & c.
 & tempestati obsequendum, & si re-
 sta portum tenere nequeamus, muta-
 ta id ipsum velificatione assequen-
 dum. vid. eundem *lib. 2. epist. 1. ad
 Attic.* ubi de Catone dicit, Catonem
 nostrum non plus amas tu quam ego,
 sed tamen ille optimo animo utens &
 summa fide, nocet interdum reip. **Er-
 war gar zu aufrichtig und nicht sta-
 tistisch.** dabo tertium locum *ex 1. of-
 fic.* ibi cum Laëo arbiter Nolanis &
 Neapolitanis de finibus agri à Senatu
 datus esset, utilitatem non honesta-
 tem respiciens partem agrorum so-
 lertia sua romanis adjudicat. Etsi quid
 forsan exemplo unius vel alterius
 Herois

Cicero ex
 Cicerone
 refutatur.

Herois romani probari potest, id ta-
 men non probatur, quod probandum
 erat, auspicio, autoritate & suffragio
 totius reip. sed ex arbitrio privati fa-
 ctum esse, qui vel ob eximiam animi
 celsitudinem heroicamque virtutem
 id fecere, vel haud raro gloriae cupi-
 ditate famam apud posteros reip. uti-
 litati præponebant. adde *Arthur.*
Duck. d. autoris. jur. civ. ab initio
 tuse demonstrantem, quod romani
 honesto interdum longere motu uti-
 litatem solummodo respexerint. Et
 prudentes laudant eos, qui honestis
 utilia miscent. hæc enim non nisi mu-
 tua ope & indiscreta unitate in sui o-
 peris efficaciam convalescunt. Tacitus
 Agricolam commendat, quod
 fuerit peritus obsequi, & eruditus
 honestis utilia miscere. Nec hic in-
 congrue delicata hæc Politicorum
 materia insinuatur, nam veram & si-
 mulatam Rationem status veri JCti
 est discernere, certe status nonne ho-
 die defenditur per JCtorum prudentiam?
 Quid enim Jurisprudencia a-
 liud

Materia
 R. Status
 hic non
 incon-
 grue in-
 sinuatur.

ud est quam politica? vid. Conring
 . prudent. civil. c. 3. p. 28. egregie
 Salvezzi nel politico Christiano, p.
 l. II. *La Legge è una politica & hoggi
 i chi Leggisti sono politici, furono coloro
 che la fecero, ma non sono coloro che la
 preparano.* quomodo rationem
 legis sine ratione status dabit? Con-
 ingenti ad hoc Asylum principi quid
 respondebit ἀπολίτικος? nec enim ex
 legibus nudis statui consulet, & sa-
 nti publicæ, quæ suprema lex est.
 quid replicabit Domino suo exce-
 tionem rationis status in defectum
 iustitiæ alleganti? errantem itaque
 educat Principem, ostendendo ve-
 ram in pietate & Justitia niti status
 rationem, nec velamenta flagitiis pro-
 hibidine esse quærenda. Inferorum se-
 les non plebeia tantum scelera, sed &
 Regum ambitionem & avaritiam ex-
 pectare, sic principem in civitate lo-
 rum studiis civilibus assequetur hoc
 pacis decus. Tacit. 3. An. c. 75. ibi lo-
 quitur de diversorum Jctorum Se-
 ctarum Asseclis, Labeone Antistio &

B

Attejo

Artejo Capitone, hujus obsequium dominantibus magis probatum fuisse ait: **Er wuste sich in die Herzen besser zu schicken und zu bucken /** ob id consulatum huic accelerabat Augustus lampada hic Taciti locus tradit l. 2. §. 47 ff. d. O. l. *jungetamen 3. Ann. c. 70.* ibi adulationis nimie cum infirmulat. Id, quod Poeta de aureo seculo fabulatur, egregium quidem est fallitque sensum calamitatis presentis suave somnium, sed reapse fabula nobis imponit, non historiam veram proponit. Nam Poetae & Historici antiquiora decantantes secula, non ita semper sunt intelligendi, quasi pro vero suas commendationes verborumque lenocinia vendere voluerint. Legentis non scribentis vitium est, historiam aliter quam cui fini scripta est, explicari. Non quidem inficiat eo, complures ob ignorantiam primae Antiquitatis, & sacrarum literarum lapsos esse, prudentiores tamen aliter statuuisse scio, illi enim antiquitatem aut agrestem, & inconditam

Quid auri seculi fabulatoribus respondendum.

tam planè describebant, prout fecit Diodor. Sic. lib. 1. idque ex hypothesi & proposito, ut hac ratione vitiiis societatis ob oculos hominum positis, ab iniis ad honestiora invitarent barbaros. Aut priscorum societatem describebant simplicem, puram atque compositam, prout in hanc sententiam apud Tacit 3. An. 26. locus est eximius & notus, vetustissimi inquit, mortalium, nulla adhuc mala libidine, sine probro, sine scelere, &c. Et hoc iterum consultò faciebant, ut non tantum historiæ suæ admirationem & applausum facerent, sed & stimulum & desideria appetendæ virtutis diserta descriptione insinuarent. Quicquid interim in his boni verique est, comparationem potius temporum quam descriptionem antiquitatis habere putandum est. *prout Clar. D. Baclerus*, certo loco loquitur. Nec movet quod opponunt jura nostra nihil de hac scire, nego hoc, contrarium ex Legibus ostensurus, vestigia enim Ration. Status apparent in

Vestigia
R. St. ap-
parent in
Legibus.

l. 14. 15. 16. ff. de LL. eleganter l. 1. § 14. C. d. caduc. tollend. ibi: Quod communiter omnibus prodest hoc & privatæ nostræ utilitati præferendum esse censemus. Et plura sunt illi extrinsecus imbibenda, qui ad administrationem reipubl. ambit, sibi que tuto committi gubernacula gestit. Et sunt, scio, Jcti qui hanc in Jure partim attigerunt, partim pertractarunt materiam. Sit itaque hoc de Ratione Status Schema & Adumbratio generalis.

Origo R. Stat. vel vocis vel rei,

Si ab *Origine* res petatur, à qua necessario dissertationis capiendum erit exordium, ante alia notandum est, eam esse vel *vocis*, vel ipsius *Rei*. Vocis Originem novam esse nemo non statuit, ab Italis enim, quos Galli sunt secuti, est inventa, in Latium invecta, Germanis obtrusa, qui adhuc secum deliberant, quo nomine hanc peregrinam condecorare decenter possint. Rei ipsius Originem cum republ. eandem statuimus, se-
cuturi

futuri *Aristotelem* 7. *polit.* 13. in princ.
 ubi: *duo esse in quibus cuiusque rei*
bonitas & rectitudo consistit: u-
num ut propositum atque finis a-
ctionum sit recte constitutus, alte-
rum ut actiones qua ducunt ad fi-
nem inveniantur. Diversum à no-
 bis statuit, *Geisler. d. Stat. Politic. c. 4.*
§. 5. is nos errare putans pro se addu-
 sit *Tacit. 3. Annal. c. 26.* Sed nihil ille
 movebit. *Finem* Rat. Status poni- **Finis.**
 mus Salutem reipubl. hæc omnibus
 ante habenda, Vid. *Plutarch. in Ari-*
stid. Qui Lacedæmoniis renunciari
 jubebat, nullum tantum auripondus
 supra subterque terram esse, quo ad-
 duci possint, ut ipsum saluti patriæ an-
 te ferrent.

Pro populi salute *Henricus IV.*
Galliæ Rex se ad inferos iturum aje-
 bat, *Clapmar. lib. IV. d. arcan. rerum-*
publ. c. 2. Consideratur primario in
 conservazione, secundario in incre-
 mento.

Homonymiam vocis considerare & **Home-**
 B 3 ordo **nymia.**

ordo & necessitas exigit, aliis sumitur Ratio Status pro prudentia in fraudibus & dolis posita. Aliis pro arcano Status. Nonnullis pro prudentia extraordinaria rempubl. regendi. Sunt & qui eam pro utili aliquo s. Cynosura consiliorum & Actionum ad præsentem statum administrandum commoda, accipiunt. Machiavellistæ sumunt pro utili solius dominantis, sive ille justam sive iniquam habeat dominandi causam. Nec desunt qui de ipso incremento reipubl. eam interpretantur. Æquius alii Rat. Status honestam ac laudabilem & à κακοπραγμοσύνην distinctam calliditatem indignant.

Synonymia.

Synonymiam vocis quod attinet, primo notandum, quod antiquioribus scriptoribus *conscientia politica* vocata fuerit. Floro l. 1. c. 9. Ratio reipubl. Aliis Scopus reipubl. dicitur. A Lipsio Mixta prudentia, à Clapmario jus dominationis, Germanice dicitur *die Erhaltung und interesse des Staats* / sic vocatur à Joh.

oh. Frideric. Saxon. Elector. in *A-*
ologia contra Henricum Brunsvi-
ens. vid. *Hortleder. Von den Urfa-*
hen des Teutschen Kriegs / l. 4. c. 9.
7. 173. & 174. A Jctis exceptiones
regiæ, jura exorbitantia dicuntur.
vid. Clapmar. l. 4. c. 2. proposita sic no-
 minali ad realem descendendum est
Definitionem hæc autem pro cujus-
 que de R. S. conceptu variat. Et est
 certe prout *Dn. Bacler. d. R. S. inge-*
niose tradit, Ratio Status ænigma sæ-
culi, materia subtilitatis, cum Proteo
Thetis, cum Paride Helena, cum U-
lyffe Penelope. Sunt minuta quædam,
 inquit *Senec. ep. 94.* animalia, cum
 mordent, non sentiuntur, adeo tenuis
 illis & fallens in periculum vis est, tu-
 mor indicat morsum, & in ipso tumo-
 re nullum vulnus apparet, ita & subti-
 lis Rationis Status effectum, morsus
 & tumores facilius puto est sentire,
 quam ipsam, qualis sit cognoscere.
 Clapmarius definit. R. S. supremum
 jus sive privilegium bono publico in-
 troducedum, contra jus commune s.

ordinarium, sed tamen à Lege divìn non alienum, ast sic in pessima Tyrannide, ubi nullæ leges, sed principii absoluta voluntas valet, non erit Ratio Status. Aliter eam definit *Hippol. à Lap. Sect. 2. in fin. Bæcler. d. jur. protect. clientelar. p. 3. 6. 7.* definit, legitimam ac justam exceptionem à regula, sed hæc definitio est latior definitio, imò non est legitima, nulla enim exceptio talis. Nec potest converti cum definito. Dominus Feldenus in *Element. jur. univers. part. 4. l. 3. c. 1.* pro more eleganter definit. *Hypothec. in forma aliqua reip. vel introducenda, vel conservanda fundatam, reddentem licitum, quod fortasse alias & simpliciter loquendo tale non est.* Dominus Conringius rem adeo intricatam binis verbis vult exhaurire, esse sc. *R. St. reip. utilitatem.* D. Bæclerus vocat *R. S.* eam prudentiæ politicæ partem, quæ securitati, potentiæ, opibus & fastigio principis ac principatus, dominantis & dominationis partim per bonas, sed extraordinarias juris utilitatis-

tatisque, partim per malas artes, juris
 & utilitatis imagines, palpamenta,
 versutias, via utrobique fere occulta,
 prospicit ac consulit, Dn. Conring.
 non dici posse prudentiam docet. c.2.
 p. m. 9. de civili prudentia. Libera hic
 est statuendi & philosophandi Licen-
 tia, interstrepit anser Olores. Conci-
 pio Ego Rationem status ita quod
 nihil aliud sit quam *Secretum aliquod* Definitio.
*& extraordinarium Consilium ad ser-
 vandum & augendum presentem reip.
 Statum a prudentia excogitatum* cur
 maluerim ita definire ingenue fate-
 bor; Aristoteles fuit qui *lib. 5. pol. c. 12.*
 & aliis locis ad hanc definitionis col-
 lectionem me adduxit.

Dividitur illa quod sit vel gene- Divisio.
 -ralis vel specialis. Generalis in ge-
 -nere omnem respicit rempubl. gene-
 -ralesque cautiones, quas alii arcana
 vocant, tradit. Singularis ad singu-
 -las rerumpublicarum formas prope-
 -rat & *I. Rectas*, monarchiam, Ari-
 -stocratiam & Politiam, cautiones
 circa singulas observandas *vid. ex D.*

*Conring. d. R. S. à thes. 49. ad 52. in-
 clusive. Geisler. d. Stat. politic. c. 3. §
 5. ad 8. exclusive. 2. Depravatas &
 attendit ad cautiones in Tyrannide
 Oligarchia & Democratia observa-
 das. add. D. Conring. d. R. S. à thes. 52.
 ad 59. exclusive. 3. Mixtas, cum au-
 tem in mixtura unus plerumque præ-
 valeat statuum; ab ipsius prævalentia
 etiam sunt mutuandæ cautiones, si
 ex æquo mixtæ sint, imperium tenen-
 tes sint concordēs. vid. Tac. 6. Ann.
 24. eundem in Agric. 6. 29. sint amici,
 non enim cum Catone statuimus ex-
 pedire reipubl. ut factiones sint inter-
 potentes. vid. Clapmar. lib. 2. d. ar-
 can. rerumpubl. c. 12. Ab objecto di-
 vidi potest Ratio Status quod sit vel
publica vel *privata* hæc iterum multi-
 plex est; ita peculiaris & ab aliis di-
 screta est *Ratio Status Eruditorum*, alia
Nobilium, alia mercatorum &c.
 Publica Ratio Status publicum, pri-
 vata privatorum utile ejusque aug-
 mentum respicit. hæc autem Ratio
 Status ex hypothefi in collatione ad
 illam*

Illam est suffocanda, nam *il mio è l'uno, e l'altro formano il particolare, corrompono il publico, se il particolare non si trasferma nel publico inquit Malvezzi. A Formadimus aliam Rat. Status esse Rectam aliam corruptam.*

Causa efficiens remota est Deus, hic Stator & Autor Status. proverb. 8. vers. 15. Propinqua est Magistratus. Proxima, prudentia & quidem Politica & Architectonica. adde Horn. d. civitas. proem. c. 4. p. 32.

Subiectum inhesionis sive patiens est resp. formaliter considerata. Subiectum agens est Statista, qui sit callidus temporum, prudens, non tantum aliorum eventis doctus.

Objectum est vel Rationis Status generalioris, vel specialis, sed de illa nunc sermo nobis tantum est, quam dicimus versari vel circa Personas, vel circa Res, vel Actiones. Personæ sunt, vel in republ. vel extra eam, in Republ. sunt vel imperantes vel parentes, in imperantibus confi-
B 6
deranda

deranda venit. 1. Pietas 2. Authoritas, illa non sit obtentui sumpta *Tac. 1. An. 10.* non ficta pro Ratione Status, ut vult *Machiavell. in princ. c. 21. vid. ibid. Dn. Conring. Animadvers. adde Aristot. 5. polit. c. 11. Saverdram idea princ. Symbol. 25. 26. 27.* non ut regnandi instrumentum. *Forstner. ad 2. An. c. 13.* Autoritas imperanti sancte custodienda. Quomodo id fiat. *vid. Forstner. ad 2. An. c. 2. Lips. Polit. l. 4. c. 9. Chokier. Thesaur. polit. l. 2. c. 9. Machiavelli princip. c. 21. Saverdra Symbol. polit. 31. Quoad personas parentes* sciendum est esse eas vel *alienigenas vel indigenas*, Quoad illas notandum, quod peregrinorum habenda sit ratio. Dum nullum fastiditur genus in quo eniteret virtus, crevit Rom. Imperium *inquit Liv. lib. 4. dec. 1.* Hisce facile Jus Civitatis & indigenatus concedatur. *Tros Rutulusve fuit nullo discrimine hal eto*, hoc observat bene Signoria Veneta. *Adde Danae Ax. polit. Aphor. 16. p. m. 11.*

Bacon.

Bacon. d. verulan. sermon. fidel. 29. An vero ex Ratione Status peregrini semel admissi possunt expelli? Negat id *Grot. d. I. P. B. l. 2. c. 2. p. 19.* Nos affirmamus cum D. Bæclero ibid. Indigenæ personæ sunt vel sacre vel profanæ, & hæ vel majoris vel minoris dignitatis. Per sacras personas etiam statui ejusque rationi inservitur, si per eas subditi ad observantiam, onera nova non moleste ferenda hortentur, hoc persuasionibus piis non difficile illis erit expeditu, istud: Date Cæsari quæ sunt Cæsaris sedulo est imprimendum. Immorigeri orco terrendi, quod ex Christiana religione facile est, quippe quæ nec impiis magistratibus resisti vult. Quoad profanas majorisque primo dignitatis homines respiciendi sunt Consiliarii. Ministrissimi, Quos mignons Galli, Germani Schoßkinder vocant, illi ob Rat. Stat. non sunt ferendi, ne dum socium curarum quærit princeps, inveniat dominum, est enim unum idque certissi-

num arcanum ad reip. salutem, & principis ipsius peritia & prudentia. *Hispaniæ Grandes*, quod Dux de Lerma Philippum tertium solus regere scribebant ad Regem ita: *Regi Philippo tertio hoc tempore Lermao Duci à servitiis*. rationem status ministrissimos docet, & regulas tradit, quibus attentis extra periculum sunt. *Forstner. au lib. 4. An. c. 1. Saverdr. Symbol. 49.* qui tamen illos vult admitti, sed distinguendum videtur inter admissionem ad familiaritatem & Consilia. adde *Grammondum p. 9 l. 1.* Quoad minoris dignitatis homines considerandi ministri, subditi, eorumque affectiones quoad R. status contemplandæ. his imprimatur bona opinio. *add. Aristot. 3. Polit. 3.* principem esse *pro Deum* in rep. illis non permittatur examen rationis status, quippe quibus obsequii gloria relicta est.

Extra Regnum considerandæ personæ sunt vel junctæ sanguine, vel foederibus & pactis. Nil moretur sanguis. Cognatio omnis postponitur

Ra-

Rationi status. vid. *Savedr. Symbol.*
 47. quoad foedera & pacta, confide-
 randa est natura sociorum & confœ-
 deratorum, in quibus assumendis ma-
 gna Ratio status Romanis erat, quam
Cic. vulgat. 3. d. rep. & 2. offic. populum
 rom. ait sociis defendendis terrarum
 omnium potitum fuisse. Facillimè
 certe erant Romani in assumendis so-
 ciis, ut, si alio non possent, colore de-
 fensionis sociorum, iniquitatem Mar-
 tis & armorum tegerent, & excusa-
 rent. De foederibus notat Ratio sta-
 tus, quomodo illa pangenda? Cauti-
 ssimis Legibus. vid. *Boxhorn. Disqui-
 sition. politic. c. 34.* An cum infideli-
 bus? est qui id satis verbosus negat
 contra Galliaë regem, quem in perso-
 na Judæ loquentem adducit: **Was
 wolt ihr mir geben / ich will ihn euch
 verrathen.** Nos affirmamus. Sed an
 cum infidelibus contra fideles? vide
Grotium d. I. B. P. 11. 15. 8. & c. Affir-
 mari posset ob multas rationes, in ne-
 cessitate defensionis & exemplorum
 præjudicio fundatas, æquior tamen
 negan-

negantium videtur opinio, vel ob illud Alexandri: malo me fortunæ præniteat, quam victoriæ pudeat. In hoc membro discutienda est sancta Legatorum materia. *vid. Marselaer in tr. d. Legatis. (Chokier. auctar. l. 3. c. 6. Kirchner. d. Legat. Horn. d. civit. l. 2. c. 8. Duc de Roan in Ration. Status Hispanie ibid. Inquisitores Legati. Grotius lib. 2. d. I. B. P. c. 18. addatur Carolus Pascalius, Albericus Gentilis, uterque de Legato. Et hæc de primo Rat. Status objecto, personis scilicet.*

An Religio ex R. St. mutanda!

Dixi autem versari Rat. Status, non tantum circa personas, sed & Res. Res autem sunt vel sacræ, vel civiles. In sacris considerata est præprimis Religio, hæc magis movet multitudinem quam arma, & hæc facta paganis olim tanti profuit, quid vera non possit. An autem Religio ex Ratione Status mutanda? Minime nec enim de provinciæ sed animæ salute agitur, & is qui alicujus temporalis commodi & maxime gloriæ prin-

principatusque sui gratia, falsas ac novas opiniones gignit vel sequitur, Augustino est Hæreticus. An diversæ religionis subditi in rempubl. assumendi? Assumendi bene ut cives, male ut regiminis socii. Si enim in Aristocratiâ illi, penes quos est majestas, in religione dissideant, quos non tumultus excitat? At religio diversa & hæresis si semel irreperit, an contra illam ferro & exilio est sæviendum? Non potius doctrina quam vi sananda sunt. Hæc quidem in corpus, nunquam in animum, qui in hoc quicquid est negotii, liberrimus esse vult, grassari potest, & *Paulus 2. Tim. 2. v. 24. & 25.* servum domini non vult pugnare, sed mansuetum esse erga omnes, aptum ad docendum. Sua certe cuiq; religio videtur optima, quæ plerumque non ratione sed affectu dijudicatur. Affectus autem ille vi nunquam extrahetur. Severius tamen aliquid dixerim adversus eos, qui notitias illas naturales de Religione innatas, violant & evertunt, hos non argumen-

gumentis sed pœna edomandos est
 utile reip. & R. st. suadent. Sunt enim
 seditiosi, & eversores rerumpublicarum
adde Grotium d. I. B. P. l. 2. c. 20. An au-
 tem Christiana Religio in generi
 considerata est ẽ ratione status reip.
 Negabunt ex hoc & aliis Machiavel-
 li discipuli: Religionem Christianam
 in amore & facilitate totam occupa-
 tam fortitudinis igniculos, militares
 virtutes suffocare. Sed impiam hanc
 esse opinionem, nulli cui cor sapit, est
 obscurum. *vid. Conring. d. majest. civ.*
autor. circ. sacra thes. 91. De sacris, an
 & quando sint alienanda, *vid. Horn.*
d. civit. l. 2. c. 3. n. 7. Sæveda Symbol. 25.
 Decisionis loco esse potest pacifica-
 tio Osnabrugensis, quæ docet aliena-
 tionem bonorum Ecclesiasticorum
 per Rationem status esse licitam. Ad
 sacra spectat cura scholarum, has in-
 terdicere est Rationis status Tyran-
 nicæ. *An vero ẽ R. st. Germania est tot*
esse Academiæ? Alii, volente Deo lo-
 co hanc quæstionem reservavimus.
 Certe non quemlibet ẽ plebe, nulla
 inge-

ingenii bonitate præditum ad studia
 dmittere R. status esset, nunc in tan-
 a nominetenus studentium turba;
 ilescunt studia & litterati. Hæc
 e facris.

Ad Res civiles spectant 1. *Leges* Res civi-
 arumque latio. hac una re summum les.
 eip. imperium quodammodo est
 omprehensum, sc. universis civibus
 egem dare, accipere nunquam. hoc
 est vinculum reip: quod tamen é Ra-
 ione st. solvi & rumpi potest. inter-
 dum enim contra Leges aliquid juste
 fit, docet hoc apud Cornel. Nepot.
 Epaminondas, is cum reip. pernicio-
 sum videret fore, si tempore Legibus
 præfinito ab exercitu discederet, no-
 luit Legem conservandæ reipubl.
 causa datam ad perniciem civitatis
 conferre.

2. *Tributa*, hæc modica, quan- Tributa.
 tumque sufficit, sunt. imprimatur
 subditis, reipubl. quemcunque ad usus
 publicos magis obligari, quam Creditori.
 Malæ tamen & corruptæ Ratio Sta-
 tus est, tributis exhaurire, & ad inci-
 tas

tas redigere subditos , egestas quidem demittit animos, sed ad desperationem & seditionem facile impellit

Ætarium. huc spectat cura *Ætarii*, quæ quidem in rep. Germaniæ proh dolor ! haud multum negotii facessit. Huc referenda *custodia Regionis*, *Necessitas fortaliorum*. Importanda & exportanda. illa exportandorum vectigalibus sunt oneranda, quæ aliunde peti non possunt. vid. Boxhorn. disquisit. polit. cas. 28. *Mercatura*. SAVEDRA Symbol. 68. Sprenger. R. ft. 20. Lebleu instruction. futur. Consiliar. Disput. 5. c. 23. damnentur monopolia reip. perniciofa. *Jus Nundinarum*. SAVEDRA Symbol. 68. *Vectigalia*. & hæc in rep. Germaniæ jam principi ablata sunt. Suedet Julius *Psflug* in eleganti libello de rep. Germaniæ & rationem status reparandi postulare ait, ut hæc cedantur ab optimatibus Imperatori. Eadem vult R. stat. ut vectigalibus onerentur res, quæ luxum instruunt divitum. sic divites onerantur, & pauperes sublevantur. vid. SAVEDRAM Sym-

Symbol. 67. non suadet vectigalia
 in minimis, necessariis, quotidianis im-
 poni, ex quo sæpe seditio orta est,
de Daneum in Aphorism. polit. p. m.
91. hodie non incongrue capilla-
 rentis **den Perruquen** imponi pos-
 sent vectigalia. *Corruptis etiam mori-*
us vectigalia imponi non iniquum
 esset, sic bene introduceretur forsan
 in patria nostra ad modum Belgii
 niti **de impost van ongefondeerde**
roessen, uti vocant. Huc spectant
Bellum & Pax. *vid. Aristot. 1. Rhetor.*
l. n. 14. & c. Sævedram Symbol. polit.
l. 74. 75. 76. Pena vid. Grotium d. I. B.
P. l. 2. c. 20.

Hac de Rebus.

Actiones considerantur vel in se, **Actiones.**
 vel adversus subditos. Quatenus in se
 considerantur, spectant ad eas mores,
 qui vel extra, vel in principe, quoad
 illos notat Rat. Status mores majo-
 rum sancte custodiendos esse, ma-
 gnum in illis momentum ad arcana
 spectans docet *Facit. 2. An. c. 59. 2.*
An. c. 56. & 2. A. 10. ibique Forstner.
 Quoad

Quoad mores in principe notum est quod illi sint vel interni vel externi. Hic notatur quod luxus principum tantus nimis in corporis necessitatibus, *add. Tacit. 3. An. cap. 55.* Non æmuletur peregrinorum vestitus sed habeat illum genio nationis, patriæque gravitati convenientem, ne ferat in civibus intemperantem vestitus & morum æmulationem. Quoad Actiones adversus subditos commendatur principi Clementia. Firmus sit adversus pecuniam. *Tac. 3. A. c. 18.* parcus in tribuendo honore. *3. A. c. 40.* uno verbo sit virtuosus nam virtus docet id quod ex se & sua natura ad statum conservandum semper facit.

Vestimento-
rum
luxus.

Forma
Rat. St.

Impium
Legati
cujusdam
dictum.

Sic absoluto Rationis Status obiecto, *Forma* ejus consideranda est quæ vel est Externa, vel Interna. Quoad Externam austerior apparet, hinc, quia plebem externa movent, ab illa damnatur. Interna consistit i. in *Religione*, hic nota, quam absurde Legatus quidam Ibericus, in machina

Machiavelli schola edoctus, Consuli Helvetio casu quodam politico scripturam alleganti, respondit: ea ~~non~~ esse tempora, quibus *Rationem Status non ad Biblia, sed Biblia ad Rationem Status accommodari oporteat.* Zahn d. mendaciis l. 1. c. 14. p. 47. 2. *Fide*, quæ hosti & infideli data servanda. 3. *Pudore & honestate naturali*, quæ non tantum ad legem bonum requirit, sed in omni officio talem. 4. *Justitia*, cum qua non pugnat, si privatus ob bonum publicum bonis exuatur, notanter demonstrat, Horn. d. civit. l. 2. cap. 4. *junge ejusdem l. 2. c. 4. §. 18.* ibi singularia, adde Boxborn. *disquisit. polit. cas. 31.* *Forma practica* apparet ex mediis seu arcanis Imperii, auß den Regierungs-Vortheilen und Griffen.

Affine Rationis status est dolus Dolus bonus, qui fundatur in jure. l. 1. §. 3. ff. d. dol. mal. is consistit vel in actu negativo, hinc dissimulatio, vel in actu positivo unde simulatio originem trahit,

Simulatio, dissimulatio.

hit, si sc. in rebus, si in sermone constat, Mendacium dicitur. Apud severas Laconas major victima ab eo immolabatur, qui dolo, quam qui aperto Marte rem confecisset. *Simulatio itaq; & dissimulatio cum Hornejo d. prudent. legislator. num. 4. & aliis, non simpliciter sunt damnandæ. vid. Grotium d. 1. B. P. l. 3. c. 1. n. 7. Lips. 4. polit. 14. Cardan. arcan. polit. c. 52. 53. Savedra Symbolo 43. p. 328. & c. Conring. d. prud. civ. c. 2. p. 19. 20. Bacon. de verulam. sermon. fid. 6. quas & plerique Theologorum admittunt. vide Meisner. in philosophia sobria part. 1. s. 2. quest. 6. nec enim usus, sed libido utentis in culpa est. can. 1. distinct. 41. Animus hic, causa, persona, locus, tempus, qualitas & c. bene observentur, uti vult l. egregia 16. ff. d. poen. jungel. 19. d. reb. credit. Sint sine malitia & vitio, nam simulatio Tiberii bene culpatur, ad quam toties revolvebatur, ut vero quoque & honesto demum fidem demeret. Tac. 4. An. 9. Eadem cur non notatur in Davide, Abrahamo? quia non in se & sua*

natura

atura est damnanda. egregio Mal-
 ezzi nel Davide perseguitato. Chi
 nasce nella gran scena del mondo, dov-
 ebbe saperfi vestire di molti abiti, per
 essere in questa comedia rappresentare
 li versi personaggi, l'huomo perseguitato
 Lee à guisa di Conca gettare la perla, per
 non doventare preda de' Cacciatori. vid.
 Forster. ad 3. Annal. c. 26. Eleganter
 Zapmar. lib. 1. arcanor. rerumpubl. c. 7.
 inquit: quicumque hanc scenam age-
 re decenter volet, à duobus cavere
 debet, à simulatione turpi, deinde ab
 aperta, doli enim non sunt doli nisi a-
 tu colas. De Mendacio nota quod il-
 lud non semper sit turpe. vid. Grotium
 d. I. B. P. l. 3. c. 1. adde Gell. N. Att. l. 11. c. 1.
 ibi distinguit inter mendacium dice-
 re & mentiri, eleganter egit Domi-
 nus Prasch d. mendacio. vid. p. 36. &c.
 vid. Covring. d. prudent. civ. s. 2. p. 21.
 qui ex sacris probat, ne Deum odisse
 mendacium omne, nisi cum injuria
 conjunctum. Quodcunque tamen
 mendacium promissionem vestit,
 non est ferendum Plato lib. 3. de rep.

Menda-
 cium.

C

non

non imho post princ. ait: Principi-
bus itaque civitatis, si quibus aliis
mentiri convenit, aut hostium aut ci-
vium gratia, ob reipubl. utilitatem,
adde Zahn qui scripsit tres libros d.
mendacis.

Hæc quoad veram Rationem Sta-
tus dixisse sufficient.

Corruptam R. St. Idololum illud
ex juris & utilitatis larvis conflatum
delineare nunc institutum non pati-
tur, & nostra, ni fallor, vera philoso-
phia, jam aliquoties, manum de ta-
bula! clamavit, videatur *Steinfing in*
der biblischen Policen / qui originem
ejus eleganter & pie deducit, & hanc
omnibus Decalogi præceptis adver-
santem delineat, *lib. 2. Axiomat. 37.*
usque ad 40. ibi fat multa, adde
Forstn. ad 3. Annal. c. 26. elegantissimi,
adde *Savedram Symbol. polit. 67. Thom.*
Campanell. polit. c. 4. §. 6. & seqq. Tra-
jan. Boccalin. centur. 2. Relation. 36.
Philander à Sittwald in vision. Sazyr.
part. 3. vision. 1. videatur Battista Gua-
rini nel pastor fido A. 5. sc. 1. Communi-
cia.

æ. Gente sol d'apparenza: in cui se
 iri viso di carità, mente d'invi-
 ia, &c.

Antequam valedicamus Rationi **An Ratio**
 tatus, videbimus *an illa in augmento* **Status in**
resistat? quod supra tribus tetigimus **augmen-**
 erbis. Alii affirmant, plures negant, **to con-**
 negantes, certa nunc cuique esse do- **sistit?**
 minia, certos eorum limites asserunt,
 illos non nisi cum detrimento tertii
 possessoris extendi. Scipionem ad-
 lucunt, qui cum censor esset, poluit
 in carmine, sicuti moris erat, popi:
 Dii augete, sed dii conservate remp,
 tatis addens habemus auctam, dum-
 modo conservetur. *Justin. lib. 25.* Sed
 SAVEDRA Symbolo 20. dicit: Regnare
 nihil aliud esse quam tria perpetua su-
 spiria: Conservandi augendi & amit-
 tendi. Mihi hæc facti quæstio vide-
 tur, & solvenda primo est & quæstio
 & vocabulum ab homonymia, inter-
 est enim quo quisque sensu & ratio-
 nem status & quæstionem accipiat.
 Sunt, qui Rationem Status nihil aliud
 esse dicunt, quam augmentum, & ut

barbara voce vocatur, inter esse, & l
 quæstionem nostram Domitianam
 nodumque nos in scripo quærere di-
 cent. 2. distinguendum est inter
 rempubl. rectam & corruptam. 3. in-
 ter augmentum cum & sine causa, nec
 enim illorum Advocatus jam sum,
 qui prout Octavianus Frogos Genuæ
 Dux se Leoni Pontifici excusabat:
 Fürsten und Herren wäre nicht zur
 Ungebühr zu deuten / wann Sie
 umb Erweiterung ihrer Herrschafft
 von dem was Sie versprochen einen
 Absprung nehmen / *ex Gvicciar. d. l.*
12. memorat. Lehman Chronic. Spir. l.
5. c. 60. Quibusque hostis est, quicun-
 que terris potens, quorum libidini
 paret stricti ensis ira, innocentibus
 exitialis. Qui cum Gallis, hos enim
 insunolat signor d. Ferrier nel catho-
 lico distato. p. m. 49. dicunt: *Non si*
deve già per amor de Jesu Christo sprezz-
zare l'accrescimento del suo stato. Che
Jesu Christo hà la cura dell'anima, &
li Rè delli corpi. Diabolica hæc est po-
 litica hoc docens: Incrementum sta-

Diabolica
 politica.

us amorī Christi esse antehabendum, nec enim Christum nisi animas, Regem corpora curare. 4. distinguendum in quaestione est inter magnas & modicas respp. inter Reges & Regulos, hisce quies tutior est, nec de obtinendo, sed tenendo laborare. Regibus sua tantum retinere non regia laus est. *Tacit. 15. An. c. 1. & revera hoc dictum inter flagitia Dominationis referri scio à Clar. D. Bacler. in Dissertat. Lips. c. 5. Danao Aphorism. polit. p. 486. Ax. 2. nobis tamen non obstat, illi enim ex alia hypothesis disputant. Et Imperatores nostri Augusti, non Augusti dici majunt, & ad augendum Imperium vi Capitulationis tenentur. adde Carpzov. d. Leg. Regia c. 7. sect. 5. vid. Recess. Imper. d. Anno 1566. 6. Nach obgesetzten. & d. A. 1576. Wir haben auch ein ferners. nec obstat Tacit. 1. An. 11. & 4. A. 32. ibi eleganter Forstner. add. D. Bacler. ad 1. An. 11. novissimus Arndius Trutinam stat. Europ. in princ. ad verba: in amplificatione. ibi rotum Catalogum Autorum habebis. Unica magnitudinis Rom. causa fuit, armorum*

rum studium & omnia reip. institutum non ad civilis vitæ tranquillitatem sed gloriam & imperii amplificationem introducta fuisse. *Forstner. ad An. t. 4.* verba: plerumque inopes ac vagi. Huc spectat votum rom. Ducum, in provincias exeuntium, ut suo ductu incrementa resp. capiat. *Cic. fin. lib. 2. Offic.* dicit, præterea quibuscunque rebus vel belli vel domi poterunt, remp. augeant imperio, agris, vectigalibus, hæc magnorum hominum sunt. Hodie principes verborum velitationes scholis committunt, ipsi quæstionem affirmative gladio nunquam non decidunt. Laudant consilia eorum, qui cum Themistocle in convivio rogantibus, ut cytharam pulsaret, respondent, fidibus se nescire, cæterum posse oppidum parvum in magnam civitatem evertere. Sic laudant eos, qui non verborum artifices, fidibus auribus tantum suaviter canentibus inserviunt, sed qui reapse remp. non tantum conservant, sed & feliciter augent. nam licet privati ad staturam corporis sui ne cubitum addere possint, etiam sollicitè id agentes,

Principes quæstionem gladio solvunt.

tes, tamen princeps corpus reip. au-
gere potest, & tenetur. Regulos &
Respublicas autem dulcis saturet qui-
es, nam rotat omne fatum.

Regulo-
rum Rati-
Status an
fert aug-
mentum.

*La Republique qui est petite ne peut
occuper estat plus fort & plus gros que
soi. Autrement lui en prend comme à
un arbre, lequel a les branches plus gros-
ses que le tronc, dont portant le fardeau,
le premier vent qui vient tant petit qu'il
soit, le met bas. Francois de belleforest
dans sa regle d'estat 420. Hinc bene
hodiernarum potissima rerumpubli-
carum, quales sunt Veneta, Helvetica,
Belgica, pro ratione status servant
quærerè parta tueri. eadem ratio sua-
det, ne bella offensiva gerant, inva-
dentibus autem mascule resistant.
Reputate tamen*

*Vos quibus Rector maris atque
terra*

*lus dedit magnum necis atque
vita*

*Iniqua nunquam regna perpe-
tuo manent!*

CAP. IV.

De Homonymia Phrasis

De variis veterum philosophandi
 modis. Atheniensium numeris.
 Enigmatibus. Hieroglyphicis.
 Carminibus. Dialogis. Cabala
 &c. d. reliquis philosophia simu-
 lata speciebus. De Rabulis. De
 pragmaticorum patrocinis &
 Advocationibus. Advocatorum
 Advocatus. Ictus respondens.
 frustra ab Advocationibus vera
 philosophia expectatur. Zand-
 fuchtige Advocaten. Advocatus
 Icti Minister. Disputationis
 conclusum moderatum. Advoca-
 tus aptissimum lignum Apollini
 formando. Antiqua declamatio-
 nes. An vera philosophia est Em-
 pirica. ibi Hortleteri de vera
 philosophia opinio. An practica,
 Theoretica vero simulata? &c.

Veram

Veram philosophiam & olim Athenienses profitebantur. *Numeris*, abscondito sane, paucisque per

Atheni-
ensium
numeri,

etrabili modo, hac Plato, hac Pythagoras clarierant, & hanc veram & antiquam non palliatam Philosophiam dicebant. *Rhodig. l. 29. Antiqu. test.*

S. 7. adde Joan. Scheffer. d. natur. & constitution. philosophiæ Italic. c. 9.

Alius *Ænigmatæ*, ut Heraclicæ, qui in Epheso Joniæque philosophabantur, *Emblemate* alius, alius *fabula*, alius *comædia* philosophabantur. *Ægyptius hieroglyphicis* veram sibi

Ænigma-
ta.

vindicabat Philosophiam. vid. Horn. *Histor. philosoph. l. 7. c. 8. fufius Athanas. Kircherum in admirando Oedipo Ægyptiaco. Græci carminibus*

Hierogly-
phica.

sapientiæ præcepta tradebant, & Gallicæque Nationes versibus philosophabantur. *Cæsar. lib. 6. Aristot. 8. polit. 7. imo Germanis unum memoriæ & Annalium genus fuisse carmina anti-*

Versus.

qua, docet. *Tacit. d. morib. Germanor. præcipue autem Druidibus, quod genus Sacerdotum Celtis, adeoq; Gal-*

lis pariter & Germanis **commun**
fuit, in more positum legimus, ut di
scipulos suos carmine s. **versibu**
comprehensa docerent sua **mysteria**
quorum vel viginti millia **ediscenda**
fuisse Auctor est Cæsar, adeo **que non**
nullos per viginti annos in **disciplina**
mansit. Alii in & cum **Eloquentia**
philosophabantur, hinc **Cic. lib. 3. de**
Orat. dicit, se non impedire **quin suo**
illi docto & erudito Oratori **philoso**
phi nomen impertiat. **Platonici in**
Dialogis philosophabantur. **Aristo**
teles matutino tempore **arguenda**, si
ve subtiliorem philosophiam, vesper
tino **et sequa** sive Rhetoricas medita
tiones argutiarum rerum **que** civilium
notitiam proposuisse legitur apud
Gellium N. A. l. 20. c. 5. stoicos maxi
mopere dialecticis ætatem trivisse
probat ex **Laert. lib. 7.** Academicos
maxime dubitasse, aliorumque ratio
nibus refutandis philosophatos fuisse
tradit **idem l. 7. c. 1.** Horum autem ne
mo non arbitrabatur, se veram philo
sophiam tenere, & optime philoso
phari,

phari, cum tamen plerique magis circa corticem, externa puto & modum philosophandi, quam ipsam rem occuparentur. Hebræo *Cabala* erat vera philosophia, quam sanctum Numen ipsum Moyse hunc populi primoribus ore tenus communicasse, multaque de futuro mundi servatore, deque fatali reipubl. illius periodo proposuisse enarrat. *Rhodigin. lect. antiqu. lib. 10. c. 1. Speidel. Notabil. Juridic. Histor. Polit. sub verba Cabala. Glassium Philologia Sacra. l. 2. p. 1. tract. 3. S. 3. art. 7. Caffarellum d. Cabala.*

Cabala

Sed hæc commenta & secunda Editio, quam Hebræi Misne Thorach. i. e. legem secundariam vocant, hodie abrogata sunt, *Novell. 146. cap. 1.*

Singulari sensu philosophiæ perfectæ dicitur posse affectus, & in specie *Amorem*, cujus furore nihil vehementius, *retinere. Novell. 74. c. 4.* Veram etiam philosophiam, quam artem magnam vocat, tradit *Thobolanus Syntaxi artis mirabil. vid. cons.* *Amorem retinere dicitur in jure philosophiæ perfectæ. An Thobolani Ars magna sit vera philosophia*

commentar. in lib. 1. c. 3. p. m. 18. ibi:
 singularum scientiarum veluti quod-
 dam epitome conteximus, ut Dei
 beneficio & nostro medio, quicun-
 que nostras habuerit lueubrations,
 nullis aliis libris, vel certe paucissimis
 egent ad scientiarum encyclopædi-
 am addiscendam. Ni fallor, in eo la-
 borat, ut in artificio suo generalia
 præcepta tradat, ex quibus singularia
 in omnibus disciplinis & scientiis di-
 sputari possunt. Et hæc licet ex insti-
 tuto Autoris optima sint, laudan-
 dumque studiorum compendium,
 nondum tamen est illa philosophia,
 quam nos indagamus. Aliter & pie
 quidem veræ philosophiæ vocabulo
 utitur *Henricus Ernstius*, qui libro
 suo, quem inscribit de vera philoso-
 phia, docet illum esse verum philo-
 sophum, qui labefactatam rationem
 erigit, erectamq; excolit, & confirmat
 è sacrarum literarum fonte, non vero
 humanæ sapientiæ lacunis, sed huc
 isthæc non pertinet. Omnes reliquas
 sic dictas veræ philosophiæ aut sectas

aut

Ernstius
 d. vera
 philoso-
 phia.

aut species, quas fusiores enarravi-
 mus, rejicimus, nam nostra philoso-
 phia hæc pro veris non agnoscit, tum
 quia pleraque illa arcana mysteria e-
 rant, & obscura, tum quia aliam tran-
 sitionem sibi subjectam materiam
 habet, nec ab antiquis fabulis jura
 nostra addisci vult. §. 3. *proem. Inst.*
 Circa jura laborat, justitiam confer-
 vat, amissam restituit, miseris auxilia
 præbet, non lucris, sed Justitiæ amore.
vid. l. 1. §. 5. ff. d. extraord. cognit. Va-
leant itaque & Togati vulturii, qui Rabulæ.
 Bus est Justitia venalis & mature pe-
 ritura si emptorem invenerit. Valeant
Crumeni-Mulga, Iurgiorum Pra-
ceptores, die sch Advocaten und Sto-
Dersechter/die Schrifften, Schmiede
und Unheker. Valeat corruptus Ra-
bula, qui clamosi rabiosa fori furgia:
vendens improbus iras & verba locat.
Drexel. in Salomon: c. 12. §. 2. notanter:
 in regionibus thuriferis si male judi-
 catum esset, grandior erat regis fen-
 stra, cui appensa catena si attraheba-
 tur, pandebat fenestram, & Rex par-
 tibus

tibus jus dicebat, ita admonitus, sic il-
 le applicat: Illud miserum est, si quis
 tenuiorum aliter causam suam agere
 nequeat, aut nullum illius exitum in-
 venire possit, nisi prius catenam tra-
 hat argenteam, philippicis pugnet
 adde *Boccalini*, aut quisquis Autor sit
nella secretaria di Apollo, p. m. 549. ibi:
se il diavolo non ha nel inferno questo
tormento per la pena del senso de' danna-
ti, non ha tormenti insofferibili. &c.
 Wann der Teuffel die Pein des be-
 schwerlichen Processus in der Höllen
 nicht hat / könne er sich nicht rühmen
 daß er alle unerträgliche Qual bey-
 sammen habe. Facile itaque apparet
 cuivis in projecta effrenataque Ra-
 bularum loquacitate veram philoso-
 phiam positam non esse; nec ulteriori
 demonstratione opus est.

De Advoca-
 tionibus.
 Advocato-
 rum
 Advocatu-
 tus,

Quid ergo statuendum *de prag-*
maticorum patrocinis & Advoca-
tionibus! Primo quidem apparet
 intuitu non ex minimis hoc studium,
 sed I. Ratione Originis venerandum
 esse,

esse, nam causas apud Judices orare olim magnificum & liberale munus fuit, non sæpius in acie Pompejus quam sub judice stetit. Plutarchus in Demosthene dicit, eum gustata causarum orandarum dulcedine famæ ac potentia, statuisse prodire in medium, & ad reip. certamina se conferre. 2. Si ad utilitatem vitæ omnia consilia factaque nostra dirigenda sunt, quid erit tutius quam eam exercere artem, qua semper armatus praesidium amisit, opem alienis, salutem periclitantibus ultro feras. *Quintilian. Dialog. d. Orator. c. 5.* 3. Quid ducius libero & ingenuo animo, quam videre plenum semper & frequentem domum concursu splendidissimorum hominum? 4. Nec illud negari potest, quod tradit *Everhard. loc. legal. preambul. p. m. 103.* quod sit gravissimum studium, quodq; quis post perlectum Juris Corpus parum admodum sit affectus, & tum demum ignorantiam suam deprehendat, cum

ad

ad scribendum calamum arripuerit. adde *Bodin. in prefation. method. histor.* ubi ait: qui sine forensi disciplina Juris scientiam se adeptos arbitrantur, plane consimiles sunt iis, qui se ipsos in palæstra semper exercuerunt, nullas tamen acies viderunt, nullos militiae labores tulerunt. Ad forum certe venienti omnia nova videntur, tumque demum è schola clapsus non militem sed tyronem se esse deprehendit, hinc scholam quasi ludum & forum arenam vocat *Seneca excerpt. controvers. l. 3. 5.* Ob id egregiis etiam encomiis inclytum est, dirimere advocatos ambigua fata causarum suarq; defensionis viribus in rebus sæpe publicis ac privatis lapsa erigere, fatigata reparare, non minus providere humano generi, quam si præliis atque vulneribus patriam parentesque salvarent, dicit eleganter *l. 14. C. d. advocat. divers. judic. 6.* Benedictionem lucrosam effectum divitiis & facultatibus refertas Advocati domos foqui ajunt, claudere paupertati fores. *Ci-*
cero-

coronam pro unius causa peroratio-
 ne domum quinquaginta millibus
 coronatorum aestimatam accepisse.
 Baldum ex sola substitutionum steri-
 li alias materia 15000. Ducatorum
 lucratum fuisse. 7. Exerceri ingenium
 & iudicium, dum nimirum laborat
 Advocatus actis & factis: alium sen-
 sum affingere, ne causa cadat, nec ef-
 fe artis, quod ex se justum est, defen-
 dere, sed & id quod prima fronte ini-
 equum videbatur, per cautelas & sub-
 tilitatem ingenii tueri & salvare. Ab
 his si queras, quos se duce, quo laet tu-
 rentur, Ciceronem adducunt, qui 2.
*Offic. p. m. 566. ita scribit: patroni est
 nonnunquam verisimile, etiamsi minus
 sit verum, defendere.* Quis, dicunt, non
 laudet illam subtilem & notam expli-
 cationem ducis de Offina, cum enim
 defunctus quidam Patres Societatis
 Jesu exasse heredes scripisset ita, da-
 rent filio suo quod vellent, Patres bo-
 ni eludebantur post fata Testatoris, **Kunstgriff**
 dum verba hoc modo explicabantur: **Der Adv.**
 Non voluisse Testatorem ut sibi ser- **caten.**
 varent.

varent totam hereditatem, sed darent
eam filio; huic enim deberi id quod
ipsi vellent, jam autem ipsos velle to-
tam hereditatem, darent ergo illam.
&c. Dicunt illi, dum nos accusatis,
Demosthenem, Ciceronem, sum-
mosque Oratores accusatis, quos se
habere autores arguti sui consilii ja-
ctitant. immortalitate donant De-
mosthenis illud excerptum à *Valer.*
Maximo lib. 3. c. 7. qui astutia sua miri-
fice cuidam succurrebat ancillæ jam
crucifigendæ, illa pecuniam depositi
nomine à duobus hospitibus accepe-
rat, ea conditione ut eam simul utriq;
redderet, alter tanquam mortuo so-
cio decepta ancilla omnes nummos
abstulit, succurrit miseræ patronus
Demosthenes ita: mulier, inquit, pa-
rata est depositi se fide solvere, sed nisi
socium adduxeris, id facere non po-
test, quia dicta hæc lex est ab utraque,
ne pecunia alteri sine altero numere-
tur. Sed ut singula accuratius perspi-
ciamus, ab exordio rem repetemus,
sit itaque illud primo verum, sit pia o-
rigo,

Respon-
siones.

Igo, quam perinde ac usum & nos **Ad 1um**
 laudamus, non tamen inde probatur
probandum, sc. in Advocationibus
modernis consistere veram Philoso-
phiam, hujus partem tantum attin-
 gunt, potissima autem ab illis pars ne-
 gligitur, nosse scilicet num lex bene
 an secus lata sit, & hodie non tantum
 ab illa primæva nobilitatis rectitudi-
 ne descivit illud studium, sed & ope-
 ram sine discrimine plerumque locat
 clientibus venalem, suas exuvias ad
 certamen tradentibus. **Ad secundum** **Ad 2um**
 à minori ad majus ita concludimus,
 si illa privatis suppeditata auxilia tan-
 tum profunt, quid dicas de Jeto vero,
 qui publico & omni reip. consulit,
 nec tantum de Titii & Mevii, sed
 communi omnium salute laborat.
Ad tertium, quo splendorem exter- **Ad 3^{ium}**
 num sic conciliari ait, respondet Ita-
 lus, ille *Lottino nei avvedimenti civil.*
A. 383. accedere illum Advocato tan-
 quam necessario malo. *Il medico &*
Causidico vengono ad esser honorati per
necessità, non havendo bisogno di loro, se
 non

non per necessitatem, &c. nam si inveniretur aliqua civitas, in qua nemo peccaret, supereracuns esset inter innocentes orator s. Advocatus, sicut inter sanos medicus, inquit *Quintilian. c. A. d. orator.* ex suo studio multo felicius, licet nunquam affectet, consequitur tamen Jctus hunc splendorem, nec privatorum sed Imperatorum & Principum cultu observatur. Carolus V. lucernam præferebat Seldio Jcto, & renuenti respondebat: *En monumentum Casarea servitutis, quam virtuti & immortalitati tue debebam.* Nil quar-

Ad 4tum:

tum probat, non enim Advocacioni & foro proprium, sed in omni novo studio ordinarium & frequens est, eliciunt sudorem intentata studia rudioribus, magisque illa, quæ nobiliora, quæq; gravioribus fatigantur objectis, uti est vera Jurisprudencia.

Ad 5tum:

Ad quintum Respondeo si oratorum more encomiis hic certandum foret, cedent illa arma forensia, ille labor otio Jcti, quod & infra declara-

Ad 6tum:

bitur. Sextum maxime infirmum est, quod

quod in divitiis caduco & instabili
 omnium bono gloriæ fundamenta
 extruit. Deterior non melior fit quis
 accipit, atque ad idem semper expe-
 ctandum paratior, ingeniose admo-
 dum Cic. 2. Offic. p. m. 506. vocat illam
gratificationem ex arca deprosumam, Gratifica-
 tionem quam postponit operæ quæ benigne fit. Hanc Viro forti claroque digno-
 rem dicit. Imo non omnium, sed Ci-
 ceronis & Baldi tantum gloria est,
 plurimos Advocatos adjectivum pau-
 per per omnes casus & numeros ad
 Ablativum usque sequitur. Et con-
 cedam hoc, Est ergo injustissimum
 justitiæ mercedem quærere, & simu-
 latæ philosophiæ indicium, bovem in
 lingua habere, vere enim philoso-
 phantes pecuniam contemnunt. *adda*
Linn. 7. P. l. 1. c. 2. Hinc Orbis fere
 totus execratur & ordini Advocato-
 rum objicit, vendibilem esse plerif-
 que Justitiam, modo numerus appa-
 reat, pauperem causæ suæ patronum
 nunquam invenire, cur? Quia æget
 ære Cappadocum Rex. Olim Calen-
 das

das Januarias carica, sive cariosa, erat palmarum fructus, à paupere cliente patrono offerebatur, hoc erat laboris præmium, *vid. Gothofred. ad l. ult. ff. d. tritic. legat.* certe si in plerorumque opus Advocatorum inquiras, apparebit, quam illæ miseris haud raro sint detractæ, alienis lacrymis madentes, habebit hic quo gloriatur, si aperta domo & admissis in res suas Clientibus, poterit dicere: quod quisque suum agnoverit, tollat, O magnum virum, optime divitem, si post hanc vocem tantundem habuerit, si nihil quisquam apud illum inveni-
Ad 7ti- nerit quo manus injiciat! **mum.** *Septimum* ridiculum est, sub colore virtutis latibula libidinis quærere, & prout *Lehman. Chronic. Spir. l. 5. c. 59. loquitur.* dem Richter eine Rebekapp überziehen/ und das rechte Recht unsichtbar machen. imo in sui perniciem retorquendum telum. Leges enim candido genio à Jcto conditas deflectere per innumeros anxiosque calliditatis articulos, hoc in scientiæ laudem ponent-

raendum, in iis aliquid invenire
 uo eludi simplicitas possit, hoc sine
 t gloriosum? Quod adductum Ci-
 ceronis locum attinet, notari debet,
 lutm adducto loco de defensione &
 fficio defensoris loqui, quem dicit
 loquentiam non ad bonorum pe-
 cta, perniciosamque convertere de-
 ere, non vero Regulam Universa-
 em Advocatis tradit, quod & ex vo-
 abulo *nonnunquam* apparet. Audia-
 nus eundem Ciceronem *lib. 1. d. LL.*
. m. 430. Qui non ipso honesto mo-
 emur, ait, sed utilitate aliqua atque
 ructu, callidi sumus, non boni. Sequi
 lebebat pharum suum Jctum & No-
 nothetam Advocatus, huc, non ultro
 espiciens, haud erraret, jam, dum
 ubtili, exitiali tamen aliis solertia
 studet, quis non bonam causam ha-
 bet! sic nullum in judicium vocabi-
 tur flagitium, quod non Patronum
 inveniat, anne sic subtilitas explicati-
 onis naturam facti in se detestandi
 mutabit, & ex mala bonam causam
 faciet? Existimare decet te, inquit

Ludo-

Ludovic. Vivus instit. ad sapient. c. 10. §. 842. homines habere sensum, rationem, mentem, judicium, ne speres te illis posse persuadere malefacta esse benefacta. Plato ob hanc & tales causas *lib. 10. d. rep.* causidicos beatæ rep. eliminandos censet, ob easdem & in Ægyptiorum rep. non admittentur. teste *Diodor. Sic. lib. 1.* Jctus verus non tantum Patronos tales odio prosequitur, sed & ipsas lites execratur, secundum *l. 4. §. 1. ff. d. alienat. judic. mut. Cicero 2. Offic. p. 10. 508.* convenire ait gravi & magno homini æquum esse & facilem, multa multis de suo jure concedentem, à litibus vero abhorrentem. Cum Hispanis docet: *Mas vale mala abnencia, que buena sententia besser sey ein mager Vertrag als ein fett Urtheil.* Ipse in Camera pacis residens ad disputandum proclives placide componit. Non incongrue itaque *Boccalini Relat. 41. part. 1.* statuit. *Man möge eines Amtmanns Leichtfertigkeit auß keinem Dinge ehe erkennen / dann wann man*

Jctus à
litibus
abhorret.

man

an sehe daß er Lust zu dem Gezän-
 e habe / deren vernünfftige Leute
 erzehlen für ein Duket geben.
 erte libertati nihil æque noxium
 st, quam si vitilitigatorum hæc studia
 imium convalescant. & scit Jctus
 erus lites abbreviari publice inter-
 ste ex l. 73. C. d. judic. l. fin. ff. pro suo.
 liscente hoc studio publicam quie-
 em, amorem Christianum exstirpari.
 bene quidem consulitur, ab homini-
 us autem non expectabitur illud
 quod in proverbii consuetudinem
 nunc venit: **Der Personen Freund/
 der Sachen Feind.** Sequuntur affe-
 sus humani illa forensia prælia, pe-
 iclitantesque deplorant injuriam in-
 justa causa sibi imminentem, quæ in
 immortalis processu artificiose occul-
 tatur. Sequuntur mores pravi, con-
 cordia membrorum in rep. tollitur,
 odia aperta aut occulta in animis se-
 runtur, hinc fraudes, insidiæ & stu-
 dium vincendi & supplantandi. Non
 enim ut Celsus verissime scripsit, bo-
 na Conscientia, sed victoria litigantis

D

est

est præmium. Quid quod plerique
 Advoc. leges ut ceram habent, pro
 animo aut lucello suo huc illuceps
 ducunt & flectunt. Nec frustra mo-
 nebantur Adagio prisca, *ne allia co-
 mederent & fabas*, i. e. militia sagata
 & togata abstinerent, ne scilicet cum
 claudis habitantes claudicare disce-
 rent. Jctus itaque licet non ipse ob-
 eat hæc munia, Advocatis tamen suis
 relinquit, quibus tanquam oculis, au-
 ribus, manibus & pedibus utitur, hos
 rusticorum causæ, hos contumacium
 clientelæ vocent in forum. Hin
*Hopperus d. ver. Jurisprudens. lib. 4
 tit. 6. dicit. Non convenire Jcto u
 majorem illam curam relinquat, &
 inferioribus operam det, quoniam
 Apostoli negabant, se predicationem
 verbi Dei deserturos, & ministraturo
 mensis sed mandabant eam rem Dia-
 conis. Neque tamen quæ dicta sunt,
 aliter quam in strumas & vomicas ho-
 norati hujus ordinis dicta velim, nec
 ex eo quod à pluribus dehonestetur
 hoc studium, id elicio, in Advocatio-
 nibus*

Advoca-
 tus Jcti
 minister

bus nullam operam esse ponendam. Erras, quicumque me ita sentire putas, hoc si facerem, non dico essem ineptus aut hebes, sed absurdus; nam Patroni s. ut vulgo loquimur, Advocati in qualibet bene constituta ep. sunt constituendi, *add. Dn. Coning. d. forma judic. in rep. recte instituend. §. 20.* Et Jcto non obesse scio iuisse Advocatum, olim inter rudimenta futuri politici actiones fori numerabantur, *Cl. Dn. Bacler d. eloquent. polit. §. 6.* illa messis aurea excitavit plura ingenia, *peritus enim & subactus in forensi Jurisprudencia Advocatus, Aptissimum est lignum Apollini formando, inquit Moreelse d. stud. jur.* abeat tamen ad altiora, & reipubl. consulat, postquam curiosus explorator in dicasteriis fuit, sin plane aversetur strepitum forenssem, potest ab antiquis declamationibus repetere exercitium practicum, nam & Romanorum excellentissima ingenia hisce umbraticis foren-

Advocatus aptissimum lignum Apollini formando.

Antiquae declamationes.

forensium actionum meditationibus exercebantur in scholis, ubi proponebant ficta themata, prout ex Seneca controversiis & Quintiliani Declamationibus &c. videre licet, eundem modum, si placet, æmuletur noster, ad summum properans, & in secessu se hoc & aliis studiis exerceat, hunc enim modum præferebant antiqui, prout ex Dialogo vel Taciti vel Quintiliani d. Oratore & nonnullis Plinii junioris epistolis demonstrabitur. Sed ultra septa transiliimus, & præter intentionem nimis diu Advocatorum studiis inhæsimus, in viam itaque redeamus. Demonstratum ergo est in Advocationibus non consistere veram philosophiam.

An vero philosophia est practica, exclusa philosophia Theoretica!

An vera dicemus veram philosophiam hic practicam esse, & Theoreticam excludere tanquam simulatam? Sic statuere videtur Hortleder in præloquio von den Ursachen des Teutschen Krieges / ibi: Aber weil Fürstliche Personen / &c. in der besten blüt ihres Alters den Academischen und Theoretischen

schen Studien daß Valete geben /
 mit der Bürde der Landesfürstlichen
 Regierung sich beladen / und dabey
 die veri philosophi auß täglichen
 irfallenden Regiergeschäften vol-
 nds lernen müssen / was die simulati
 auß den Büchern heraus zu glauben
 flegen / *u. ubi tamen Hortle-
 derus quam proposuerat, collegisse vi-
 etur. Docere volebat practicam
 philosophiam esse veram, sed ille con-
 cludit ita : Empiricam scientiam i. e.
 llam quæ experientia nuda compara-
 tur, esse veram, huic, non recte oppo-
 nit eos, qui ex libris prudentiam eru-
 unt, nam civilium præceptorum iei-
 entia ex libris necessario est suppo-
 nenda ei, qui non fundamentali do-
 strina politica neglecta, à posteriori
 ut dicitur, inchoare malit. De Empi-
 rica quid sit statuendum docet, D.
 Conring. c. 7. d. prud. civ. ubi elegan-
 ter rem ita decidit: Quemadmodum
 iis, qui medicinam usu addiscunt,
 contingit, ut experimenta faciant per
 mortes hominum, ita sæpe numero
 D 3 evenit,*

Hortle-
 deri opi-
 nio exa-
 minatur.

evenit, imo non evenire non potest, Empiricam illam prudentiam sectantibus, ut ex malo eorum consilio enata rei publ. ruina sit pro experimento ejus, quod in posterum est cavendum, cum tamen bis peccare non liceat, adde eundem *cap. 6. propolitic.* Quæstionem etiam affirmative decedit subtilis alias Bachovius *1. Disput. Treutler. Thes. 2. lit. A.* ibi postquam & refutaverat & explicaverat Treutlerum, statuentem per veram philosophiam Ethicam intelligi in Thesi, quod Jurisprudencia est in hypothesi, tandem suam proponit sententiam, sed non video quomodo explicatio pro Treutlero facta rem expediat, generaliter nimirum sumto Ethicæ vocabulo, ut & Politicam sub se contineat, manet tamen, quod & sic philosophia Theoretica sit simulata, quod Ego non dixerim, nihil enim in Theoretica philosophia simulati est, cum quælibet disciplinarum in certo habitu, vero & certo

occu-

cupetur objecto, & sapientibus
 im ratio degenđæ vitæ quieta pla-
 bat, in contemplatione & cog-
 nitione positæ rerum, quæ quia deo-
 rum vitæ erat similima, sapiente vita
 rat dignissima. *Cicer. s. d. finib. p. m.*
 43. Quid quod summa beatitudo in
 theoria, contemplatione & cog-
 nitione Dei consistet, secundum com-
 munitia Theologorum & *Matth. s. v.*
 ubi; Beati mundi corde, quoniam
 ubi Deum videbunt, hoc non de vi-
 sione corporali, sed cognitione in-
 tellectus dici apparet ex eo, quod
 Deus sit spiritus invisibilis, *1. Tim. 1.*
v. 17. jungatur *Johan. ep. 1. cap. 3. v. 2.*
 mo & verus Jctus sine illa esse non
 potest, prout demonstrabitur, licet
 itaque neque in Theoretica neque in
 practica philosophia consistat illa de
 qua nunc loquimur Jctorum philo-
 sophia, sunt enim famulæ ejus, ad-
 mitti tamen debet omnis philosophia
 tanquam *religiosa res*, prout voca-
 tur *l. 1. §. 4. ff. d. extraordin. cognit.*

Bachovius excusatur.

Bachovium quod attinet, in honorem ejus dicimus, I. illum non decisive sed examinative loqui, apparet ex verbis: videri possit. II. Aut illi sermonem esse de Cathedrariis philosophis, prout Seneca vocat illos, qui nudis verbis atque in Cathedra, non re & facto in vita philosophantur. Aut III. De illis, qui ut Adagio dicitur, de fumo disceptant, qui que Theorematis nugilibus, & puerilium Isagogarum commentationibus exercentur, quæ se junguntur à vero & sincero philosopho. *vid. Gell. noct. A. lib. 1. c. 2.* Aut IV. Dici posset illum per veram philosophiam non aliam quam philosophiam κατ' ἐξοχήν intelligere, quæ Stoicis etiam erat practica philosophia, ut hac mente practicam comparative non exclusive veram diceret philosophiam, ob publicam privatamque utilitatem, hinc *Cicer. lib. 1. Acad. question.* vitam activam contemplativæ præferendam esse censet, quippe quæ non tantum leire & cognoscere objectum

Suum suum docet & actiones, sed ad
divinam voluntatem conformare eas,
hominemque ad futuram & cœle-
stem vitam invitare conatur, adde
Aristot. l. 7. polit. cap. 2. si vis, vide
Maximi Tyrii sermon. 5. & 6. Ubivi-
tam activam & contemplativam lo-
quentes, invicemque rationi-
bus concertantes in-
ducit.

D 5 **CAP.**

CAP. V.

Veri Philosophi connata. Bonitas. indoles. si perficarie de illis, qui solius natura beneficio in civilibus excellere. Acquisita. humaniora necessario. sunt supponenda. ex 5. capitibus demonstratur. Exoticarum linguarum studium. Philosophia sit cultor. Maxime historia, quomodo haec tractanda. improbantur subtilitates philosophicae. Poetarum lectio commendatur ex autoritate Antiquorum. quomodo politica. quomodo Ethica tractanda. De moribus] Cti. A sinus eruditus. de ritu antiquo consulendi. ICto. An ICto liceat joculari. Ehrentrunct eines Esels. Ex Apophtegmatibus etiam haurienda prudentia. Opponitur differenti de polymathia. qua alii desiderant in ICto. De Nomothesia.

Expo.

EXposito sic simulato, verus philo-
 sophus est advocandus, qui con-
 sideratur aut secundum Connata, aut
 Acquisita, in Connatis præsupponi-
 nus 1. *naturam huic studio suffici-*
entem, dotes ingenii practici, in in-
 veniendo, judicando, memorando;
 exquisiti, *δύωρνος* ab Aristotele illa vis
 ingenii vocatur, l. 6. *Ethic. Nicoma-*
chior. c. 12. à Senec. ep. 95, *egregia in dolens*,
& rapax virtutis ingenium. à Tacito.
 in Agricola *sublime ingenium.* ab eo-
 dem lib. 4. *Histor. 5. illustre ingenium,*
 quod quale sit, explicat ibidem *Clar.*
Dr. Bacler. nimirum habens naturam
 practicam, & sensum communem, &
 judicium rebus agendis ingenita feli-
 citate congruens. Minime ergo cum
 Georgio Horn. statuemus subtilita-
 tem & magnam sapientiam non re-
 quiriri in Politico, Dei enim providen-
 tiam & hominum stultitiam guber-
 nare omnia.

Ingeni-
 um veri-
 tati.

An vero subtilia, ignea & acuta in-
 genia hic cum *Eipio in 3. polit. c. 4. n.* *Subtilia*
 10. quem plerumque sequuntur alii,

D 6

dam-

damnamus? Non absolute, causas nostri dissensus explanabit Dn. *Conring. cap. 13. d. civil. prud.* ad quem, ne cornicum oculos configere, verbisque abuti videamur, nos remittimus. & hæc futuri Jcti indoles necessario supponenda est, neque enim sine ratione dubitant prudentes, utrum natura, an ars in civilibus expediendis negotiis prævaleant, demonstrari id facile posset, & exemplo Henrici Mommorancii, Connestabilis, Hadriani Turnebi, Georgii Buchanani, Marci Antonii Mureti, Cominæi, Michaelis Hospitalii &c. nisi res tam manifestam haberet evidentiam, ut abuti otio videri possem, si id tufioribus instituerem. probatum ire, adde *Dn. Bacler. in not. ad vell. Patere. l. 2. c. 95. Dn. Conring. in propolit. 2. Requiritur bonam integramque naturam*, nondum vitiorum consuetudine inquinatam, propensionem ad omnem virtutem, eleganter *Horat. 2. epist.*

**Bonitas
connata.**

Since-

*Sincerum est nisi vas, quodcumq; in
fundis, acescit.*

Hic nobis non obloquitur Dn. *Con-
ring. c. 13. propolit.* ubi: nonnullæ resp.
non possunt solis bonis artibus regi; An semi-
in illarum quidem rectoribus non bonus.
debet exacta virtus reperiri, satis est si
rectores illi sint semiboni aut semi-
mali, loquitur enim tantum de rectori-
bus corruptæ reip. nobis autem hic
sermo est de qualitate connata, quam
semibonam aut semimalam esse non
sufficit. Quoad acquirenda desidera-
mus, ut animi centrum & meditula *Huma-
lium scientiarum circumferentia hu-
maniorum ante omnia coronet; pro-
ut Emblematicæ de principe suo lo-
quitur Sæveda E. 6.* ut in humaniori-
bus præprimis instructus sit; sed ea in
perniciem patriæ nunc vulgo negli-
guntur, in superficie plerique rerum
perfunctorie, non bona fide vagan-
tur, pro calcaribus tamen esse de-
bebant.

I. *Neccsitas*, ad altiora enim ne-
mini sine istis iter est, Tu si veram so-

D 7 lidam-

Adamque sapientiam adipisci cogitas, certo ordine, ac quibusdam veluti gradibus ad arcem illius paulatim ascendas, non evoles. Animum enim non fideliter præparatum imbutumque, nihil eximium solidum, subtile intrat. *Henric. Morseuse dissertat. d. manuduction. studios. jur. per Academiam ad rem publ. dicit*: Neutiquam illi mihi. *J*Cti sunt, qui vix rude triviali donati, & humaniorum disciplinarum præfidiis destituti, nil nisi cautionariam intendentes *C*ausidicnam, privati juris scita perfunctorie degustant &c. verissime namque elogio Tulliano non scientia juris, sed ignoratio litigiosa est.

2. Suadet veterum studendi ratio.
 Proceres Romani filios suos ita erudiebant, ut initium ab Eloquentia facerent, ob id Oratoribus se clarissimis dabant, apud quos velut in re præsentī Eloquentiam addiscebant, adde *Cl. Dn. Bacler. ad 4. Histor. Tacit. cap. 5. eundē in not. ad vellei. paterc. l. 2. §. 9. 4. vid. Ciceron. 3. d. Orat. c. 15. ubi*: Antiquissi-

issimis temporibus arētissimo inter
devincta hæc studia, eandemq; do-
ctrinam fuisse & recte faciendi & be-
dicendi Magistram.

3. *Suadet Elegantia Legum,*
uarum Sacerdos & custos est, hæ e-
im a deo politæ sunt, ut loquentibus
lis Ciceronis & Homerici senis-
tella profluere, & quæ decernunt
omplere apes floribus, & innectere
ideantur, hinc & proverbio ajunt:
Ciceronem expulsam & latinatam
um eo in exilium actam non nisi ex
Corpore juris revocari posse. Nec est
quod Barbari adducant causæ suæ pa-
tronum *Stephanum de Phedericis part.*
l. d. interpret. Leg. p. m. 15. ubi ex *c. indi-*
gnum distinct. 5. indignum videri dicit,
quod *verba principum & 7 Ctorum sub-*
regulis Donati restringantur. id enim
non ea mente adducitur, ut approbe-
tur omne quod à Jctis licet barbare
profertur, sed ut demonstraret de-
monstrandum, plus valere Mentem
Legis quam verba.

Suadet

Suadet & 4. *Barbarismi feditas*, quæ procul est arcenda cum o-
lentibus, & velut rubigine infectis
verbis. Donellus cuidam obsoleta
verba luxuriose proponenti respon-
debat: *Rere tumet; te fari scio, sed
fabare nescio.* Quid videtur de illius
Barbari Barbarismo; qui Philippo se-
cundo à consiliis: & Prætor Judicii
Criminalis Belgici Vargas Hispanus
argumentabatur: *Hæretici fraxe-
runt templâ, Boni nihil fraxe-
runt, Ergo Hæretici debent omnes
patibulari.* Conclusionem hanc ab-
surdam absurdus excepit eventus, Al-
bano Duce & Præsidente; qui optime
conclusum fuisse censebat; ubi si non
humanitas, mors tamen semper Con-
clusionem ingrediebatur, & Syllogis-
mi ex igne aqua & laqueo erant pri-
mis figuris fortiores, ut ait Benedict.
Carpzov. Ast concludebatur Hispa-
norum periodus in Belgio.

Donellus
obscure
loquenti
obscurior
respon-
dens.

Dignitas
latini
sermonis.

Suadet 5. *Latini sermonis di-
gnitas*, de qua vide *Forstner. ad lib. 2.*

Annal.

Enal. c. 10. hinc Electorum filii ex
 aurea Bulla & hanc tenentur discere.
id. Limn. observat. ad aur. bull. obs. 19.
 Imperator jurare tenetur se regula-
 iter in negotiis Imperii sola lingua
 latina vel Germanica usurum. *id. ob-*
serv. 35. Olim lingua latina usus bene-
 ficii loco à Romanis concedebatur.
id. Liv. 40. 43. ubi: Cumanis eo an-
 no petentibus permissum, ut publice
 latine loquerentur, & præconibus
 latine vendendi jus esset. Quomodo
 autem in humanioribus procedere,
 quibus mediis stylum ejusque exerci-
 tium sibi acquirere debeat, hic non
 est commemorandi locus, alias in ta-
 bellis à me fuit expositum, & in quin-
 que partibus absolutum. Hisce sa-
 cris Musarum initiatus pergat, nec
 sufficiat nostro romanorum gravissi-
 ma licet facundia, ejusque lingvæ
 unius scientia, qua tamen æque ac
 patrio sermone eum non imbutum
 sed instructum volumus, jungendi Lingvæ
 sunt illi sermones insititi & inducti. *exoticæ.*
 Præterquam enim quod non major
 sit.

fit molestia, quam non intelligi cum interrogamus, cum interrogamur obstupere, quasi torpedo marina obrigerit, cultiora etiam multa apud Gallos latentia quoad politica vi hujus lingvæ eruet, ad prudentiam civilem, antiquitatum & historiarum studia multum conferent Hispanica & Italica lingua. adde Dn. Lebleu, præceptorem meum honorandum *Consiliar. 6. 5. Philippe nel trattato del consiglio & de' consiglieri pag. 50. Carpz. ov. d. Leg. Reg. Germanor. cap. 10. Section 5. De Italica lingua dicit Pierre de Lancre au Livre premier des princes discours 6. p. 278. & seq. elle charme l'esprit & le corps, ne trouvant langve si efficace, ne si riche pour piper le monde, ny mesme pour faire quelque belle description que celle la.* Hinc Henricus IV. Galliarum Rex ingeniose Italiam appellabat: *le pays des belles paroles.* Græcam linguam variarum Constitutiones Imperatorum, & incunabula juris, tum Historiarum antiquissima monumenta commendant. *vid. Georg. Andræa Imhof politi-*

CUM

Græca
lingva.

*in Græcum. Daniel Heins. Oratione
de prolapsis græcarum literarum stu-
diis, & ad ea adhortatione. Earum
amen potissimum lingvarum habeat
rationem, cum quibus reipubl. no-
stræ frequentius commercium inter-
edit.*

Hæc humaniora excipiat *philoso-*
phia, qua imbutus esse debet, & hoc Philos
phia.
non tantum vult *l. 1.* ubi Ulpian. præsup-
ponit suam (stoicorum) philosophiam,
secundum Mornacium, sed & ratio
tradet, principia enim Conclusioni-
bus priora & notiora esse solent, hinc
Cicero l. 1. d. LL. dicit: non à Prætoris
Edicto, neque à XII. Tabb. sed peni-
tus ex intima philosophia haurienda
juris disciplina. imo ostendunt & ma-
teriæ ex hac explicandæ, nam ut ta-
ceam philosophiam instrumentalem,
quomodo de partu legitimo de letali
vulnere, de Affectibus & facultatibus
Animæ, nisi Physicus, de finibus re-
gundis, fundo communi dividendo,
errore calculi, sumptibus computan-
dis nisi Geometricus & Arithmeti-
cus

sus iudicare poterit? Sine Geographia, Chronologia, Genealogia nomen Jcti vix meretur, nam non tantum hospes in patria, sed & obscurus erit exteris & sibi. Et humanitas quam supposuimus, hæc sub se complectitur studia. *vid. Gabriel. Naudæum syntagmat. d. stud. liberal. p. m. 99.* Stat quoque à nobis *Limneus I. P. l. 1. c. 2. n. 4.* hisce verbis: Imo vero Jctus per omnes omnium scientiarum præceptiones discurret, & à primis Grammatices Elementis per linguarum studia vagatur, Logicæ & Rhetoricæ campos, Physices vireta, Arithmetices & Logisticæ tabulas, Geometriæ Astronomiæ circulos, Ethices politices, historiarum porticus, Theologiæ castra, & quicquid denique nobilium disciplinarum est, peragrat. Multa quidem hic requirimus, sed multa etiam desiderant Civilia, eorumque cognitio maxime historias quæ tamen non ex actis patriæ, sed & exterrorum colligi debent. Ast ordine si unquam alias, hic certe est opus, illotis

is manibus si Rem aggredieris, La-
 yrinthum ingrederis, ut itaque præ-
 aretur pectus ad Historiarum lecti-
 onem, legendus præ aliis est *Joh. Ger-*
ard. Vossius de arte Historic. post con-
 ulantur illi, qui universaliter & or-
 em terrarum & tempora delinea-
 unt, inter quos Domino Bæclero
 este cminet *Chronicon Carionis.* tum
 eligantur scripta ex quibus summa
 rerum gestarum addisci potest. Ad
 summam status pertinent *Respublica*
ab Etzevirius edita, & Archontologia
Cosmica. Ad summam rerum gesta-
 rum spectat Historia particularis.
 Res gestas Gallix *Joh. Tilius*, Ger-
 manix, *Huldericus Mucius, Lehman-*
nus in Chron. Spirens. *Aventinus in an-*
nalibus, Scharidius summam descripse-
runt. Sunt tamen alii, qui in legen-
 dis historiis malunt ductum animi,
 quam anxias leges sequi, adde *Hugon.*
Grotium in Consul. ad Legatum Regis
Christianiss. & Coleri epistol. d. studio
politico. Conringianis scriptis adjuncta.
 Et

Metho-
 dus le-
 genda-
 rum hi-
 storia-
 rum.

Et hæc per Satyram, tangere enim isthæc jam satis est, memorare fuerit extra tempus & propositum. Apparet tamen, id autem ut appareat, agebamus, quam Historia sit necessaria vero philosopho, addatur *illustris Dissertatio Casauboni Polybio præfixa* nam pauci prudentiâ honesta ab deterioribus, utilia ab noxiis discernunt, plures aliorum eventis docentur, inquit prudentiæ pater *Tacitus 4. An. c. 33.* adde de lectione historiar. *Hortleder. in proœmio von den Ursachen des teutschen Krieges. Bodin. method. histor. c. 10. Lips. 1. Politic. 9.* Et hoc nemo, nisi cui Bæoticum est ingenium, negaverit. Hinc obscurum esse non potest, quam toto cœlo errent illi, qui putant sufficere Jcto historiam per systemata generalia tractasse, & philosophiam adjunxisse practicam. In philosophia non nisi subtiliores minutias, quæ alias stultidum Philosophiæ acrius vocantur, à *Tacit. in Agricol. c. 4. Justin. l. 12. c. 16.* improbamus, harum enim cognitio parum

Subtilitates philosophicæ.

subtiliores minutias, quæ alias stultidum Philosophiæ acrius vocantur, à *Tacit. in Agricol. c. 4. Justin. l. 12. c. 16.* improbamus, harum enim cognitio parum

parum

artum juvat eos qui reipubl. dignita-
bus, curisque civilibus destinantur.

Et non semel à Barclaiο in Satyrico
identur tales subtilium potius quam
utilium confectatores, *qui non secus
sicut sciuri in rota circa immobilem
axem gyranda occupatissimi mo-
vent plurimum, at nihil promo-
vent.* Nec immerito, ultra enim est
progrediendum, nisi in fundamentis
semper malis occupari, nunquam ve-
ro exædificare, nisi in Amoribus an-
cillæ Agar nimium hæere cupias, &
ad Dominam Saram tendere negli-
gas, prout Philo dicit. Sed multa su-
pervacua vulgo videntur, cum tamen
non ea solum instrui suppellectile
Ictum velimus, quæ necessariis usi-
bus sufficiat, sed sit in apparatu e-
jus & aurum & gemmæ, ut sumere
in manus, & aspicere sæpius liceat.
Hinc quod ante monendum erat,
*Poetarum antiquorum lectionem
ne fastidiat.* Nam & Poetarum auto-
ritatem adductam à Jurisperitis vi-
demus,

Poetarum
lectio,

demus, uti de *Homeri est l. 1. §. 1. d. E.*
§. 1. Inst. d. Leg. Aquil. de Virg. l. 6. §. 3. d.
divis. rer. vid. Vossium in lib. d. artis Poe-
tica natura ac constitutione, ubi pluri-
ma videbis exempla eorum qui hoc
studio ad ardua emerferint, & pace
pariter ac bello reip. utiles extiterint.
 adde *Besold. politic. l. 2. c. 1. §. 3. p. m. 551.*
 post verba: *vetus & probata Poësis*
doctrina de moribus erat. Certe Poë-
tas prima sapientiæ fundamenta tra-
didisse eleganter Heinsius in Poem. lib.
3. Eleg. 4. canit:

Omnia Rutgersi, primum docuerunt
Poeta,

Cum rudis & simplex & nova terra
fuit.

Principio tali sapientia venit in Or-
bem,

Que quia grata parum, nec speciosa
Dea est,

Lenibus attentas numeris defluxit in
aures

Mollius: hoc velo dissimulanda fuit.

Et Strabo L. 1. & Maximus Tyrinus in
Orat. d. laude Poetic. multis osten-

dere

e conantur ligatam orationem
 e antiquiorem prosa, priusque in
 u fuisse, si non in communi sermo-
 , saltem ad res gestas memoriæ fa-
 lius mandandas, quippe quæ sic ca-
 quoque possent. & hoc antiquis
 Germanis frequens erat, prout *Ta-*
t. in German. c. 2. memorat, imo &
 o aliis barbaris veterum regum actus
 c bella canebantur, hinc Originem
 imlere cantiones magistrales, **Die**
Meister-Gesänge / quod videri pot- **Meister-**
 st ex *Bernegger. quæstion. ad Tacit. 6.* **Gesänge.**
 Taceo nunc quod aspersione gema-
 um talium magnam scripto concilia-
 urus sit auctoritatem. Non vero ta-
 ebo quod *Bacon. d. verulam. sermon.*
d. 48. dicit. Poetarum lectionem in- **Poeta in-**
 geniosos facere, sicut Historiarum le- **genium**
 tionem prudentes. Imò stylum civi- **legentis**
 em illis fidelius neminem inculcare, **acuunt.**
 est enim quædam propria gratia in- **Sylum**
 quit *Dn. Bacler. d. Eloquent. polit. §. 85.* **civilem**
 quæ ex Poetarum acumine, inventi- **docent.**
 onibus, agilitate & elegantia in sty-
 lum civilem inferri potest. Cujus rei
 E laudem

laudem non immerito in potissimum
 Barclaii Argemidem potes convenire.
 Nec tantum stylus sed Ethica & poli-
 tica à Poetis disci possunt, illa potissi-
 mum ex Horatio, hæc scilicet Poli-
 ca ex Virgilio, Lucano, Claudi-
 no, &c. Jul. Scaliger ait: Ad Ethicam
 & Politicam quod spectat, *meliores*
nos doctioresque ex unius Virgilio
lectione, quam ex omnium Philoso-
phorum præceptis abituros. Coler-
 epist. d. stud. politic. testatur, de Mo-
 narchia, neminem illis divinius tra-
 ctasse, ne philosophos quidem. Jura
 denique & diversorum diversa statu-
 ta populorum & leges nemo elegan-
 tius quam Poeta decantant, suavissi-
 meque imprimunt, jura naturalia ex
 Tragedis, Civilia ex Comicis præ aliis
 addiscuntur, addatur quoad usum le-
 ctionis Poetarum, Cl. Dn. Bacler in
 Prologom. ad Grot. d. 7. B. P. Trans-
 feram disputationis conclusum in hu-
 meros validissimi Ciceronis, cujus
 Viri? is primo d. Orat. dicit: perdi-
 scendum est jus civile, sed quomodo?

Respon.

Ethica &
 Politica
 fideliter
 impri-
 munt.

Jura &
 constitu-
 tiones
 gentium
 decan-
 tant.

spondet cognoscendæ sunt Leges,
 percipienda omnis Antiquitas, Sena-
 ria consuetudo, disciplina reipubl.
 ra sociorum, fœdera, pactiones,
 iura imperii cognoscenda, legendi
 et etiam Poeta, dignoscenda histo-
 a, omnium bonarum Artium scri-
 tores ac Doctores & legendi & per-
 olutandi. Quoad Poetarum lectio-
 em adde Thom. Garzon. in der
 Welt-Schauplatz discurs. 152. Selden.
 iur. natur. gent. Ebraor. l. 1. cap. 2.
 adde Gabriel Naudanus Syntagmate de
 studio liberali p. m. 104. 105.

Ex adducto Ciceronis oraculo
 non tantum probandum probatum,
 sed & illud videre est, quod non ne-
 gligendum, percipiendam esse o-
 mnem antiquitatem, quod & toties
 Justinianus inculcat, vid. §. 1. Inst. d.
 Testam. ubi nihil antiquitatis ignora-
 ri vult. in l. ult. C. vectigal. nov. instit.
 non pos. antiquitas pro lege habetur.
 At audite hæc reponentem: Anti-
 quitatum studia legibus interdici,
 profers l. un. C. d. nud. iur. Quirit. l. 1.

Antiqui-
 tatum ne
 sit igna-
 rus.

Philosophia practica.

S. 9. in fin. C. d. caduc. tollend. Sed responsum facile ab aliis est, in decidendis causis antiquitatem nihil valere multum tamen conducere, imo necessariam esse ad studiorum excellentiam tendenti, ne insulsus sit Graculus inter Musas. Minime vero omnium practica philosophia carere potest, quod in se planum, & ex ipsa *Justitiae* definitione patet, quae constant & perpetua voluntas dicitur, quomodo haec explicabis, nisi habitus naturae tibi sit cognita? Et verissimum est quod proverbio ajunt, *ubi desinit Ethicae ibi incipit Juris.* Quid quod ne vocabulum *Jurisprudentiae* sine politica noverit explicare. *Besold. in pract. cognit. polit. Politicam & Jurisprudentiam subordinatas, vocat disciplinas, & omnino dicendum esse ait, Jctum, ut est, & nomen Jcti sustinet, sine politica scientia perfectum videri non posse: ut ergo, pergit Medicus, si sine Physica non nisi Empiricus est, ita Politicæ ignarus rationalis Jcti nomen tueri nequit.*

Quo

Quomodo autem politica tractari
 debeant, *hic Rhodus est, hic Salus.* Politica
quomodo
tractan-
da?
 Dicam quod rei caput est, si ex men-
 veterum loqui velimus, duo sunt
 uibus universa civilis prudentia con-
 netur: Honestorum & Turpium,
 einde utilium distinctio electioque.
 summa præceptorum à Modernis
 rudentibus traditorum hæc est:
 præsupponendos primo esse scripto-
 res Systematicos, qui scientiam poli-
 ticam justa & compendiosa methodo
 digesserunt, eosque tam veteres quam
 novos, in illis, si solida principia hau-
 eris, nimis diu non hærendum, nec
 à meditatiunculis umbraticis, capi-
 endos enim à doctrina igniculos pru-
 dentia, & ad usum actionemque ci-
 vilem transferendos esse, pergendum
 à generalibus ad specialia, prudentia
 enim civilis potissimum observati-
 one singularium exemplorum conti-
 netur, eorumque quæ non semper
 regulis comprehendi generalissimis
 & certis possunt, quod & ipse *Aristot.*
lib. 6. Ethic. cap. 1. confirmat, ita

quidem ut hunc, qui per singulari
 prudentiam colligit, illi præferat.
 Cum autem tractatio singularium sit
 ac methode difficillima, imo despe-
 rata fere sit, 5. generalissimis capitulis
 ab *Aristotele lib. 1: Rhetor. cap. 4*
 traditis illam includere solent. Re-
 ferri enim debere ajunt illa singulari-
 a ad vestigalia & reditus publicos
 aut ad pacem & bellum. Ad regionum
 custodiam. Ad importanda & expo-
 randa. Ad Leges. Ad hæc capita re-
 digi debere: quæ apud Historicos
 pragmaticos, Græcos & Latinos
 Rerum publicarum scriptores legun-
 tur, sive illi per decreta, sive per præ-
 cepta, sive per exempla civilem præ-
 dentiam professi sunt. Scientiam au-
 tem integram absolvi hisce membris
 2. Definitiones ut in omni doctrina
 debere esse cognitissimas, & præmit-
 tendas. 2. Nec omittendum esse ut quæ
 Experiencia innotescunt in civilibus
 rebus, ea omnia seorsum colligantur
 3. ex his ut & ex aliis historiis, pro-
 positiones universales deduci, &

unum

num locum colligi, quæ autem jam
 aliis collectæ sunt, summa cura ex-
 erpi debere. Ex quibus autem scri-
 oribus illa civilis prudentia hauriri
 possit, à prudentioribus passim tradi-
 tum est, *vid. Conring. propolst. cap. 15.*
idem de prudent. civ. cap. 14. adde
Abrieli Naudæ Bibliographiam poli-
c. Coleri epist. d. studio polit. &c.

Moralem philosophiam quod at- **Quomo-**
 net, illam ex puerili generalique vir- **do in**
 itum enarratione minime æstimet, **Ethicis**
 sed ad specialiora progrediatur, va- **proce-**
 rios & dubios casus officiorum civi- **dendum;**
 um, examinet, trutinnet, æquumque
 morale eliciat, & applicet. pergat ab
 ethica præceptiva, ubi Ciceronis of-
 cia & Tusculanæ quæstiones non
 negligenda sunt, ad paradigmaticam,
 exemplarem, Characteristicam,
 quæ in genere homines virtutibus ac
 vitis præditos dictis ac factis suis
 quotidianis velut signis ac notis qui-
 busdam describit. Historicam, Fabu-
 arem, Microglyphicam, Emblemati-
 cam, sic enim jubent prudentiores.

E 4. Sed

Sed & ex Ethicis mores potissimum componere, & se cuius admirationi exponere discat, nam summa & perfecta gloria constat ex tribus his, si diligit multitudo, si fidem habet, si cum admiratione quadam honore nos dignos putat, quomodo autem in universorum animos tanquam influere possit, docet fusior Cic. 2. Offic. quem vide. Mores ante omnia majores commendabant. vid. Plin. 3. ep. 3. Cornel. Nepos in Attic. c. 19. Junge l. 7. C. d. Professor. & Med. l. 1. C. d. professor. qui in urbe Constant. hinc merito præferuntur scientiæ. cap. 12. distinct. 38. imo nobilitati. l. 46. §. 1. d. V. S. Gail. lib. 2. pr. obs. c. 95. in fin. & ob prævitatem morum removeri Assessores ab officio testatur Ordinatio Cam. lib. 1. tit. 5. Nonne damnanda est illius cum omni suo studio Doctoris memoria, qui à principe ad prandium vocatus circumstantibus undiq; Aulicis, cultrum in crepida, quam sputo prius inadefecerat, acuit, principique incre-

**Moratas
JCtus.**

**Afinus
eruditus.**

Crepanſi reſpondit, legum ſe non
 norum Doctorem eſſe. *Dominus*
eblex futur. conſiliar. c. 3. §. 7. ſiccine
 rofeſſioni ſuæ moribus reſpondit A-
 rius hic eruditus?

Mores autem ſunt vel interni vel
 xterni, moribus externis fit manſue-
 us & facilis, ſic excluduntur *μισάν-
 θρωποι & στυγερῶν*, moroſi & agre-
 tes, die Sauerſenſſe / welche mit ih-
 ren Geberden den Leuten den Todt
 treuen. difficile enim dictu eſt, quan-
 to opere conciliet animos hominum **Moroſi.**
 comitas affabilitasque ſermonis. *Cic.*
2. d. Offic. moratus ita Autoritatem fa-
 cile tuebitur, maxime ſi ſtatus, inceſ-
 ſus, ſeſſio, accubatio, vultus, oculi, ma-
 nuum motus teneant decorum, uti
 vult *Cic. 1. Offic. p. m. 487.* quoad habi-
 tum & veſtitum notet eum non plane
 eſſe contemnendum Jcto, quippe cū Jctus ſit
 ratio civilium officiorum. neceſſita-
 tem quandam nitoris imponit. *Plin. 6.* **veſtibus**
ep. 32. Senec. ep. 92. dicit: Munda veſtis
 electio appetenda eſt homini, natura
 enim homo mundū & elegans animal **mundus.**

E 5

eſt.

est. Et *Aristoteles 2. Rhetor. c. 4.* docet
 amari mundos vestitu. adde *Ordina-
 tion. Cameral. lib. 1. tit. 18. vide Duran-
 di pascolo Aulic. polit. §. 86. & 87. &*
 hæc multa ad splendorem & Autori-
 tatem conciliandam facere, usus do-
 cet, & nostræ Leges jubent J Cuius
 Autoritatem suam tueri. *vid. l. elegan-
 tem 19. ff. d. Offic. Præsid. vid. Nov. 17
 c. 5. R. I. d. Anno 1530. §. de Commun.
 Richter / adde Boscain. part. 1. Relat.
 41. quod bene faciet, si publicæ seve-
 rus & gravis, privatim comis & hu-
 manus sit, si nulli se faciat nimis sode-
 lem, hinc interdum Romæ secede-
 bant J Cui, ut & studiis commodius
 invigilarent & autoritatem tueren-
 tur, majorem enim è longinquo esse
 reverentiam credebant.*

Secessus
 Roma-
 norum.

De Secessu habes *l. 21. §. 10. d. Recept.
 Virgiliani secessus meminit sive Ta-
 citus s. Quintilian. d. Orat. c. 13. n. 2.
 Plinius junior hoc secessu frequens u-
 tebatur, vid. lib. 1. ep. 9. ibi elegantissi-
 me: Cum secessero, tum subit recor-
 datio, quot dies quam frigidis rebus*

ab

sumpsi? Nihil audio, quod audisse,
 nihil dico quod dixisse possit. Ne-
 no apud me quinquam sinister sen-
 tentibus caput, neminem ipse repe-
 tendo, nisi uos me. add. *epist. epist.*
ad Brut. lib. 7. Nec aliter ob finem
 quam ut autoritatem tuerentur J Cti
 Romani: solenniter se consulendi
 observari volebant, ut non sine causa
 licitum videatur à Cicerone. Domum
 J Cti esse oraculum civitatis. Olim e-
 nim qui J Ctos consulere volebant,
 summo mane ante galli cantum veni-
 re, & in vestibulo domus consistere
 tenebantur, hinc *Horat. lib. 1. Satyr. 1.*
v. 10. dicit:

*Sub gallic cantum consuleret ubi ostia
 pulsant. &c.*

Tum clausas fores pulsabant adituri,
 intermissi hinc verbis à J Cto quære-
 bant: Licet consulere? Ad quod
 J Ctus: Consule, vel, licet. & hoc non
 vulgarem splendorum conciliabat
 J Cti. Ast illa, prout dictum, ad exter-
 na pertinent, Noster, quoad internos
 possunt emineat mores, teneat J Cti in-
 habenas terni.

Ritus
 consulendi
 J Ctos
 antiquus,

habenas animi, dominetur affectibus
 suis, omnibus enim his utilior nego-
 tio quies est, qui non habent iram
 potestate, quos ad temeraria verba
 quælibet indignatio effert, qui urba-
 nitatem nesciunt continere, nec peri-
 culosis abstinent salibus, horum con-
 tumacia non facit ad aulam. *Senec. d.
 tranquil. An. cap. 4.* ita iustitiam ad-
 ministrat ut subinde misericordiam lo-
 cum relinquat, ne tamen precibus ca-
 lamitosorum statim in lacrymetur,
 quod vetat *l. 19. ff. d. Offic. prasid.* Sed
 severitatis & elementiam mixturam
 passim laudatam, & inter præcipuas
 Politici artes habitam observet; re-
 spiciatque ad conditionem huma-
 nam, in lapsus facilem, cogitetque
 multos, si serventur, ad pænitentiam
 reverti posse. sciat & sibi conciliare
 animos hominum, nec sit singularis,
 ratio enim vitæ adjumenta hominum
 desiderat. *Cicer. 2. Offic.* nec faculta-
 tes neque dignitas ita sufficiens est ad
 fidem, ut benigni mores, *l. 27. §. 5. ff. d.
 Excusat.* Hoc tamen cuivis de plebe
 non

On competit, sed iis, quibus est pur-
 gata, non Batava anris, bonæ naturæ,
 a horiosi & molesti usus exercitium
 est, & ut Barclajus ait: sedulæ auste-
 ræque diligentia, & anxii in suas cu-
 piditates imperii. Præcepta genera-
 lia ex Ethica hauriuntur, uti dictum,
 specialia, minusque trita collige ex
Aristot. d. Affect. & morib. Cicerone
d. Offic. in quibus libris abyssus scien-
 tiæ non omnibus penetrabilis, latet,
 de quibus Cöler de Studio politic. ait,
illos auro contra astimandos esse,
junge Gualterium, Piccolomineum,
Guevarram, adde Scipionem Claram-
ontium de conjectandis cujusque mori-
bus & latitantibus animi affectibus, vi-
deatur Ludovic. Vives introduction. ad
sapient. Felden. Element. jur. part. 3. per
totum, l'utile di Leonardo Agosti, qui
 docet modum subjiciendi homines
 non violentum, sed spontaneum,
 amore fide & reputatione consisten-
 tem, latinitati olim donavi hanc vena-
 tionem hominum, hujusque Itali, ut
 vocat, *Secreta*, eleganter *Cic. Orat.*

pro Mireni. Dum Urbanam militiam sequitur Jctus, de nocte illi vigilandum; ut suis confultoribus respondeat; arrogantia & stultitia multorum perforanda; difficultates infinitæ exorbendæ, vivendum ad aliorum arbitrium non ad suum. Longum foret hic illa omnia persequi, sint tamen uno verbo illa quæ pferuntque bene scribuntur & male observantur; Leges vitæ; non ostentatio scientiæ. Antequam ad graviora tendamus & mores Jcti mittamus, exantiquemus illam questionem; utrum Jctus interdum jocosè decidere, consiliaque suppeditare joco possit? Videtur primo negative decidenda esse quæstio; non tantum quia supra volumus ut Jctus autoritatis suæ custos sit, & à ludicris omnibus abstineat; sed & propter Ciceronem, *quolibet. 1. d. Offic. p. 10. 482. dicit*: Neque ita generati natura sumus ut ad ludium & jocum facti esse videamur; sed ad serueritatem potius & ad studia graviora atque majora. Sed illud non obstat.

obstat. Non faciam quidem ut em-
 merem pro quaestione decisionem il-
 lius Judicis facerem decisionem, cu-
 jus mentionem facit *Zinckgraf. part. 3.*
Apoptheum. p. m. 65. Asinus inquit,
 molitoris; cujusdam pharmacopole
 ebiberat vinum Hispanicum; hic ac-
 cusabat molitorem; sibi que damnum
 resarciri cupiebat; Judex quaerebat ut-
 rum stans an sedens bibisset Asinus,
 stantem hausisse respondet illico;
 tum Judex ita decidit: **So ist es nur**
ein Ehrentrunk / welchen man ste-
hend thut / gewesen / den pflegt man
nicht zu bezahlen. Sed distingo inter
 jocum immodestum & ingenuum; il-
 lum scurrilem & mimicum improbat
Cic. 2. d. Orat. p. m. 234. hunc se. inge-
 nuum; non immerito laudat; in quo
 sapius excellentis ingenii lumen e-
 minet, hinc *lib. 1. d. Orat.* dicit: liban-
 dus ex omni genere urbanitatis face-
 tiarum quidam lepos, quo tanquam
 sale perspergatur omnis oratio. Hinc
 locus & extemporanea decisio non
 minimum in Legatis est ornamen-
 tum,

Ehren-
 trunk ei-
 nes Esels.

Ex A-
pophteg-
matibus
etiam
haurien-
da est
pruden-
tia.

tum, inde colliguntur hodie multo-
rum facete dicta, quæ vocantur Apo-
phtegmata, ex quibus multum soler-
tiæ multum prudentiæ addisci potest.
vid. Conring. c. 14. d. civil. prud. imo ex
Ciceronis nostri *l. 2. d. Orator. p. m.*
239. & p. 40. evidenter contrarium pa-
tet, ibi: quæ de facetiis disputarat, non
majora forensium actionum, quam
omnium sermonum condimenta vo-
cat. Sit itaque noster cum gravitate
falsus, & severitatem pari jucunditate
condiat, & firmus sibi persuadeat, su-
perbam & fastidiosam autoritatem
non ferre homines, ne in maximis
quidem viris & omnem laudem me-
ritis. temperet tamen sibi in seriis &
publicis risum movere, & scurram a-
gere intempestive jocando, nam ut
Forstner. ad V. Annat. c. 2. docet, inter
remissiones tantum animi jocis uten-
dum; in seriis & publicis aliorum ri-
sum ciere scurrile est, quod notando
Senensium exemplo probat, quorum
incongruum jocos nulla obliterabit
memoria. hi enim cum ad Gallos de-
scivif-

Intempe-
stivus jo-
cus.

civissent, Cæsarianis se per Legatum
 ta excusabant: *ò diavolo! non ci scuse-*
à il saperfi, che noi Sanesi siamo pazzi.
 Notum est, quod etiam nos excusa-
 vit, Senenses esse stultos, sed à Cæ-
 sarianis responsum fuit: Ino excusa-
 bit, sed ea conditione, quæ mente
 imminutis convenit, quos, quia sui
 compotes non sunt, catenis coere-
 mus, ne vel sibi, vel aliis nocumento
 esse queant. talem inconvenientem
 Atheniensis legati ad Philippum jo-
 cum, ubi Regem se suspendere jubet,
vid. ex Senec. l. 3. d. ir. c. 23. Sed satis
 de joco.

Vides opinor, quam omnium arti-
 um domina pulcherrimo comitatu
 instructa incedat! Vides, quam
 omnes artes quæ ad veram philoso-
 phiam pertinent commune quod-
 dam habeant vinculum, & quasi co-
 gnatione quadam inter se continean-
 tur. Nullum certe harum omittere,
 ni auream catenam rumpere velit,
 potest Jctus. hinc *Doëtor meus obser-*
vandus Dominus Tabor in prefat. d.
Reg.

Reg. Imper. Eccles. omnes Philo-
 sophia circulos peragrandos ei arbitra-
 tur; qui aliquando utilem reipubl.
 operam navare; nec alienis plane o-
 culis totum corpus salutemque velit
 committere. Est idem quod *Aristote-
 les lib. 1. Metaphys. cap. 2.* dicit: Phi-
 losophum esse eum qui omnia scit.
 Ast ubi tibi tales perfecti Jcti, obji-
 cis, ubi polymathia ea instructi?
 Non multum superesse ætatis; illud
 parce dispensandum, nec sufficere
 necessariis: non nisi dementiam esse
 supervacua discere in tanta temporis
 egestate. Verum quidem est, raros
 esse, qui ita philosophantur *sl. 6. § 17.*
ff. d. excusat. vid. Plato l. 6. d. rep. sa-
riores, quibus illud Jarchæ, Indico-
 rum Brachmanum principis dictum
 ad Apollonium referente *Philostrato*
lib. 3. cap. 6. competit, Interroga
 quicquid velis, ad viros enim venisti,
 qui cuncta sciunt; Rarissimi tamen
 sunt, qui quod de Grotio Graswin-
 ckel testatur, præsuppositis illis, de
 quibus jam dictum est, præsuppo-
 nen-

endis, suo pte auspicio expedire, per-
 equi, implere omnem sibi proposi-
 tam locum ex quocunque literarum
 & doctrinarum genere, remotis et-
 iam librorum subsidiis possunt, &
 hoc perfecti est emblema Icti, nam
 prout eleganter *Dn. Bacler. in Museo*
 ait: Cortices aut utres devehunt se-
 rum, non quiri natandi perit sunt, ne-
 que ad minicula sapientiae perficiunt
 sapientiam, sed inchoant. Apparet
 ergo male hujus tam solidi & splendi-
 di nominis decus in illam, nescio cu-
 jus scientiae umbram accommodari,
 quae id saltem scit, quod è magistro-
 rum Scholis accepit, & ideo putat ef-
 se verum, quia illi dixerunt, quibus-
 que, si autoritate Doctorum defici-
 untur, statim haeret aque. Qui non
 suo sibi ingenio sapit, eum ego quo-
 vis potius quam veri Icti nomine
 censendum existimaverim. Sunt ita-
 que rari tales, concedo, sunt tamen,
 & esse poterant plures, modo ne ni-
 mis festinarentur studia nostra, &
 plerique inferioribus neglectis cru-
 da

Cur & un-
 de tam
 pauci ve-
 re stu-
 dentes?

da adhuc principia in Academia
propellerent, & prout hodie vulgo
dicunt, studia sua disputatione ali-
qua conscripta absolvere maturarent,
& nomine magnifico segne otium ve-
larent, mundumque fallerent, cum
tamen in studiis vix oberrarint. Sic
talis est Eruditus par force, &

Eruditus
par force.

*Est sage à triple doublure,
Mais si l'on ostoit la dorure,
Et l'on voyoit à nud sa teste,
On diroit que la couverture
Fait bien vendre une grosse beste*

vide elegantissime de hisce differen-
tem Clarif. Dn. Bacler. ad l. 4. histor.
Tac. c. 5. Nec vero ego ita rigorosus
esse volo, ut existimem absque inimi-
tissimis enarratorum Ictum esse non
posse, perfectum nos delineare volui-
mus Philosophum, huc usque quoad
præcognita necessaria exhibitum, ni-
mirum ut ipsa verissima & primigenia
recti specie ob oculos continuo pos-
ta existente, quicquid in eetypo vitio-
sum esset, facilius dignosceretur, e-
mendareturve. Quod si in uno non
omnia

omnia apparent veri Jcti requisita & emblemata, audiamus id, quod de Consiliario suo dicit *Bartolomeus Filippo p. m. 62. 63.* Non ostante, che non si trovino in alcuna persona tutte queste qualità, servono non dimeno per mostrare la Idea del buon Consigliero, & perche non si trovano in persona alcuna, tengono li Principi molti Consiglieri, acciò uno supplisca in quello, che l'altro manca.

His ita positis ad studium juris no-
ter pergat, quomodo autem? ante o-
mnia jus pacis atque belli bene di-
scat, quod modernis est Jus Genti-
um. *Grotius in consilio ad Benjamin.*
Auberium Gallie Regis ad fœderat.
German. provinc. Legatum ita scribit:
Nihil est quod tibi æque commen-
dem atque studium Juris, non illius
privati, ex quo Legulei & Rabulæ vi-
sitant, sed gentium ac publici. *Sed de*
his cap. VI. agatur. Plura alii desiderant
in vero Jcto. Theologum & Medi-
cum vult post *Mercerium Autor d.*
Necessit. 7 Cti. Prius laudo, regnum
enim

Quome-
do jura
tractan-
da.

Aliorum
postu-
lata.

enim Dei non tantum querendum est primo, posthabitis omnibus, sed & Theologia in jure publico, quod in sacris &c. consistit, necessario ad vocanda, quanquam & hoc negarem ei, qui Theologum absolutum intelligit, aliud enim est ex solidis principis fidei rationem reddere, aliud Theologum esse; posterius, quod de Medico dicitur, superfluum est. Oeconomiam ab eo desiderat. *Ethemius l. 3. c. 2. p. m. 176.* neminem n. remp. recte gubernare posse arbitratur, nisi si ipse bonus æquus sit administrator & felix moderator. Sed præterquam quod argumentum à prudentia Oeconomica ad prudentiam politicam sit infirmum, non enim judicii, sed experientia & solertia & rusticis obviam res est, non video quomodo Oeconomia ad necessitatem Jcti obtorto collo trahi possit, illa enim non meliorem, ne deteriorem qua talem facit Jctum. An Stoici è quibus & Ulpianus noster erat, non erant Jcti? Horum plerique tamen male erant Oeconomi,

nam

An Jctus
debeat
se Theo-
logus.

An Oeco-
nomus?

trā hilares sua amittebant. Oeconomica pessundabant, in jactura rerum & damnum ingemiscentes. Sua enim secum ferre bona gloriabantur, ut nulla vis excutere posset, quod si videtur prudentie ex Oeconomia sibi explicat. Jctus, non est amplius Oeconomiae præceptum, sed Politicæ domesticum. His itaque præcælitus *d. sacra Themidis intrat futurus Cæus, sic conciliata sibi ancillarum benevolentia ad Penelopem, hoc est rempub. omnium scientiarum, veram philosophiam accedat*, rempub. observet, & jura ejus, illamque vel instituendam, vel institutam, hodie circa institutam potissimum occupatur. In utraque veri philosophi maximum munus est observare rempub. sancire jura, ferre, corrigere & mutare Leges. Nec enim Jctum nostrum in abstracto, sola munitum judicantia, sive forensi prudentia consideramus, qua instructus jus civile privatum saltem enucleat, sed illum Sanctorem

Jctus
Sanctorum
Legum.

Autorem Legum volumus esse alias
multis parasangis Jctus verus à Po-
litico distaret, eoque inferior esset.
Sunt enim qui sejungi posse autu-
mant verum Jctum à Politico, & Hi
Legislatoriam, i. e. remp. juribus in-
struendi facultatem sibi solis vindicantes,
nescio quos spiritus sumunt.
Non hic cum turba nobis res est, habemus
contradicientes doctos, quorum
autoritati cedere debebam, nisi
veritas prævaluisset. Inter alios sibi ad-
dulari videntur *Horneus* & alii, obsecro
vos ut bona me venia audiatis, dum
constitutam remp. Jctis, constituendam
Politico relinquunt, s. ut perspicu-
tior sim, qui dicunt Jctum non
condere Leges, sed conditas inter-
pretari tantum *lib. 4. cap. 3. d. prudent
Legis. lat. num. 7.* Nec *Piccartum* au-
dio in *Prolegom. ad Polit. Aristotel.* ex-
cellentem alias Autorem, qui Jctos
Politico vocat, quos
tertiam saltem partem sc. forensent
tantum tractent. Idem Jctorum
quod miror, nonnulli amplectuntur

Ehem

Ethem. de princ. jur. lib. 2. cap. 5. & lib. 2. cap. 2. p. m. 172. ita : Ex quibus omnibus id jam demonstratum esse arbitror , Legislatori , ipsiusque **Ministro Jcto** reip. cognitionem esse necessariam. Non enim de vero tantum loquuntur Jcto, qui necessarius politicus sit, quales & olim Jcti erant, sicut infra demonstrabitur. quique supposuerit studium historicum & prudentiam Architectonicam ejusque exercitium. Et hæc simpliciter & *αἰετοχὴν* Jurisprudentia nuncupari neretur. *vid. Conring. d. var. & ver. Jurisprudent.* Quod si illud verum esset, hæc absurda sequerentur, 1. Esset Jctus minister sui ipsius, & 2. Theologia esset ministra & famula Philosophiæ, & Medicinæ Physicæ, idem enim respectus & eadem est Analogia. Quid quod non dici causa Jcti vocantur *juris conditores*, l. 25. C. d. nupt. l. 1. C. d. comm. Serv. manu- miss. *juris Auctores*, l. 93. ff. d. act. empt. l. 17. ff. d. jur. patron. l. 23. C. d. procurat. *Patres juris*, Gell. lib. 12.

Jctus
non est
minister
Politici.

F

Noct.

Noct. att. c. 13. Legum lator es & con-
ditores juris, l. 1. §. 7. l. 2. C. d. V. l.
encl. vid. Horn. de arvit. cap. 4. pag.
m. 43.

Obiecto. Frustrata quidem, quisquis es,
arietem emittis, Jctum nostrum,
quod supra Advocato objiciebatur,
necessarium malum appellando. Fe-
lix fuisse ante Architectonas sa-
culum, primos mortalium naturam
incorruptos fuisse secutos, eandem
habuisse & ducem & legem, com-
missos melioris arbitrio, sed post-
quam surrepentibus vitiis in ty-
rannidem regna versa sint, opus fu-
isse Legibus. Apparet ergo vel ex
ipsis quae objicis, non ideo miseram es-
se rem publicam quod Legibus & Jctis sit in-
structa, sed ideo Legibus esse mi-
seram quia misera
est.

CAP

CAP. VI.

De Nomothesia,

Legum requisita. De equitate & primis Natura. Sinesium modus proponendi jus Natura. An jus civile obliget omnes gentes. Processus equitatis in nova Legge ferenda. Philautia radix juris, frenum Philautia. Doctorelli ignorant equitatis fundamentum. Errores circa equitatem unde! Pars naturalis Nomothesia. De genio populi. Doctrina Characteristica. De peregrinatione Icto necessaria. Nomothesia pars formalis. Laetium Severa Legumlatio. De divino Legibus olim admixto.

STante itaque jam Thesi hac, veri Icti esse sancire Leges, superest, ut quomodo Leges ferendæ sint, de-

monstretur. Intelligere autem me
 sanctionem: non majestaticam sive
 autoritativam, sed ministerialem, non
 ex potestate sed habitu promanan-
 tem, etiam dum non dico, dico. Fa-
 cilius hoc forsam expeditu erit, si pri-
 us requisita LL. generaliter perlu-
 stramus. Hæc proponuntur ab *Isido-
 ro in Origin. c. 10.* Quod *lex omnis*
debeat esse honesta, justa, possibilis,
secundum naturam, & patriam
consuetudinem, loco temporique
*conveniens, nullo privato commo-
 do sed pro communi civiũ utilitate*
*conscripta, necessaria, utilis, ma-
 niesta quoque & perspicua.* Sed ais:
 Quomodo perspicuæ LL. quomodo
 obscuræ sunt. Obscuritas inquit *Ba-
 con. d. verulam. sermon. fidel. 61. Apho-
 rism. 52.* à quatuor rebus originem du-
 cit, vel ab accumulatione Legum
 nimia, vel à descriptione earum am-
 bigua, aut minus dilucida, vel à mo-
 dis enucleandi juris neglectis, aut
 non benè institutis, vel denique con-
 ditione

Legum
 requisita.

hinc et in actione aut vacillatione judiciorum,
 in quibus partibus una tantum est
 iuxta legem ipsam attinet, scilicet scri-
 ptura obscura aut ambigua, cætera
 hinc de accidunt, ut multitudo LL. à
 Legislatoribus, sinistra enucleatio
 ab interpretibus, quibus accen-
 deri iudices & dissentientes aut vacil-
 lantes possunt. Hæ sunt qualitates
 Legum generaliter exhibitæ, quæ
 actenus rem non rei modum indi-
 cant, de quo nobis nunc sermo est
 instituendus.

Aristoteles hanc legum tradendam Aristote-
 rum rationem exponit: primo viros lis modus
 prudentes omnes omnium rerum pu- tradendi
 blicarum mores ac Leges colligere. Leges.
 2. collectas comparare. 3. Ex compa-
 ratis optimum reip. genus conflare
 debere. adde *Badin. method. histor. o. 6.*
p. m. 207. Et hæc in antecessu super-
 ficie, in Legum latione ita, ni fallor
 procedendum est: ut primo quid cir-
 ca quamq; rem iustum vel iniustum,
 quid æquum quid iniquum sit, ex di-
 vino animis nostris insito thesauro &

semine solers scrutetur Nomotheta, tenenda enim nobis via est quam natura præscripsit, nec ab illa declinandum, illam sequentibus omnia facilia & expedita sunt, contra illam nitentibus non alia vita est, quam contra aquam remigantibus. ille immobilis ad immobile Numen magnes, ne aberraretur, monstrabit iter, ex quo noscitur qui Navarchi instar temp. moderatur, judicium rerum obeundarum firmabit, & componet actiones hominum, hoc illi haud difficile erit, si moralem doctrinam exerceat, officia illa communia Deo & hominibus debita inquiret, & illa prima Naturæ tanquam columnas quibus superstruendæ sunt res civiles, sciat, veri ac falsi confinia, horumque sinuosos anfractus satis habeat exploratos. *vid. Trajan. Boccalin. part. 1. Relat. 41. ibi:*

Der seye im Regiment nöthiger / der discret und leutselig und eine Sach der Billigkeit und Vermunfft nach / welches nicht in den Büchern beschriben / zu ermessen weiß / dann der

im

Rathrlis
 Wer wird
 dem gelehr
 ten Ver
 stände für
 gezogen.

Rechten fast gelehrt sey. His addat-
entium non tantum saniorum mo-
s & instituta, ut Ebræor. Romanor.
Græcorum. Sed & Barbarorum,
on enim omnes barbaræ fuere, quæ
omanis aut Græcis tales videban-
ir, imo à barbaris omnis philosophia
riginem sumsit, prout testatur *Dio-
nes Laert. d. vit. philosophor. princ. ad
Ciceron. lib. 5. d. finib. bon. & mal. p.
1. 143.* Accuratus indaget philoso-
horum diversorum antiquorum
cripta, exque his floriferis ut apes in
altibus omnia libant, depascatur au-
ea dicta, & diversorum diversis licet
ationibus, iudicium ferat, & eliciat
uræ moribus & civilibus conduc-
e possunt studiis. Ex illorum enim
criptis & institutis, cum omnis do-
ctrina liberalis, omnis historia, o-
mnis sermo elegans sumi potest, tum
varietas est tanta, ut nemo sine
co instrumento ad ullam rem illustri-
orem satis ornatus possit accedere, ab
his Oratores, ab his Imperatores, ac
F 4 rerum-

rerumpublicarum principes extiterunt. *Cic. 5. d. finib.*

Auxilium Quod si hic bene procedere velit,
divinum, auxilium summi Numinis & revelatio
 celestis concurrat necesse est, apud
 cultissimos enim populos lumen na-
 turæ fraudibus Satanæ interdum ob-
 tenebratum vidimus. vide hoc in
 compendio eleganter demonstran-
 tem *Calixt. Theol. moral. cap. d. LL. a*
pag. 49. ad complures sequentes, id quod
 & sacro firmatur oraculo. *ad Ephes. 4.*
v. 7. extat: Gentes in vanitate mentis
 suæ ambulant, tenebris obscuratum
 habentes intellectum, & alienati à vi-
 ta Dei propter ignorantiam quæ est
 in ipsis, per obdurationem cordis eo-
 rum. hanc partem Nomothesiæ sub-
 stantialem dicit *Hopper. de ver. juris-*
prudens. l. 3. tit. 4. ob id *Hornio d. civi-*
tat. in proem. c. 5. n. 2. perfectus] **Crus**
Perfectus **ICtus,** est qui immotam regulam mortali-
 tatis in jure naturali positam, no-
 verit à primis causis derivare, im-
 mediata conclusa rite deducere,
 tum

*om attributa & effecta legitime
xplicare.*

Teneat itaque noster philosophi-
m naturalium & moralium, suggerit
nim principia practica, quæ actum
moralem honestum præcipiunt, tur-
em vetant. jungatur *Hugo d. Roy de
o quod justum est lib. 1. tit. 3. §. 6. & 7.*
bi ex Rabbiniis & Talmudicis jura
Noachidarum seu naturæ præcepta
radit, adde *Selden. d. jur. N. G. Ebraor.
ib. 1. c. 10. p. 117. 118. &c.* ubi septem
præcepta Noachidis imperata tradit
ex Rabbiniis. Hanc doctrinam Sinen-
les præ cæteris gentibus ita colunt, ut
eam voce publica decimo quinto
quoquo die commendent per totam
Chinam, hæc autem est præcepto-
rum summa: 1. *Obedire patri & ma-*
tri. 2. Revereri majores & supe-
viores. 3. Pacificare proximos. 4.
Instituere liberos & nepotes. 5. Of-
ficio suo facere satis. 6. Nihil mali
agere, ut occidere, fornicari, fura-
ri, &c.

Sinenfes
publice
Naturæ
præcepta
procla-
mant.

F S

Hæc

Hæc æquitatis natura & accurata cognitione si careat *J*ustus, nec in *eo* va Lege ferenda, nec in lata explicanda, nedum extendenda justus & æquus erit. Lex enim omnis pro basi habere debet æquitatem, & est conclusio deducta ex principio hominum mentibus natura insito, per elegantem consequentiam, ob id à *Suetholto dissertat. 1. lib. 35. Medulla juris,* & à *Menochio de arbitrar. jud. quest. 1. r. qu. 13. n. 17. Theriaca contra venenum* dicitur. Quæ æquitas cum tanta sit in legibus nostris Justinianeis, *fuere qui eas quasi gentium jus quoddam commune* per totam fere Europam observari dixerunt. *Hugo de Rey de eo quod just. l. 1. tit. 8. §. 6.* qui tamen hoc ex historia nunquam probabit, imo & juri nostro contrarium est, quo passim docemur jus civile romanum proprium civitatis i. e. reip. romanæ fuisse. *Alii nam nisi æquitatem scriptam vocarunt, & rationem naturalem,* cumque hæc omnes obliget,

An jus nostrum civile est jus Gentium!

An omnes gentes obliget.

bliget, & jura nostra omnes obligat
 : conculserunt, sed hoc falsum est,
 is enim civile positivum non omni-
 us gentibus præscriptum est, multo
 imus est ipsum jus naturale. Imo
 et Rusticos excusat ob ignorantiam
 iris communis *Arthur. Duck, d. au-*
ritat. jur. civil. lib. 1. cap. 2. §. 6. Sed
 ere orne nimia hæc fit extensio, præ-
 erquam enim quod multa dicantur
 ar juris naturalis & Gentium à Do-
 toribus communiter, quæ revera
 ion sunt, si accurate loqui velimus,
 ntilta enim populis ob commodita-
 em aliquam placere, sine vi obliga-
 ionis, aut jussione aliqua à Majestate
 lependente. *adde Grovium. d. 7. B. P. 1.*
. c. 1. n. 8. Horn. d. civit. lib. 2. cap. 2.
1. 6. & sequ. Ubi multa nova & con-
 ra communia Dd. aut tu offendes,
 urte offendent. *adde Conring. d. LL.*
§. 25. aliud etiam est esse jus naturale,
 & esse ex jure naturali per conse-
 quentiam elicatum, obligant Rusti-
 cum, si quæ sunt, non qua hominem,
 sed civem, nec sequitur in quo jure

Rustici
 ob igno-
 rantiam
 juris civi-
 lis non
 excusan-
 tur.

est naturalis æquitas, illud Rusticus scire tenetur, multa enim jura per consequentiam ex universalissimis æquitatis regulis deducta sunt, quæ Rusticus ignorat, qui interdum ob pravos mores, & educationem incuriosam in ipsis primis naturæ dubitat, quod si illud ab Arthuro positum verum esset, ad aliorum etiam jurium præter nostrum civile idem teneretur cognitionem.

Elegantissime *Calixtus in Theologia morali à pag. 18. ad ceteras* distinguit inter principia prima practica, quæ sunt: bonum esse faciendum, malum fugiendum, & Conclusiones ex illis deductas s. leges positivas, ex quibus formari ait dictamen practicum per prudentiam, hoc vocat dictamen intellectus practici practicum, in his certe errabit Rusticus, nam & nationes & gentes ob pravam educationem, consuetudinem & præconceptam, opinionem in illis errasse compertum habeo. Egregius alias Autor *Arthurus Duck Stortiam Oddum pro*
hac

*te opinione adducit, ipse vero vel ex
 hoc excusandus videtur, quod inten-
 o ejus fuerit excurrere in laudes Juris-
 Justiniani ob eam maxime causam
 & in patriam suam Angliam Jus-
 Justinianum induceret, hunc enim
 bri ejus scopum fuisse docet Con-
 ing. de prudent. civil. s. 14. p. 316. Fun-
 amentum itaque juris & Legum est
 equitas, ex qua ferendæ interpretan-
 læ & supplendæ sunt pleræque Le-
 gum. dico pleræque Legum; nam
 lures LL. in utili fundari & niticer-
 um, & jam tum ab illis, qui in occipi-
 io oculos gerunt, demonstratum est.
 illud, supplementum scil. Legis fun-
 datur in l. 32. ff. d. LL. ibi: si qua in cau-
 sa deficiunt scripta vel non scripta ju-
 ra, custodiri oportet id quod proximi-
 mum & consequens est, id est, æqui-
 tas. *Suppletur autem illud conse-* **Triplex**
quens per triplex remedium, vel **supple-**
processum ad similia, per usum e- **menti**
exemplorum licet in legem non co- **processus.**
luciant, vel per Iurisdictiones, qua
*statu-**

statuunt ex arbitrio boni viri.
 quoad processum æquitatis in nova
 Lege ferenda; sanctus, catus & bo-
 nus sit noster; nam aut providentia
 sua summum reip. bonum; aut socor-
 dia aberrante exitiale reip. malum
 procurabit, ut enim argentum priva-
 torum; sic Leges civitatis numisma
 sunt, juxta Solonem, quemadmodum
 ergo illud cum adulteratur; nullius
 valoris & pretii est; ita & Leges adul-
 terinæ si sint; non profunt.

Processus : Ante omnia respiciatur hic æqua-
 æquitatis litas de seipso in alium; secundum na-
 in nova turam; per dictamen Conscientiæ,
 Lege fe- ut quod tibi non velis fieri alteri ne
 renda, facias; hoc enim est fundamentum
 æquitatis, quod perpetuus voluntatis
 divinæ Dictator Christus coelitus in-
 stillat, cum quo coincidit illud: Dili-
 gito proximum tuum sicut te ipsum.

Philantia : Hinc sunt qui dicunt: *radicem to-*
 radix Ju- *tius juris naturalis esse Philantiam,*
 ris. s. sui amorem; ille sui amor est in-
 natus, quod ex defensione sui,
 cura

ra. suorum sollicita apparet. *Senec.*
lib. 12. inquit: Si omnia propter cu-
 ram mei facio, ante omnia est mei cu-
 ra. Hæc animalibus inest cunctis, nec
 scribitur, sed innascitur; & ad illos
 utilitatis stimulos respexit Ulpianus
 in definitione, qua Jus naturale defi-
 nitur *quod natura omnia animalia docuit,*
 & hoc capite enim commodius, ni-
 hilior, illa explicatur descriptio. Sed
 licet ille sui amor si sincerus & rectus
 sit, omnium emergentium LL. mater
 esse potest; ita, si occæcatus sit priva-
 to utili, & affectibus, vitiorum omni-
 um est genitrix, hinc enim omnis vi-
 tiorum pestis oritur; quod sibi quisque
 blanditur; & quantum aliis præter æ-
 quum detrahit; tantum sibi philantia
 vitio præter meritum tribuit, testatur
 idem non tantum summus ille æqui-
 tatis Architectus in eleganti adagio,
 quo festucam ex alterius oculo ejici
 vetat, sed & *Plato lib. 5. d. LL.* ibi: O-
 mnium vero maximum quiddam ma-
 lum, in multorum hominum animis
 est innatum, cujus quidem, cum faci-
 le sibi ignoscant, remedium nullum
 excogi-

excogitant. Est autem hoc, quod dicere solent, quod natura sibi quisque amicus est, recteque est, id ita sentire, sed revera nimius in seipsum amor omnium peccatorum semper omnibus est causa. Occæcatur quippe circa amatum quæramat, quapropter qui se amat, cum se ipsum magis, quam veritatem honorandum putat, quid justum, bonum ac pulchrum sit male judicat. Cohiberi tamen iste sui affectus potest, *freno illo auro & habena quam à caelo delapsam credidit antiquitas*: *γυνῆσι σοφιστῶν*, ex hac scilicet sententia scilicet oraculo, Demonas veram derivabat philosophiam, hic enim interrogatus, quando cepisset philosophari? posteaquam, inquit, cepinosse me ipsum. *Cicer. lib. 3. Epist. ad Quint. frat. 6. dicit. illud γυνῆσι σοφιστῶν noli putare ad arrogantiam minuendam solum esse dictum, verum etiam ut bona nostra norimus. adde Robertum Scharrrockium*

Ex sententia
γυνῆσι σοφιστῶν
 veram
 philosophiam
 derivant

Dixi debere Nomothetam respicere ante omnia æqualitatem, non exclusi utile civitatis, in quo plurimæ L. positivæ nituntur, illud in conspectu habeat, examinet, hoc enim multa constituit, quæ non ex æquitate sed præter naturam sunt, dominium hoc infantium introduxit, quodque hi obligare non obligari possint.

Et alia, de quibus Leges Justinianæ passim loquuntur. Illud tamen utile si in republica Christiana nimium extendatur, rumpit & everit basin omnium Legum Christianarum; De Legibus Romanorum & paganorum jam non loquor, de quibus non nemo ingeniosissime ita scribit: **Die Römische Rechte haben die Heydnische Römer als**

als ihr Erkündnis Gottes Gesehen
 und der Christlichen Lieb zuwieder/
 auff die Leisten ihres gemeinen Nu-
 tzen / und zu dessen Ergrößerung ge-
 richt / dazu wie Maufffatten l. stige
 Formulen angeheuct / Wer Darem
 gefallen / der ist ärger als in Garn-
 strengen verhorren / und hat sein
 Recht alsbald verlohren / solche ver-
 rostete Maufffatten hat man vor
 Sabren umbgeschmiedt / und mit so
 viel Dornhecken umbzäunt / daß fast
 niemand in dem wilden Wald zu sei-
 nem Rechten kommen kan.

Lex de-
 tractionis
 in utili
 fundata.

Ex hoc utili Nomotheta videns
 subditos ob certas rationes frequen-
 ter emigrare, remedia meditat, Le-
 gemque detractionis sancire cogitat:
 Quicumque emigraverit, decimam
 bonorum partem relinquat, hanc
 dum animo volvit constitutionem,
 recurrit ad illud principium primum,
 ex quo Leges omnes examinandas
 esse diximus; Quod tibi non vis fieri
 &c. Sic dubius est in conscientia, an
 lex æqua, ob id ferenda sit, huic du-
 bïo tamen statim satisfaciet, simulac
 publi-

blicam utilitatem & Rationem
 tus præponderare debere conclu-
 , reip. enim interest multos habere
 editos, de quo in secuturis Nomo-
 esia partibus agetur pluribus. Hoc
 nen quod disputatum est, iniquum
 letur. *Nicol. Mylero d. princip. &*
1. imper. c. 63. n. 3. 4.

Apparet itaque quam limpida ju-
 um scaturigo sit æquitas, quamque
 on vulgaris laus fit, qua *Cicero Sulpi-*
um in Philippic. 9. laudat ob admira-
 ilem & divinam in æquitate expli-
 anda scientiam. Hunc habitum cum
 on haberent *miseri Doctorelli*, die Docto-
 eß *Macherlobns* nicht werth sind / relli.
 ti dicit *Lans. in discours. d. Academ.*
l. 25. und die man mit Duheten wie
 ie *Mürnbergger Taschenmesser* ver-
 auffen möchte. *Garzon. Schauplaz*
liscurs. 5. illos è finibus Imperii exter-
 ninare voluit *Fridericus III.* Weil ih-
 ren das Recht mehr dann den *Leyen*
 verschlossen war / und. *Ponte* ihrer *Pei-*
 ner den *Schlüssel* / (s. æquitatis fun-
 damentum) darzu finden / biß beide
Zheil arm worden. *Hæc autem Con-*
 stitutio ,

Constitu-
 tutio Fri-
 derici III.

stitutio non respexit veros sed simu-
latores Jctos, qui prout Constitutio
loquitur, sunt **Stieff-Vätter** und
nicht die rechten Erben der Rechte
sondern Ihnen den Grund der
Arbeit nehmen. Quique secun-
dum opinionem Anonymi de neces-
sitate Jcti, ex Italia disputationes &
altercationes Canonicas & Pontifi-
cias, aut aliena jura sine judicio fere-
bant in rem publicam nostram.

Hic certe in æquitatis doctrina, si
unquam bene cavendum est Jcto, ne
perniciose erret, quod plerumque
fit, si tractatur de bono & æquo, est
l. 91. §. 3. d. V. O. junge Meinking d.
R. S. E. lib. 2. cl. 2. cap. 12. num. 40

**Errores
circa
æquita-
tem &
Nomo-
thesiam
unde ori-
antur.**

Aut enim in Legumlatione natura
æquitatis violatur dum Nomotheta
nimium opinioni & *juri Cerebrino*
quod imperitis pro vera Philoso-
phia est, tribuit, aut in concursu ca-
suum complurium, quorum singulis
subesse æquitas videtur, se non bene
extricat & fallitur Nomotheta, aut
quia infinita negotiorum singularia
videt

det, nimia latitudine aut brevitate
 in definit, ex quo ob interpretatio-
 nes Dd. varias secuturas, non nisi li-
 s feruntur. Aut partem utilitatis
 publicæ præcipuam putat, quæ non
 est præcipua, aut interpretatur eam
 solius quam par erat.

Non omnia quidem æqua sunt,
 quæ æquitatis habent imaginem, fal-
 tur enim arbitrium hominis inter-
 um, non ergo ab arbitrio humano
 ra dependent, quem præcorum er-
 pendent.
 Jura non
 ab arbi-
 trio de-
 pendent.

orem fuisse, satisque operose per to-
 am fere Plato de republ. evellit.
 is æquum videbatur. Cyro adole-
 centi, narrante Xenophonte, detra-
 here Tunicam longiorem brevioris
 taturæ juveni, eamque dare proce-
 o & longiori, curtamque dare bre-
 viori adolescenti: Sed plaris castiga-
 tur ob hoc decretum à prædago-
 Cyrus, hac elegante correctione ad-
 hibita. *Justitia est equalitas, non qua
 vobis videtur, sed quam lex ordi-
 nat, & Cicer. lib. 2. ad Heren. dicit:*
 Natura

Natura jus est quod non opinio-
nuit, sed quædam innata vis in sevit.

De Reli-
ctis Arbi-
trio Jcti. Caveat ergo Jctus, ne sibi & suo
Arbitrio plus æquo tribuat. Romani
olim ut cohiberent arbitrium, Alia
proponēbant, in quo præscribēbant
quomodo jus dicturi essent, nove-
rant enim optimam Legem esse, qua
minimum relinquit arbitrio Judicis
optimum Judicem, qui minimum si-
bi contra quod misere impingunt illi
qui generales nimium LL. propo-
nunt. illi vero prudenter faciunt, qui
in Legibus suis circumstantias, tem-
porum, rerum, ordinis & ætatis arbi-
trio reservant, sic enim minus pecca-
bitur, & quisque se teneri ad observa-
tionem Legum existimabit. Regula
tum itaque esto arbitrii iure, ratio-
ne ac æquitate. *Menoch. d. arbitr. ju-
quest. 1. quest. 6. vid. l. 30. ff. d. oper. liber.*
ibi non aliter arbitrium ratum habe-
nisi æquum, quod sit formatum secun-
dum dictamen intellectus practici, &
examen actionum antecedentium &
consequentium, quod si jucunda et
recordatio, dictitans bene se pronun-
ciali

Quale es-
se debeat
arbitri-
um.

se bonam conscientiam habet, & nesciat, si iocus, firmus sit male statuta fuisse; non quiescat igitur, sed taceat, aut corrigat: Si dubius sit, ut vel in re, vel in jure dubius, si in re, repetat examen omnium circumstantiarum, & causam denuo trahat, sic facile se extricabit. Ictus, si in re dubius est, ob controvertentium opiniones contrarias, prius deficientem. Lege videat an consuetudo suppleat non decisa, illam consuetudinem examinet, *nam consuetudo arte* Consuetudo.
hymica nigrum in album quandoq;
olet convertere, inquit Knichen. d. act. vestit. p. 2. c. 4. n. 203. Respiciat & Communionis opinio.
 liorum, quas communes vocant opinioniones, & rerum perpetuò similiter iudicatarum auctoritatem *l. 38. ff. d. LL.* plus enim vident oculi quam oculus, & sincerius est iudicium quod plurimorum sententia comprobatur. *prudentium 21. d. offic. delegat.* minusque peccabit præiudiciis munitus, examinet tamen verus Ictus præiudicia, multa enim deciduntur interdum, quia locus vel tempus non patitur

tur plenius deliberandi consilium, ut
 inquit Jctus in *l. 1. d. exerc. act.* in-
 spiciat illas opiniones communes,
 Rationes enim ponderare proprie
 est hominis docti: autoritatibus mo-
 veri, illiterati, & sæpius accidit, ut
 communium opinionum sectatores
 similes sint avibus, quarum unam
 prævolantem turmatim sequuntur o-
 mnes. **Denn daß Meer /** (per quod
 & mare & pluralitatem opinionum
 indigitamus) **wirfft nicht allemah
 Perlen / sondern mehrentheils grof-
 sen Unrath auß /** & Deus plurimo-
 rum acquiescere sententiæ prohibet,
 si à vero devietur, *Exod. 23. v. 2.*

Quod sine utrum horum suppleat
 desideria, recurrendum est ad com-
 mune jus, quo devincta est hominum
 societas, ad rectam rationem, hæc
 tum lex sit & ratio imperandi & pro-
 hibendi, *Cicer. lib. 1. d. LL. pag. 431*

Hæc est basis, hoc jurium funda-
 mentum, & Nomothesiæ pars sub-
 stantialis.

Post hanc attendenda est altera Pars Naturalis, quam *Naturalem* vocant, in hac iudicium practicum in mente Legislatoris operetur, utrum ex usu publicæ sit, an secus. vid. *Calixt. Theolog. moral. p. 76.* hæc respiciat i. remp. qualis la sit, quæ indoles, an status sit simplex, corruptus an mixtus, quæ cuiq; vitiosa esse soleant, quæ gubernandi ratio conferat ad civitatem tuendam, quæ Leges cuilibet formæ conveniant, quæ adversentur, & hoc ex historia superiorum temporum hau- dat, & ex illa Leges & instituta gen- um repetat, eleganter, utinam fusio- bus *Aristot. 1. Rhet. c. 4. à num. 22. ad 30.* hinc collige, quod verus Jctus præter nostrum jus Justinianicum & Jctus ve- lia inspicere necesse habeat sanctita- rus præ- ter jus Ju- & statuta. add. *Ehem. d. princ. jur. l. 3. stiniane- um & ali- . 2. p. 170. Conring. d. prud. civ. c. 3. p. 27. arum iam & nostrum jus ex immensis ve- gentium eris prudentiæ voluminibus erutum jura in- st §. 2. præm. Inst. imo respexit Im- spiciat. perator noster omnem Legum tra- nitentem ab urbe Roma condita ad æ- vum*

G

vum

vum suum. *l. 1. §. 1. C. d. v. j. enucl. Cic. lib. 5. d. finib. bon. & mal.* Omnium fere civitatum non Græciæ, sed etiam Barbariæ ab Aristotele, mores, instituta & disciplinas: à Theophrasto leges etiam cognovimus. Solon adjunctis sententiis Ægypti Sacerdotum, latis justo moderamine legibus, Romano quoque juri maximum dedit firmitermentum. *Ammian. Marcellin. lib. 22. fin. histor. Platonem ex Augustin. lib. 2. d. doctrin. Christian. c. 28. in Ægyptum profectum lego, tempore Prophetæ Jeremiæ, ex quo perdidicisse creditur, quæ post attonitis religiose gentibus legum oracula proposuit, confirmat idem Ambrosius ad Psalm. 118. & Diodor. Sicul. vide Corring. d. prudent. civ. c. 14. pag. 350. ad cater.* Apprime, inquit hic, ad politicam prudentiam comparandam utile est, complurium civitatum Leges & consuetudines addiscere, ad Legumlationem juvat maxime.

De genio
pouli.

2. In hac Naturali Nomothesiæ parte consideranda est natura hominum,

rum, ne sint Leges contra genium
 & Populi, sed & rebus pariter ac homi-
 nibus bene accommodatae. Il faut
 qu'un Capitaine & Gouverneur sages
 & advisez, s'asthent qu'il peent, se con-
 former à leur humeur. Blafius du
 Monthuolib. 3. d. commentaires. Nec
 temere de omnibus rerum publica-
 rum arcanis nullum creditur majus,
 quam ad varios gentium mores & in-
 clinaciones, civitatis cujusque leges
 & formam accommodare, conveni-
 enter. Bodin. lib. 5. d. rep. c. 1. idem te-
 statur Dominus Bachelus in dissertat.
 d. politic. Lips. cap. 3. verbis hisce: Gra-
 via sunt multumque in recessu haben-
 tia, ideoque paucorum caput expo-
 sita verba, ubi cum duos, (doquitor d.
 Lipsi politice cap. 3. lib. 4. n. 2.) pru-
 dentia in humanis fontes tribuisset,
 Naturam populi & naturam regni,
 addit: Sane cum omnia dispereris, ni-
 hil reperies perite ad gubernandum
 olim aut nunc monitum, cui non hinc
 scaturigo.

**Doctrina
Characte-
ristica.**

Sed unde illa doctrina de natura
geniis & ingenii populorum peti,
quomodo in ~~artem~~ redigi debeat, à
paucis: haecenus monstratum est, de
posteriori vix ac ne vix unus vel alter
cogitaverit, quia & ab accuratioribus
sparsim tantum de ea traditum est.
Disposcunt prudentiores illam noti-
tiam animorum in Generaliorem &
Specialem, in generaliori tractari de-
bere, de genio & natura populorum,
pro diversitate climatum & locorum,
de vulgi ingenio, Regum ac regni in-
dole, &c. Specialem esse, quæ non
tantum mores senum, juvenum, fe-
minatam, divitum, nobilium, sed &
individuum obsecrat, idque non
tantum ex historiis, sed & ex sitis loci,
morbis, inclinationibus gestibus,
Physiognomonicis, educatione di-
versorum diversa, temperamentis,
communibus dictis & proverbis.
De proverbis non ineleganter dicit
Naudæus in Bibliographia politic. il-
la velut ex adytis sapientia prolata, &
longa annorum serie confirmata,
raro

FASO non veritatem præ se ferre. Com-
 mendantur quoad hoc studium præ
 aliis. Tacitus, Lipsius, Johannes
 Bodinus in *Methodo Historia*, Ja-
 cobus Gothofredus in libro de præ-
 cedentia. Ex Gallis Charron. Sti-
 dio Claramontius de conjectandis
 ejusque moribus & lasitantibus
 animi affectibus. Besoldus de na-
 tura populorum. Bacleri Chara-
 cteres Vellejani. Huarsi Scrutini-
 um ingeniorum. Nicius in Ende-
 mia, Petrus Firmianus in Gyge,
 somnio ac genio seculi. Neubufis
 Theatrum ingeniorum. Cardanus
 in libro de sapientia & utilitate
 capienda, ex adverso Albertus
 Magnus de natura locor. & Bar-
 claius in icone animorum, Verulam.
 in sermon. fidel. &c.

Autores
 in Doctri-
 na Chara-
 cteristica
 commende-
 dabilest.

Sciât itaque noster Doctrinam
 Characteristicam, quæ prout dictum,
 ex libris, & quod restat dicendum,

De peregrinatione JCo necessaria.

ex peregrinatione, præsuppositis præsupponendis addiscitur, optime enim extra Natale solum diversi diversarum nationum genii imbibuntur, & consuetudines populorum ac mores cognoscuntur, quarum rerum notitia insignes effecit viros ad artes tam pacis quam belli idoneos. Plato, Lycurgus, Solon & Pythagoras varias obambulando provincias Prudentes Legumlatores & Philosophi evasere. Hinc nota, quod futuro JCo necessaria sit hæc magna prudentiæ Magistra, experiendo enim discere potentissimum discendi genus est, & prudentior plerumque est is, qui Ulyssis exemplo

*multos mores populorum vidit
& urbes.*

vid. Couring. d. peregrination. Leblen instruction. futur. consiliarii. cap. 4. Bernegger. question. 173. ad Tacit. Besold. in Politic, lib. 2. c. 1. Senecam epist. 104. caveat tamen sibi peregrinans noster, ne primo sine aliquali linguæ cognitione, quæ apud illas, quas invisere parat

et gentes, floret, proficiscatur, ne ad
 dum potius Grammaticum quam Quomo-
 ad peregrinationem vadat. Nec se- do pere-
 cundo ut puerum ignota mirantem grina-
 dum, d: breve tempus rerum tantum novi-
 as detineat, nec, ut plerique faciunt,
 regionum varietatem, animantium ac
 stirpium naturas, vel ædificiorum &
 pyramidum substructiones, aut erosa
 veterum numismata tantum miretur,
 sed Leges ac jura populorum rerum-
 que publicarum, status & conversio-
 nes ex quibus solida prudentia mo-
 deranda civitatis comparatur, scrutetur;
*cum Legatorum ministria interio-
 ribus, quos Secretarios vocant, familia-
 ritatem contrahat, hoc enim pacto in
 una regione peregrinando etiam plu-
 rimum regionum notitiam ad se attra-
 het. Desinet sic multa mirari, vanita-
 tes æstimare, opinioneque, quæ im-
 becillitatem animorum torquet &
 flectit quocumque vult, laborare, nec
 omnia prout ante post fornacem se-
 denti contingebat, juxta nasi sui vel*

proboscidis longitudinem mensura-
bit.

Nomo-
thesiæ
pars for-
malis.

Sed properandum est ad tertiam,
quam *formalem dicunt Nomotheseu
partem.* Quoad hanc videndum,
quando, qua circumspeditione, quo-
modo proponi debeant leges. Ad pri-
mum nota, ne temere corrigantur,
derogentur, abrogentur, multiplicen-
tur, nisi status publicus ejusque utilitas
id postulet. quia novitates solent
scandala parturire. est *l. 2. ff. d. constit.
princ.* & crebra Legum mutatio im-
becillitatem judicii politici arguit.
hoc autem cognoscere prudentis, ve-
rique Jcti est. Zalenus Locrensum
Legislator sanciebat, ut *quisquis le-
gem novam introducturus esset,
circumposito cervici laqueo id face-
ret, ut autor ejus mox suffocaretur,
nisi eximiam utilitatem nova legis
ad antiquum resp. statum declara-
ret comparata: vid. Rosin. Antiquit.
Rom. l. 8. paralipomen. add. Forstner.
ad 3. An. Tac. c. 25. 26.* Quomodo

Locrensi-
um Seve-
ra Legis-
latio.

autem

artem Leges proponende sunt? De
 eo prisci admodum fuerunt solliciti?
 nam illi non tantum brevissime Le-
 ges proponebant, non numero sed
 ponderare verborum æstimandas, ut
 iocunde oracula emularentur, sed
 & illis semper aliquam religionis opi-
 nionem adjugebant, & ad certa
 Cœlitum numina, quorum beneficio
 communicata fingebantur, refere-
 bant; hinc Plutarchus religionem
 vocat coagulum omnis societatis, &
 fundamentum Legislationis. *vid. Ci-
 ceronem l. 2. d. LL.* Ubi hanc partem
 dicit Legis præmium cum Platone,
adde Justin. l. 3. De Minois astutia,
 qui se in antrum Jovis recondebat, ex
 eoque à Jove quasi traditas Leges af-
 ferebat, *vid. Lactant. lib. 1. cap. 22.*
Valer. Maximum lib. 1. cap. 1. Junge
Corasium de arte jur. cap. 16. hæc cum
 à Dracone negligenterentur; factum
 est ut sanguine non atramento scri-
 ptæ dicerentur ejus Leges, nec reci-
 perentur, sed tacito Atheniensium

Priscino-
 vis Legi-
 bus ali-
 quid di-
 vini ple-
 rumque
 affinge-
 bant.

consensu oblitterarentur. *Gell. N. A.*
l. 11. cap. 18. Quod si itaque tantum
 naz & falsæ superstitionis vis est, in-
 quit Forstner. ut miseris mortales a-
 luserint antiqui Principes Legumque
 latores, vel ipse potius malus dz-
 mon, quid non faciat in animis no-
 nostris vera nostra sanctaque reli-
 gio Christiana *ad 1. Annal.*

cap. 28.

CAP.

CAP. VII.

De Legum interpretatione politica.

De Antinomiarum solutione. Doctores in disputatione obmutuerunt. De applicatione Legum. Collectio Topica Legalis. Collectio Proverbiorum ex LL. De arte Juris. De conceptione perfecti Corporis Juris, &c.

Consideravimus huc usq; Jctum Legum sanctorem, nunc considerabimus eundem, ut sanctarum legum interpretem. Bene itaque leges explicabit Jctus, si prius mentem ac sensum Legis perspexerit, nam prior atque potentior quam vox mens dicentis, est *l. 7. in fin. ff. d. supell. legat. l. 17. ff. d. LL. l. 13. d. Excusat. 2do* Rationem Legis bene inquirat, & sciam illa ex aeterno & nobiscum na-

to jure, an ex reip. usu deducenda. Sed nonne rationes eorum quæ constituuntur inquiri non oportet? alioquin multa ex his quæ certa sunt, subvertuntur, est *l. 21. ff. d. LL.* id certe si Jcto vero diceretur, miser ille esset, nec scire sed credere teneretur, quod quidem plebis & complurium pragmaticorum, non vero prudentis est.

3tio. Si ambiguas atque legum diversis interpretationibus titubantes causas benigne atque naturalis juris moderamine temperet. Et hæc ususalis & doctrinalis interpretatio ad Jctum spectat, Authentica vero & principalis ad principem, ad quem fitur quoties duriores legem componere cum aliis nec Doctores nec judices audent. 4. Sic occasionem juris sciat, quam ex historia juris hauriet, hæc tamen à Jcto ignoratur nonnunquam, si Leges, prout Justinianæ, sunt vetustæ, in illis enim plurima rerum monumenta, quæ ab auctoribus suis prolixo studio consignata erant, sunt abrogata & auto-

itate Cæsarea æternæ oblivioni tra-
 ita, ignoratur ergo interdum occa-
 o, quod & l. 20. ff. d. LL. ostendit, Occasio
 bi non omnium ratio reddi potest, ferenda-
 am si ibi ratio sumeretur pro utili & rum le-
 oxio Legis, turpe esset vero Jcto gum igno-
 æc ignorare, melius itaque, pro Le- ratur
 um ferendarum accipitur occasione, haud ra-
 ro,
 dde D. Conring. in dedicat. Hopperi. &
 dissertat. de var. & ver. Jurisprudens.
 ag. 119.

Scio tamen diversos diversa velle,
 Donellus rationem juris singularem
 ubi intelligit, quæ autem est singula-
 is ratio? hic certe verum Jctum non
 excusabit. l. 2. §. 14. C. d. V. l. en. ubi omni-
 um habere memoriam & penitus in
 nullo peccare, divinitatis magis quam
 mortalitatis dicitur. §. Optime & Politica
 cto vero convenienter explicabit LL. inter-
 legem, si illam cum statute ip, consuetudine
 at, & judicet utrum Leges pro status
 atione late sint, an illi adversentur, &
 nec est politica & gravissima legum
 interpretatio, de qua supra ad præcisa
 Nomothesiæ naturalem jam actum
 G 7 est.

est. In omnibus autem Legum explicationibus caveat sibi Jctus ab interpretationibus Legum duris, & illationibus alte petitis, neque enim peior est tortura quam tortura Legum, torcular vini cum premitur fortius, vinum prodit acerbum, inquit *Bacon. d. verulam. sermon. fidel. 54.* caveat & sibi ab obscuritatibus, de quibus, & unde illæ oriantur, supra actum est, evitantur autem illæ, si prout dictum est, non tantum accumulatio Legum evitetur, præsertim earum, quibus obsoleta sunt admixta, sed & quæ Leges se invicem destruere videbantur, concilientur.

Hic Nomotheta forsitan non sperendam operam navaret; si Antinomias more Atheniensium examinaret, & quæ sibi invicem obstare videbantur, autoritate sua dirimeret; hæc valitura illa extirpanda demonstraret; ut causa diffidii & nutrimentum fori tintinnabulis præcideretur. hæc de solutione Legum Authentica.

Quomo:

Quomodo autem à ICto dispu- Solutio
ante objectiones & antinomia sint Antino-
tuenda nunc videndum est. Sunt à Dispu-
 ui ad generales regulas recurrunt, tante ob-
 uoties se aliter extricare nequeunt, servanda.
 d hæc & alia confugiunt, multa jure
 civili contra rationem disputandi pro-
 tititate communi recepta esse. est l.
 1. in fin. ad Leg. Aquil. Non omnium
 quæ à majoribus constituta sunt rati-
 onem reddi posse. Nec bonæ fidei
 congruere de apicibus juris disputa-
 e. ex l. 29. §. 4. ff. Mandat. omnium
 habere memoriam &c. Alii facultatem
 & audiendi & loquendi plane a-
 nuntunt, quod sæpius liberatis & eru-
 litis hominibus, variis casibus, inter
 quos & noster est, contingere, testa-
 tur §. 3. l. quib. non permis. fac. test. qui-
 busdam in conspectu Audientium
 sudor erumpit, non aliter quam fati-
 gatis & æstuantibus solet, quibusdam
 tremunt genia dicturis, quorundam
 dentes colliduntur, lingua titubat, la-
 bra concurrunt, quod & illi contigisse
 recorder, quicquid certo & publico loco
 mihi

nihil aliq̄uando res erat, sed postea
 bant montes, nascebatur ridiculum,
 & ille confusionis suae culpam post in
 talia non merentem publica excusatione
 transferebat. Meminisse tamen debet
 bat ille *Causidicus* & *Sycophanta*,
 qui *Doctorem* in utero gerebat,
 id est, der ein Doctor war bis an den
 Hals / und schon von aussen gleiffete
 wie ein neugemüheter Wagen.
*Turpe esse causas oranti, jus in quo
 versatur ignorare, est. l. 2. §. 43. ff. de
 O. L.*

Sed ad rem. Nonnulli modum sol-
 vendi ambiguitates his includunt
 verbis:

*Causa, locus, tempus, persona, rigor,
 novitas,*

*Antiquitas, bonitas, veritas, consuetudo,
 praecipuaque.*

*Hic si jungatur permissio, jus varia-
 tur.*

*Astetius in theatro Scholasticae Sect. 3. c.
 2. fontem omnium conciliationum
 ostendit, ex quo scribet, hos hanc
 distinctionem rivalibus non considerari*

rari

ri dicit. 1. absolute vel respective. 2. ex se & per accidens. 3. Actu primo secundo. 4. simpliciter vel secundum quid. 5. Vere. 6. Eminenter. 7. te vel striete. 8. Directe & indirecte, Natura vel gratia. 10. Auctoritate ministerialiter. Mercerius in Conliatore 4. regulas ponit. junge Sevardum lib. 4. tit. 19. *Mihi videtur omnis disputatio bene procedere illi, qui solers est in excogitando disceptari, & docenda diversitate, contenturis enim opus est, quoties in partibus est crassitas inquit Grotius de B. P. l. 2. cap. 16. Quam disparitatem, si vult, plerumque fallacia aliqua ostendere potest, hinc Coras. de art. or. part. 3. cap. 14. dicit. Solvi in jure pleraque obscura aut per fallaciam equivocationis, aut per fallaciam accidentis, aut per fallaciam à dicto secundum quid ad dictum simpliciter, & certe responsiones plerumque ad aliquam harum reduci possunt.*

Nec id falsi quem arguet, quod
forfan

Doctores
in disputa-
tione
obmutu-
erunt.

forſan hæc in applicatione non ſtatim demonſtrare queat, Leges enim nonnullæ ita ſubtiles ſunt, ut diverſitas facti implicati, circumſtantiarum coaceratio, & æquitas latens non ultro ſe offerat decifuro, judicium requirit ſagax, nam & ſubtiliſſimos quandoque Dd. in hoc ſtudii genere confuſos & attonitos fuiſſe ſcimus. Philippus de Regio antiquus & maximus Legum D. (*reſerente Paulo de Caſt. in l. pater Severianam in princ. ff. d. condit. & demonſtrat.*) pollicebatur ſe velle reſpondere ad quælibet, in materia tamen ultimarum voluntatum arguente Baldo confuſionem maximam paſſus eſt. De tali jactabundo Petro Bilaro refert *Gloſſa in l. quinque pedum C. fin. regand.* Quod licet ſe in omnibus LL. ſanum ſentium demonſtraturum gloriatus eſſet, tamen cum proponeretur illi lex citata ſum obmutuiſſe. *vid. Trajan. Boccalin. Relat. 40. part. 1.* ibi non ſine riſu legitur ejuſmodi jactabundum & diſputax animal repreſſum. Magnus

cert

erte Cujacius in disputatione pro
 cathedra Bituricensi turpiter stetit.
 narrat fufe Joh. Robert. i. animadvers.
 orsi. ult. Et disputantem, sic puto,
 solvimus tribus verbis *Actum*, jam
 uo modo LL. applicate debeat, con-
 deremus.

Applicatio certe Legis est practica
 adaptatio & vera intellectus Legis,
 e digeruntur quas in schola degluti-
 ti Leges, dicit Baldus in repetit. l.
 temilius ff. d. minorib. Et hæc virtus
 est legis, applicare eas ad casus occur-
 entes, inquit l. 10. §. 6. ff. d. Excusati.
 paulo altioris autem prudentiæ est,
 t quis tum ex introductione Legum
 itarum, tum ex judicii quadam bo-
 itate, jus ad singulos casus applica-
 e, & quid in uno quoque rectum ju-
 rum & injustum sit discernere queat.
 hæc res & hæc necessitas peperit ve-
 os pragmaticos, & Jurisprudentiam,
 ubi ejus veri sunt termini Bachov.
 d. Wesenbea. id. d. & l. num. 2:
 am sæpe in obscuro est, non tan-
 am eum quid sit factum, sed et-
 um spontene an invite, si sponte,

De Appli-
 catione
 Legum.

num

cum deliberato consilio an repentino
 animi motu, si invite an per ignom-
 niam, & qualem illam; vincibilem an
 invincibilem. Applicatur autem
 vel quoad verba vel quoad mentem,
 illa facilior & plana, hæc difficilior,
 aut elegans est quæ; si liquido quid ex
 lege nõ constet, argumento cognosci-
 tur, l. 5. §. 6. ff. de re militar. Sic &
 Jctus ex ratione tacita generalem re-
 gulam subtiliter deducere, & in legi-
 bus philosophari egregie potest, ani-
 mi sensum si explicabimus uno vel al-
 tero exemplo obscuri non erimus:

Collectio
 Topicæ
 legalis.

Ita Modestinus in l. 25. ff. de Testa-
 ment. tutel. dicit: duobus pupillis tu-
 tor datus, & si alterius tutela se excu-
 sare potest, cum reseparata sint, atta-
 men alterius manet. Hinc colligitur
 Canon philosophicus: In separatis
 de uno ad aliud non inferitur, sicut se-
 paratorum est separata ratio, ita ex l.
 29. ff. de instruct. l. instrum. leg. Qui
 dicitur legata nove cum instrumento
 scapham navis deberi, colligitur
 Plus & minus non faciunt differre ge-
 nere

te, capiendū genus secundum
 eos, de qua different, vid. *Evot*
red. dec. 7. argum. leg. vel: Diversitas
identium non inducit differenti-
specificam: vel: Accessorium se-
itur naturam principalis &c. & sic
set perfecta Topica legalis colligi.
 hisce studiis Bartolum & Baldum
 celluisse testis est. *Matth. Gribald. Collectio*
Mopha in eleganti libello de ration. prover-
dend. l. 1. cap. 8. biorum
 Sunt alii qui mentem legis prover-
 tenus adducunt, communesque
 sententias & Adagia longo usu ap-
 probata non ineleganter ex jure hau-
 ent, ita ex l. 22. C. d. administr. tu-
 colligitur. Wenn die Henne zum
 anen geht / so vergift sie ihrer jun-
 n. ex l. 37. d. Aedilit. Edict. Alte
 unde stud ubel zu bändigem. ex l. 6.
 d. Servitut. & aqu. colligitur:
 caritas incipit à se ipsa, &c. & hæc
 at ornamenta Jcti. Nobis prope-
 adum, & nunc ad id quod instituti
 , propius erit accedendum.

Collectio
 prover-
 biorum
 ex LL.

Ante-

De arte
Juris.

Antequam autem hoc caput absolvamus, de arte juris nonnulla verent dicenda; & an nostra Jurisprudencia in artem redigi commode possit, an illa jam redacta, videndum. Dicitur quidem Jurisprudencia nostra ars æqui & boni, collecta illa est ex naturalibus gentium & civilibus præceptis, & in vita utilibus, proponitur ut cætera disciplinae practicae, secundum finem, subjectum, principia. At ars nihil aliud est quam *regula seu ordo certarum præceptionum, ex natura manantium, unumque finem spectantium.* Quin etiam in jure nostro habemus progressus ab universalibus ad singularia, per notationes, definitiones, causas, ex quibus evinci posse videtur jus nostrum in artem redigi posse, inò redactum esse, prout probant Cujacius, Wesenbecius, Pacius, Fregius, *add. Matth. Stephan. d. art. jur. cap. 8. mem. 5.* Et licet illud hætenus verum, quod cum Corpus nostrum Juris secundum Edicti perpetui formam concinna-

turi

n. lit, non possit esse sine omni or-
 ne & dispositione digestum, an ve-
 illud artis nomen mereatur, ego
 aimi pendeo, si verum amamus, vix
 t ut defendi possit, inquit *Trentler.*
Disp. l. thes. 2. lit. A. posse tamen
 artem redigi nemo saniorum ne-
 at, & Ciceronem ævo suo de jure
 vili in artem redigendo librum
 ripsisse apparet ex *Gell. N. A. l. 1. c.*
sp. 22.

In novo autem Corpore Juris ita **Processus**
 procedendum esse statuunt. 1. Ut in arte ju-
 mma rerum capita totius corporis ris obser-
 onantur, *Coras. d. arte jur. cap. 9.* **vandus.**
On. Prasch de fcto vero & personato
 . substituit rerum genera. De ma-
 amonio, potestate patria, Servis,
 contractibus, Delictis, Judiciis.
 Chopius in Philosophia juris vera,
 uo hæc, potestatem ac obligatio-
 em, ut summa capita omnis Juris-
 rudentiæ ponit, videamus tamen, ne
 ū nimis breves & generales sumus,
 x augustissimo objecto angustissi-
 mum

mum faciamus, neve rem quam totam
 exhaustire destinaramus, vix ac ne vix
 tangamus, *aliud est scribere veram
 Jurisprudentiam, aliud pro ingenio
 aliquid invenire & disserere de illa.*
 Certe prudentia quidem circa uni-
 versalia, magis tamen circa singularia
 versatur. 2. Volunt ut positionum vis
 propria definitione declaretur. 3.
 Subjiciantur certa catholica præce-
 pta, s. principia. Videre licuit nonnul-
 los qui non à posteriori sed priori
 rem ex principiis suis demonstrantes,
 accuratissimam ex rei natura de-
 promptam definitionem tradunt, &
 ex illa tanquam perenni fonte om-
 nem casum emergentem decidunt,
 hoc tutum quidem illis est refugium,
 sed si totus fallor, nondum tamen ars
 juris. Nunc inquit *Forstner. ad 2. An-
 nal. c. 34. Miscelli Disputatores ut ad
 casum propositum respondere pos-
 sint, tractatus & commentarios, &
 glossas & decisiones, & consilia e-
 volvere*

olvere necesse habent, donec in-
veniant casum in terminis. Non
 igitur mirum esse debet, tam paucos
 esse consultos æqui & juris.

Sunt alii, qui duplici via concepti-
 nem perfecti corporis tentatam fu-
 se tradunt, altera Mathematicorum,
 i enim ex paucis principiis immen-
 um vim Conclusionum eliciunt, pu-
 ant ergo, hic immota principia poni
 ebere, quæ à nemine saniorum in
 ubium vocentur, exque his perpe-
 uum & naturale jus posse deduci. A-
 ii tamen dissentientes hanc viam tu-
 iorem & à pluribus tritam probant,
 a qua investigantur res naturales, ita
 ut ex observatione plurium singula-
 rium, quæ apud moratiores gentes,
 pro justo habebantur, tandem gene-
 ralem eliciant regulam, eamque pro
 vero juris naturalis decreto propo-
 nant. hanc secuti sunt Grotius & Sel-
 denus.

Bacon. de verulam. sermon. fid. 61. a-
phorism. 59. dicit: Novum digestum
quinque rebus absolvi. 1. Omittendo

H

obso-

De con-
 ceptione
 perfecti
 Corporis
 Juris.

Bacon. de
 verulã. de
 novo Jur.
 Corpore
 sententia.

obsoleta, quæ Justinianus antiquas fabulas vocat. 2. Ex antinomiiis recipiendo probatissimas, abolendo contrarias. 3. Leges quæ idem sonant, expungendo, perfectissimum ex iis retinendo. 4. Leges nihil determinantes, sed quæstiones tantum proponentes facessendo. 5. Verboſas in arctum contrahendo. Sed si omnia hæc accuratius inspiciantur, nondum formabunt Corpus juris novum, sed antiquum deformatum reformabunt.

Clarorum certe ingeniorum palæstra erit. Sed sicut perfectus Orator, verum & perfectum bonum & optima civitas, describi & delineari facile possunt, non autem facile reperiri, sic puto difficillimi laboris futurum perfectam Jctorum philosophiam, eamque omnibus satisfacturam scribere. Expectet eam feliciter nostro sæculum, erit, qui collatis omnium opinionibus ante se agitatis, acri judicio elegantiora olim seliget & methodice disponet, & demum ab aliis hinc inde dispersa & prævisa digeret, hoc enim
fre

sequenter in aliis studiis sic evenisse
 memoriae proditum est. Frustra, pro-
 t mihi videtur, hic aliquid speratur,
isi quæ olegantibus verbis in actu
gnato ostenduntur, in actu exerci-
o demonstrantur, ante omnia au-
 tem Autoritas principis hic accedat,
 ecessse est, quæ seligat paria huic o-
 eri ferundo ingenia, invitetque di-
 no præprimis præmio optimorum
 liquot Jctorum, alios morali studio
 excellenter instructos, & acutos de-
 num philosophos & philologos, qui
 omnem curam, posthabitis aliis in
 hoc studio unice collocent, *tum e-*
rim optimo quisque ingenio nego-
is omnibus omisis totum se in co-
gnitione & scientia collocare po-
est, si omnia nobis quæ ad victum
ultumque pertinent, quasi virgula
divina, ut ajunt, suppeditantur, in-
 quit Cic. in fin. lib. 1. Offic.

Habito sic præprimis ingeniorum
 electu, communicetur deinde studi-

orum labor, ne quisque dum novum
ingenii foetum nimio amore comple-
ctitur, suæ tantum inventioni favet,
damnato aliorum conatu. Alter alte-
ri rectius sentienti cedit. Limato
post hæc bene operi accedat denuo
Autoritas publica, quæ laborem con-
firmet, publice proponat & protegat.
Sed hæc altioris videntur esse indagi-
nis. Non interest, quo quis consilio
aut compendio ad veram philosophi-
am pervenerit, modo eam possideat.
*Felix possessor! cujus mens regnum
bona possidet.* Suæ nos quemlibet o-
pinioni relinquimus, nam suæ quis-
que inventioni favet, & quasi fortissi-
mum complectitur, cum ab alio di-
ctum est quod ipse prævidit.

inquit *Plin. l. 1.*

epist. 20.

CAP.

CAP. VIII.

De **J**cto quatenus circa
Jura publica versatur.

*erus Ictus tractat Ius publicum,
 quomodo. Explicatur definitio
 Iuris publici. qua sacra Romano-
 rum. qua Sacerdotia. Applicatio
 definitionis ad nostra tempora.
 Sacerdotum natura. qua circa
 Religionem cavenda. quomodo
 Religio ad Politicum spectat. Re-
 futatio Gebhardi. Magistratus
 quomodo in jure publico conside-
 randi. An principia Iur. publici
 ex jure naturali & Gentium pe-
 tenda. quomodo historia ad jus
 publicum tractanda. An à studi-
 oso illud in Academ. tractan-
 dum.*

¶ Ie quoad privatorum utilitatem
 propositus est philosophus verus.

cum autem Jctus in Consilia principum assumatur, & circa latus eorum agat, uti loquitur l. 30. ff. d. *Excusat.* patet ea quæ ad statum publicum reipubl. spectant, negligi non debere, quod ita defendit *Jacob. van der Graef commentar. jur. municipal. ut cap. 1. num. 6.* dicat, *publico jure veram ac non fucatam Philosophiam absolvi.* Et olim JCos utriusque juris peritos fuisse rerum monumenta tradunt. Tubero testante l. 2. §. 46. ff. d. O. I. doctissimus habitus est juris publici & privati, *Gell. N. A. l. 11. c. 18.* Draconem juris divini & humani peritum fuisse ait. *Valerius Maximus l. 8. c. 8.* dicit Scævola bene ac diu jura civium & deorum cærimonia ordinasse. Attejus Capito divini ac humani juris sciens dicitur à *Tacito lib. 3. Annal.* Idem prædicatum Cocæjo Nervæ tribuitur à *Tacit. 6. Ann. cap. 26.* apparet ergo studia Jcti extralimen privati Corporis proferenda esse, nec enim exiguis illis finibus omnia

omnia continentur. Hoc quidem ju-
 r Magistatum & nonnulla alia ad
 atum publicum antiquum spectan-
 a complectitur, quæ non negligere,
 d ab ovo rem repetere debet, 2 dum
s. proam. Inst. sed illa Jurispruden-
 am publicam diu nondum exhauri-
 nt, sed tantum vetus jus publicum
 adunt, quod *Julius Caesar Bule-*
rus de Imperio & Imperatore
om. Pancirollus in notitia utrius-
que imperii, & Jacobus Guterus
Ballus de Officiis domus Augusta,
 conferantur, optime docebunt,
 doctere ejus potissimum reipubl. cui
 ræ est exacte sciat jus publicum, Edi-
 ta, decreta, pragmaticas sanctiones
 e jure sacro politico & militari, gene-
 alia provincialia & municipalia, sciat
 edera & nova cum gentibus finitimis,
 ciat regionis situm, fertilitatem,
 ommoda, incommoda, populi ge-
 nium, & post prudentia auxiliatrice
 illa digerat.

**Explica-
tur defi-
nitio Ju-
ris publi-
ci**

**Sacra Ro-
mano-
rum.**

De quibus antequam pluribus a-
gamus, primo videndum est, quæ Ul-
piano mens sit, dum Jus publicum
definit, quod in sacris, sacerdotis &
Magistratibus consistit, & an illa de-
finitio moderno juri publico sit con-
veniens? Quæ sacra intelligat, quod
alia non sunt, quam ex Ethnica super-
stitione profecta, statumque publi-
cum respicientia, facile ex eo patet,
quod paganus fuerit, ex historia rom.
illa hic repetere supervacuum erit,
imo ne in illa quidem terminabantur
stata periphæria: & ista sacra non tan-
tum apud Romanos, sed & alios Re-
ges ad Magistratum spectabant. *vid.*
*Clapmar. de arcan. rerump. 1. 15. Gro-
tium de imper. summar. potest. circ. sa-
cra c. 2. p. m. 28.*

**Sacerdo-
tia Ro-
manor.**

Sacerdotia item plura erant, alia e-
nim ad captandam principis gratiam
excogitata invenio, sint exemplo Sa-
cerdotium fratrum Arvalium d. quo
Fenestell. d. Sacerdot. Rom. c. 7. Gell. N.
*A. l. 6. c. 7. Sacerdotium sodalium Au-
gustalium, de quo Tac. l. A. c. 54. &c.*
Alia

Alia superstitioso cultu Deos respici-
ebant, ut Sacrodotium Panos, ve-
taliū virginum, Martis, &c. Alia
lenique publicum tantum respexisse
tatum apud Historicos deprehendo,
ic Sacrodotium faciale, cujus Sacer-
dotes bella indicebant, fidei publicæ
præerat. *vid. Fenestell. cap. 9. Gellium*
. 16. N. A. 6. 4. Sacerdotium Augurii
regium inaugurationis curabat. De-
num non omnia sacrorum jura pon-
tificum potestati subiciebantur, sed
& si *Polydoro Virgilio lib. 4. d. invent.*
er. cap. 14. credendum, judex atque
Arbiter rerum divinarum atque hu-
nanarum constitutus fuit. Hoc causæ
erat Regibus antiquis, ut sacris & Sa-
cerdotiis ipsi præessent, sancteque il-
la jura custodirent, Ast cum temporis
successu videret Rom. plebs tantum
ei in hisce latere juribus, tribunitia
potestate crescente, & in illa invola-
rit, quatuor Pontifices creando, qui-
bus præsidebat Pontifex Maximus.

Hæc omnia si ad nostrum statum
applicentur, cuius obviam erit ad sa-

H 5

Applica-
tio defini-
tionis ad
nostra
tempora,

Religio.

era pro statu moderno spectare uno verbo Regimen Ecclesiasticum, quod consistit in Legum Ecclesiasticarum sanctione, & Religionis tutela & cura. Religio enim ad externam felicitatem atque concordiam facit duplicatione, quarum prior à divina providentia ducitur, habet enim pietas promissa non tantum futuræ sed & præsentis vitæ, quod & pagani credebant, in quam rem ita clarum est Valerii Maximi testimonium, ut nihil nec à Christianis quidem dici possit expressius. Non mirum, inquit, si pro eo Imperio augendo custodiendoque pertinax indulgentia Deorum semper excubuit, quod tam scrupulosa cura, parvula quoque momenta Religionis examinare videretur. Altera Ratio est à vi Religionis propria, quæ ejusmodi est, ut homines placidos, obsequiosos, amantes patriæ, juris & æqui retinentes efficiat. Pertinent & hodie ad sacra, cognitio juris Pontificij, Agenda & Ordinationes Ecclesiasticæ

tice, Pax Religioni data; & Constitutiones de ea.

Apparet itaque, quam Jctus quoad
 cra vigilare, principique suo sana
 onfilia in Ecclesiasticis suppeditare
 neatur, sunt enim in Reformatis
 cclesiis Sacerdotes & Episcopi ipsi
 rincipes, prout confirmant & te-
 antur Constitutiones & Transacti-
 nes publicæ, *vid. Pac. Relig. in D. N.*
Anno 1555. §. damit auch obberühr-
vide Lehman. d. pac. Relig. lib. 3. c. 20.
lock, d. Contribut. c. 19. sect. 1. num. 82.
 abeant ergo Ecclesiarum & schola-
 um curam, maximeque caveant ne
 hismata, *Puritanismus, Atheis-*
mus, Independentismus, Adizopho-
ismus, s. Libertinismus; & illi qui
 Magistratus auctoritatem violant;
Inabaptistarum, omni reip. exitia-
is superstitio erumpat, ne novato-
 es, periculosi semper, exsurgant,
 ve sacerdotes extra officium pa-
 torale vagentur, animos subdito-
 um pio colore adversus magistratum

Caven-
 da circa
 Religio-
 nem.

Sacerdo-
rum na-
tura,

exacerbantes , ne civilibus sese im-
miscant, *sacerdotum enim quidam*
eo sunt ingenio, ut ni pareant, terri-
tent. Et multitudo, ut olim Curtius
dixit, vana Religione capta, melius
vatibus, quam ducibus paret.

Caveat etiam princeps, ne in Ec-
clesiasticis Ordinationibus privati sua
autoritate aliquid immutent aut in-
novent, ne Ecclesiarum ministros ju-
risdictione Episcopali omnimodo
destitutos patiantur usurpare excom-
municationis & interdicti fulmina,
plerumque enim vindictæ cupiditas
pietatis terminos egreditur, quod in
primariis Imperii civitatibus pericu-
losas turbas dedit, ita ut publicus sæ-
pe status periclitatus fuerit. Interi-
tum Anglicanæ reipubl. quid aliud,
quam nimia Regum, dicam incuria
an conniventia in Ecclesiasticis acce-
leravit, quæ irreparibili damno Pu-
ritanismum nimis serpere patiebatur.
Hæc eadem incuria Pontificis Ro-
mani stabilivit Monarchiam, quic
enim

nim imperium Romano Germani-
 cum tantopere attrivit, quam abje-
 sta & in Pontificum manus resigna-
 ta Religio! adde *Lampadii Remp. Ro-*
man. Germ. part. 1. §. 21. Mylerum de
Princip. & Statib. Imper. cap. 9. illam
 tamen Pontificis Monarchiam super-
 stitiose auguratus est *Polydor. Virgil.*
lib. 4. de invent. rer. cap. 14. ubi: Ur-
 bem Romam postremo perinde pon-
 tificia majestate gentibus moderatu-
 ram atq; olim potentia imperasset, mi-
 serum certe imperium diu à priscis
 Germanorù in rhythmo elusum. Non
 insulsus ille, quisquis fuerit, dixit:
Die Regierung wird nicht durch Pa-
ter noster verwaltet. Hispanum il-
 lum, ad Cæsarem Legatum audia-
 mus, qui sapius inter amicos jacta-
 se fertur: *Æquo longiores Germa-*
nia Episcoporum togas esse, eoque
rescandas, Myler. Citat. Cap.
 eleganter de hac Religionis cura agit
Schwarzkopff / qui cum viveret,

Comitiorum Oraculum vocabatur, in seinem politischen Bedenken / wie die Abusus Consistoriales durch vorhabende neue Kirchen-Ordnung abzuschaffen seyen.

Quomodo Religio ad curam politici spectet,

Antequam autem hinc abeamus, satisfaciendum mihi videtur illi dubio, quo obcæcati non vident, *quomodo Religio ad politicum Imperium pertineat*; fidem enim non esse affectionem politicam ajunt; Hoc certum quidem est, nos autem non aliam quam externi cultus curam ac protectionem religionis Principi politico tribuimus, quæ illi maxime & soli competit, in hac, si se bene habet, quies & rō bene reipubl. consistit, ob id *Deuteron. 17.* Magistratū injungitur hæc sacrōrum cura, adde *2. Paratipp. 19. Grotium de imper. summar. potest. circ. sacr. cap. 3.* Et hæc de sacris quomodo ad jus publicum pertineant dicta sunt.

Non opus autem erat illa sacra ita explicare, quasi per illa innuatur Jurisprudentiam nostram quoad jus sacrum

crum esse Theologiam, quoad jus
 ero humanum Philosophiam con-
 tractam, prout tradit *Henr. Gebhard*. Refuta-
tio Geb-
hardi.
princ. jur. Romano-german. thes. 13.
29. 35. 36. & c. ubi ex Novell. 115. c. 3.
13, quæ dicit, magis pro animæ fa-
ite, quam causis corporalibus labo-
andum esse, demonstrat principium
lud à Christo apud Matth. 6. tradi-
um: Quærite primum regnum Dei,
& c. ex Novell. 77. in proam. & Novell.
41. in proam. disci debere illam fan-
tam regulam: Deum non velle mor-
em peccatoris, sed ut convertatur &
ivat, quæ alias legitur Deuteron. 30.
Ezechiel. 18. & 33. nam licet ex texti-
bus compluribus pietatis vestigia ad
propositum adducta, appareant, hoc
amen respectu Jurisprudentia non-
lum Theologia contracta dici pot-
est, & illa Jurisprudentiæ definitio à
pagano scripta est.

Ultimum quod in definitione Ju-
 ris publici ponit Justinianus sunt Ma-
 gistratus, in his enim eorumque
 accura-

accurata cognitione latet maxima pars Juris publici, quod me tacente, *lib. 1. ff. de Codicis, & Notitia utriusque imperii*, quæ non sine fructu istis adjungetur dicent. Magistratus autem modernus est vel summus, prout Imperator, ad quem examinanda sunt ejus jura, præ eminentia, & potestas, quomodo hæc conferatur, constringatur, exerceatur, reserve- tur, communicetur, finiatur. Vel minor & medius, hæc spectant Electores, eorum officia, dignitas potestas, & jura. Pertinent huc cæteri Principes & status Imperii &c.

Hic tamen ad distinctionem illud, quod *Dn. Prasch* bene monuit, notandum, aliud esse scribere Jus publicum, aliud ad jus publicum, aliud de Jure publico, & sic proprie Jus publicum definit. *Complexum Legum civilium de statu reipubl.* hinc non quemvis discursum de jure publico, & ad Jus publicum statim esse ipsum Jus publicum.

Juris publici proprie sic dicti definitio.

Nec

Nec video cur *Mauritius de prin-
cip. jur. public. German.* non admit-
tit genus Complexum, putat ita con-
tineri Jurisprudentiam publicam &
jus publicum, hinc ille ita definit Jus
publicum: Leges quæ directæ & prin-
cipaliter i. e. executione & intentio-
ne ad constitutionem & conservatio-
nem alicujus reipubl. spectant. Sed
hoc leve dubium est, nam & Jus Ju-
risprudentiæ nomine indigitatur, &
definitio illa clara imo optima est.

Bases binæ in quibus hoc jus niti-
tur, sunt historia & prudentia civi-
s, sed quid de jure Naturali & Gen-
tium dicendum, an illud excluden-
tum?

Schub. in *Colleg. Jurispubl. vol. 1. thes. 5.* dicit, ex illis hauriri debe-
re principia juris publici, cui ad sti-
m. *Prasch de Jcto vero & personato m. 137.* ibi: Quid in natura jubet, ut
rancofurti Rex Roman. eligatur?
ut Elector Saxoniae præferat Im-
peratori gladium? ut octo sint Prin-
pes Electores? &c.

An prin-
cipia Ju-
ris publici
ex Jure
Nat. &
Gentium
petenda.

Quæ

quæ si expressa essent ex principiis juris naturalis, non possent non eodem modo apud omnes populos definiri.

Hi tamen Autores conciliari possunt si dicas prioribus de causa efficiente remota, posterioribus de proxima sermonem esse. & illos per jus naturæ non nisi rationis rectæ circa moraliter agenda judicium intelligere, quod prohibet inhonestæ, honesta præcipit. hinc *Fibig. in Electis jur. public. Roman. German. Generaliss. semidecad. 3. questione 3.* ita argumentatur: Quodcunq; jus fundatur in rectæ rationis judicio, nec non versatur circa ea, quæ homini naturaliter insunt quoad potentiam proximam, illud jus fundatur etiam in jure naturali. Secundo illos conciliare potes, *si distinguas inter principia Essendi & cognoscendi.* Natura constituit rationem, cujus suasu civitates sunt conditæ, idque ex instinctu quodam Naturæ, si itaque isthinc dependent civitates, dependebunt etiam jura sacro-
rum

im Sacēdotiorum & Magistratum, sine quibus nulla consistit civitas, atura enim volens finem, voluit etiam media.

Quod si ergo de principiis immediatis Jur. publici loquamur, fatendum ingenue est illa ex jure naturali non esse petenda, sed ex positivis principum placitis & constitutis. Jus utem publicum est vel proprium vel commune: quoad illud præsupponat

recesse est historiam patriæ, ex quibus autem illam scriptoribus imbibe-
re possit, docuit passim *clarissimum illud Germania lumen Bæclerus & alij.* Ille vult historiam domesticam tractari debere I. *per Isagogica & generalia*, quoad hæc commendat *Huldericum Mutium*, addi possunt, *Julius Pflug d. ordinanda rep. Conringii & Bæcleri omnia*, *Ludolfi Hugonis Dissertatio d. statuum Imperii in regionibus suis principatu*, & *Job. Strauchii Exoterica. Lehmanni Chron. Spirens. Aventinus,*

Korbur-

quomodo
historia
Juri pu-
blico in-
serviens
tractan-
da?

Vorbürgius &c. 2. per seriem tem-
porum, quam servare ait Schardius
in tom. 4. rer. Germanicar. cui addi
vult tres tomos Pistorianos. addatur
& Freheri Directorium legende
historia German. praefixum tom. 1.
coll. Germ. collecta Schardio, Vrsi-
dio, Reubero, Pistorio, Reineccio,
Meibomii. 3 Per Syllogen Acto-
rum publicorum, qualia specimina
sunt in Goldasti Reichshandlun-
gen & politicis Imperialibus. Hort-
lederii actis publicis. Theatro Euro-
paeo, & Diario Europaeo. &c. 4. per
historiam selectam, per quam intel-
ligit historiam rerum quae imperium
nostrum proxime tangunt, Hispani-
carum, Gallicarum, Belgicarum, Bri-
tañicarum, Suecicarum, Danicarum,
ex illis exterorum actorum scriptis
singularia ad rem Germanicam erui
debere. 5. Demum per historiam
secretam, quam in aulis secreto ab iis
esse addiscendam, quibus principum
secretiora intrare & perscrutari scri-
nia licet. Hanc enim cognitionem
quam

quam experientia & communis rerum
usus defert, præferendam esse illi di-
unt, quam librorum suppeditat co-
pia. *add. Limnaum I. P. lib. 1. c. 3. n. 8.*

An autem juvenis studiosus in Academia hoc Jus publicum tractare debeat, quaestio est ab aliis passim examinata. Negant tamen non pauci. **An studiosus Jus publicum tractare debet?**

1. quidem *Frideric. Ros. de jure public.* quem citat *Dn. Carpzov. d. Leg. Reg. in præfat. ad Lector.* studium juris publici plane interdicit Jctis, illudq; ad Politicos spectare autumat. *Suholt. Dissert. 1. thes. 43.* dicit incognitum minusq; esse necessarium. Alii Syre-
es avocatorias vocant à privato studio. **3.** Paucissimos ad consilia publica adhiberi. **4.** Pauca in Corpore Juris, antiqua, moderna Juris publici nulla esse. **5.** Nec debere cuivis notitiæ exponi arcana publica, privato sola privata jura esse tractanda, publica vero in Cancellariis & Archivis principum inquam venerandæ rei depositum intra adyta sacri silentii diligenter aservanda, nec juvenibus utpote auditoribus in idoneis proponenda ac promulganda esse. **6.** Non

6. Non prout privata jura ad panem
 lucrandum facere. 7. Periculi rem
 plenam esse disputare & scribere de
 iis, qui proscribere possunt, *l. 3. Cod.
 crim. sacril.* adducunt, ex qua perdu-
 ellem vocant qui de Cæsaris potesta-
 te disputat. 8. Quod si talibus tradi-
 ctionibus erretur, errores istos in
 rempubl. inferri.

Sed omnia hæc facilia & in com-
 pendio refutanda sunt. Jurispruden-
 tia, quam studiosus ambit, est divina-
 rum atque humanarum rerum noti-
 tia, per illas res divinas vix aliud com-
 modius intelligi potest, quam jus pu-
 blicum, docet hoc *Tacit. l. 3. Annal.*
 citato, ubi: Atteji Capitonis insigni-
 or familia fuit, quod humani divini-
 que juris sciens egregium publicum
 & bonas domi artes dehonestaret.
 Et cur non discat studiosus, unde er-
 go patriæ auxilia sunt speranda, an
 peregrinis? An tantum ab Aulicis?
Limneus cit. loc. dicit: Quod si publi-
 ca hæc jura sibi private concedita
 velint Aulici, agant, originalia exhibeant.

eant, potestatem nos doceant, facultatem probent ! Certe non sine ecore patriæ scribitur à *clarissimo uodam, quem semper veneror,* um pax tractaretur Osnabrugæ & Manasterii, huic negotio viri summi dhibiti sunt, sed imperiti rerum Germanicarum, hinc magna pecuniæ imma emercata est juris publici notia.

Quod periculosum esse dicunt, spondendum est, caute scribendum fuisse in Jure publico, sine injura principum, & quæ dubia adhuc inter Cæsarem & status sunt, ab illis scriis profanas abstinendas esse manus, *adducta l.* se ipsam interpretatur, aliud enim est de potestate, aliud de iudicio principis disputare. Nil itaque moveant objecta Adolescentem rocum, quin in pulcherrimæ hujus virginis amplexus & oscula ruere proeret. *Limnaus in dedicat. tom. 1. d. ur. publ. eleganter ita :* Ego, inquit, *me studiosos Juris inter miserabiles personas retulerim, si tantum privati*

*ut iuris libris tanquam adscripti-
 tis sue glebe adhæreant.* Perfecti
 certe & veri J^ucti nunquam illo care-
 re possunt, imo est hæc positio J^uris
 secundum *l. 1. ff. d. 1. & l. merito* ita-
 que & in hoc eruditus sit juvenis, ut
 spes illam foveat, posse olim remp.
 in partibus sibi credendis
 ab eo guber-
 nari.

CAP

CAP. IX.

Definitio vera Philosophia & Simulatarum. Notio Characteristica inter Politicum, Jctum, Legislatorem. Bonitas qua in Jcto desideretur. Definitio veri Philosophi. Dignitas Jcti, Comites à Jctis originem trahunt. Cur Jctus dictus fuerit Sacerdos. Media ad veram Philosophiam ducentia, &c.

DICTUM itaque est de officiis veri Jcti, quibus præsuppositis videamus demum quomodo veram notram Philosophiam, verumque Philosophum definiamus. Hopperus illam dicit, *qua in vulgus hæctenus incognita, certa via ac ratione certisque principiis ex natura notis constat, unde non errans & vaga opinio, sed stabilis & firma scientia existit.*

I

Sed

Sed ille licet in omnibus mihi satisfaciat, hic tamen cur ab eo discedam, rationes in promptu habeo. Primo enim definit quid res non sit, cum tamen definitionis proprium sit explanare quid res sit, hinc Cicero in *Top.* dicit: Definitio est oratio, quæ quid sit id de quo agitur, ostendit quam brevissime. Est & nimis generalis definitio, quæ eadem studio & philosophiæ morali accommodari posset. Describerem ego, quod nihil aliud sit, quam:

Solida & perfecta ex principis naturalibus & certis depromta iurium prudentia, observans remp. & perficiens Subiectum. Sed nec sic mihi videbar ex omni parte satisfaturus, imo discretrix ac Characteristica illa notio inter Ictum nostrum seu verum Philosophum, Politicum & Legislatorem nondum apparet, quæ tamen in dubio & obscuro esse non debet, nisi omne quicquid inter hos est discriminis confundi mali-

MUS.

mus. Verum quidem est nos ex aliis
disciplinis multa supposuisse adferen-
ta ad veram Philosophiam, nec illud
mihi excidit, quod supra volui Jctum
nostrum præmittere debere Politica,
et Politici ministrum esse, nondum
amen exinde sequitur non esse di-
versos habitus inter illos, sed quoad
eosdem hosce inter se convenire.

Certe si contradistincte loquen-
tum sit, Politicum qua talem, latius
aliquid esse Jcto apparebit, ille enim
circa omnes resp. superiorumque ra-
tiones ac utilitates versatur, omnium-
que rerum, functionum in ordine ad
quidlibet, sub omni considerandi re-
flexione, quæ in & circa civitatem to-
tam consideranda sunt, est Modera-
tor & Arbiter, cum contra Legislator
tantum sanctionem Legum, ex sup-
posito jure æterno & utili reip. secun-
dum examen rationis status inten-
dat.

Juris Consultus vero in omnibus
perinde rebus, primariò tamen se-
cundum unicum considerandi habi-

I 2

cum

Differen-
tia inter
Jctum,
Politi-
cum &
Legisla-
torem.

tum & respectum ad justum. & injustum occupatur, quatenus illud ex jure naturæ & Legibus positivis derivatur. Et sic apparet *primo*. Jctum principaliter & proprie esse æqui & justum interpretem, custodem & vindicem. *Secundo* illum cum Philosopho morali in objecto convenire, adeoque illi non tantum positivam sed & æternas leges, moresque populorum cultiorum esse tractandas. *Tertio* illum etiam, secundariò tamen, & ex necessitate derivativa utile reip. examinare.

Legumlator ergo minus aliquid est & Politico & Jcto. Ille Legem & sancita sua ex decreto ferre solet, & bonus est, si sua tantum reip. provideat, de cetero non est sollicitus. Sed hisce sancitis accedit deinde Politicus, examinans utrum illa è ratione status reipubl. lata sint, an secus, confertque illa cum Legibus aliarum reipublicarum & tum à priori, tum à posteriori per prudentiam digerit & examinat. Jctus vero qua talis, trutinat

tinat tantum & primario, utrum ex
 æquo & justo statuta sint. Hæc inter
 illos & differentia, ut Politicus su-
 premo gradu constituatur, quem se-
 quitur Jctus, & demum Legislato-
 r. Contraham ergo velà, & ad id quod
 propo sitioni erat flectam orationem, ha-
 bitus scilicet Jcti nostri, sive Juris-
 prudentiæ descriptionem quæ talis
 esto.

*Jurisprudentia est facultas præ-
 ctica, tradens docensque ex princi-
 piis divinarum naturæque præce-
 ptionum, tum è Legibus moribus-
 que receptis, ratiocinando & inter-
 pretando, quid justum injustum ve,
 quid æquum sit vel iniquum, ut per
 debitam, quoad eius ullo modo fieri
 potest, judiciorum in rep. ac in casu
 extrema ac inevitabilis plane ne-
 cessitatis bellorum quoque rectitu-
 dinem ad constantem justitiæ per-
 fruitionem deveniatur vulgarem
 dicit Hopperus, quæ circa unius a-*

Descri-
 ptio Ju-
 rispruden-
 tiæ vet. r.

licuius populi Leges, earumque vni-
 garem intelligentiam & usum ver-
 satur. Hanc in duas facultates divi-
 dit, Leguleiorum & Pragmaticorum,
 de quibus actum jam est. *Assimila-
 tam ita describit, quod circa iuris
 & iustitiae umbras versetur.* Huc
 refert Sophisticen & Rhetoricam.

Apparet ex dictis, quis veri *J*ci
 nomine dignus, quis indignus ha-
 bendus. Qui vera Jurisprudencia in-
 structus est, qui possidet hanc *τέχνην
 τεχνῶν, καὶ ἐπισήμην ἐπισήμων*, hic Sa-
 cerdos juris, non is qui leges aut prin-
 cipis alienae vel reip. constitutiones
 in memoria habet, sed qui omnium
 gentium, institutorum antistes est &
 eorum vim ac potestatem tenet, secus
 si fiat, ex sancta hac re, quae olim filia
 erat iudicii, faciet *pedissequam me-
 moriae*, ut *Malvezzi in politic. Chri-
 stian.* loquitur. Is est, qui aequi natura-
 lis peritus tacentibus scriptis oraculis
 aditur, consultitur, qui reip. cognitio-
 nem habet, utile eius adjuvat, confer-

rat vel destructum restituit, & prout
 Lucanus dicit, *qui jus mundi cognitum*
habet, & hic est ille Philosophus, de
 quo *Plato dialog. 5. d. rep. dicit*: Aut phi-
 losophi regnent in civitatibus, aut re-
 ges philosophentur, talem enim ipse
 delineat suum philosophum *dialog. 6.*
l. rep. in princ. qui sit princeps civita-
 is, potens ad custodiendas leges &
 civitatum studia, & hunc custodem
 rep. constitui vult, quod eleganter in-
 imili demonstrat desumpto à re nau-
 ica, prout allegato loco pluribus vi-
 leri potest, elegantissime consentit,
Rodin. in præfat. method. historiar. ubi
 hisce verbis lectu dignissimis expri-
 mit imaginem veri Jcti. Qui non
 modo præceptis ac usu forensi, ve-
 rum etiam præclaris artibus & solida
 philosophia informatus, justitiæ na-
 uram non ad hominum voluntates
 mutabilem, sed æterna lege defini-
 am amplectitur: qui normam æqui-
 tatis perite tractat, qui juris origines
 ab ultimo principio deducit, qui
 omnis antiquitatis cognitionem ac-

curatē tradit , qui principis senatus ,
populi , Magistratumque Roma-
nor. imperium ac potestatem plac
tenet : qui philosophorum de Legi-
bus & rep. disputationes ad jus inter-
pretandum affert , qui Græcam &
Latinam linguam , quibus descriptæ
sunt Leges minime ignorat , quide-
nique artem universam suis finibus
describit , generibus notat , in partes
distribuit , verbis designat , exemplis
illustrat.

JCrus su-
res statua
dignus.

Certe hic meretur ob singularem
Eruditionem , ut statua illi ex solido
auro in Apollinis templo ponatur ,
prout contigisse Georgiæ Leontino
Empedoclis discipulo memorat *Va-
ler. Maxim. lib. 8. cap. fin. & Platon
Gorgia.* qui fuit Isocratis præceptor,
& primus in conventu poposcit , di-
ceret qua de re quisque audire vellet,
se ausurum. *hunc Plato lib. 11. præ-
stantissimum in arte dicendi , & pari-
ter in rep. administranda vocat , licet
paulo aliter de eo statuatur Aristot. in
fin. lib. 2. Elench.* Talis est verus no-
ster

ter philosophus & JCtus, ob idque
 Frismegistus. *Gell. N. A. 4. cap. 1.*
 uris Magistrum & sapientem vocat.
Tacit. 3. An. cap. 75. pacis decus.
Cicer. lib. 1. de Orat. JCtum definit Bonitas
 irum bonum, latissimo elegantissi- quæ in
 no genere, quo vocabulo omne per- JCto de-
 ectum continebant. ita *Quintilian.* sideretur
ib. 12. Instit. Orat. cap. 1.2. Orato-
 rem esse non posse, nisi qui vir bonus
 & philosophia instructus. *Horat. lib.*
7. epist. 7. Vir bonus & sapiens dignis
 sit esse paratum, hinc conjungeban-
 tur semper sapiens & bonus, quod
 vera sapientia non nisi in bonis atque
 inter bonos esse crederetur. Philo-
 sophiam in hominem falsum atque
 legenerem tanquam in vas spurcum
 atque pollutum influere, verti, mu-
 tari, corrumpi & urinam fieri, aut si
 quid est urina spurcius, adde *Gell. N.*
A. 6. 19. hinc cum tractu temporis
 ruditio à bonitate divortium faceret
 clamabant prudentes: postquam do-
 cti prodierunt, boni defunt *Sen. ep. 95.*

I 5

Sit

Sit itaque bonus noster, timeat Deum, *l. 1. §. 5. C. de offic. praefect. praem. Afric. l. 4. fam. herisc.* nec facilis sit ad malitiam & scelera, *si forsitan in aurem ejus susurrens pecunia, Orphei Lyra & carmen Amphionii, & Musa Virgilii, ne ad vocem pecunia obumtescant reliqua.* Certe aequitas non nisi optimo cuique nobilissima est, prout *Quintilian. Orat. instit. lib. 12. cap. 3.* dicit. Noster autem, prout demonstratum est, est aequitatis custos, vel ob hanc ergo sit optimus, ne aequitatem ex affectu, gratificatione, jure cerebrino dijudicet. Nec tantum ad legem bonum volumus, illa enim angusta innocentia est, quanto latius officiorum patet quam juris Regula, inquit *Senec. lib. 2. d. ir. cap. 27.* quam multa pietas, humanitas, liberalitas, justitia, fides exigunt, quae omnia extra publicas tabulas sunt.

Quomodo ergo definiemus perfectum nostrum Jctum? *Giphanius*

Jctus
non
tantum
fit ad le-
gem bo-
nus.

in *Tract. de Princip. jur. & LL. thes.*
 20. definit *J*Cum, qui Juris priva-
 ti ac publici, omnium denique re-
 rum gravissimarum ad reipubl. & sin-
 gulorum salutem atque utilitatem
 pertinentium scientiam proficitur,
Fornii definitionem cap. 6. allega-
 vimus. *Henric. Moreelse* dissertat. de
manu duct. studiosi jur. per Academ.
ad remp. Ideam *J*Cti hanc tradit:
*J*Ctus est vir bonus, studiis huma-
 nitatis primo edomitus, dein facti
 publici & privati juris peritia in-
 structus, qui Consilio, Oratione &
 stylo, justum ab injusto separando,
 equum ab iniquo discernendo, Dei,
 populi & privatorum iura facta se-
 cū a cœni, lapsa erigere, & fatiga-
 ta possit reparare, qui, quancun-
 que in rep. politicam aut juridicam
 fortietur personam, eam decore so-
 stinere & ad publicam omnium,
 ac privatam singulorum salutem.

*& tranquillitatem dirigere posse
& velit.* eleganter *Plin. epist. 22. li.*
 Nihil, inquit, Aristone gravius, sanctius, doctius, ut mihi non unus homo, sed literæ ipsæ, omnesque bonæ artes in uno homine summum periculum in hujus valetudine adire videantur, quam peritus ille & privati juris & publici, quantum rerum, quantum exemplorum, quantum antiquitatis tenet? Nihil est quod discere velis, quod ille docere non possit, mihi certe, quoties aliquid abditum quæro, ille thesaurus est. Habes

Definitio Jctum talem concipio: *Jctus est*
veri Jcti. *vir bonus jus suum cuique, (reip. Ecclesia, proximo, sibi,) publice ac privatim tribuens.*

Dignitas Merito itaque Jctus sanctis decoratur nominibus. Ab Imperatoribus *pro Parentibus habebantur,*
Jcti, *l. 4. C. locat. §. 4. l. quib. mod. l. P. solu. amici*

Comiti principum dicebantur se-
 cundum l. 4. C. d. *contrah. stipul. Au-*

tores & Patres juris. Gell. lib. 12.

N. A. c. 13. *Comites principum ar-*
rum. l. diem functo ff. d. Offic. Assessor.

Hodiernorum certe Comitum ini-
 tia haud dubie à Jctis fuere. vid.

Speidel. notabil. polit. Coler. d. stud. po-
lit. p. m. 135. & versabantur olim Jcti

circa temp. & ab illis ut ab homini-
 bus longe in posterum prospicienti-

bus futura expectabantur, hinc Ci-
 cero ad Cælium scribit, *πολιτικῶτε-*

gov enim te adhuc neminem cogno-
 vi. &c. notanter etiam Jcti *Sacer-*

dotes dicebantur, uti apparet *ex l. 1.*
ff. d. I. & I. nihil autem Sacerdote e-

rat sanctius, qui olim assiduus in tem-
 plo, oraculis præerat, futura prædi-

cebat, edifferebat quoque res divi-
 nas; Noster Jctus assiduus quoque

in sanctissimo Justitiæ templo est.
vid. lib. 1. §. 5. C. d. V. jur. enucl.

I 7

oracu-

Comites &
 Jctis ori-
 ginem
 trahunt.

Cur Jctus
 vocatus
 fuerit Sa-
 cerdos?

oraculis præest, sic enim passim lego-
dicuntur, prudentia qua pollet, futurum
prædicat, rem sacram justitiam tra-
ctat, nec enim ideo sacerdotes dicun-
tur, quod divinam aliquam Justitiam
colant, ut opinatur Accursius, sed
quia sacrarum ac divinarum rerum
notitiam certo respectu ad certum fi-
nem, humanam s. legalem justitiam
componunt, & Leges sacratissimas
religiose tractant, ex mente quaque
constituentium interpretantur.

Illud certe nomen venerationem
illis conciliat, sunt enim quasi Sacer-
dotes & Prophetæ divinæ voluntatis,
& ut Sacerdotes in danda poenitentia
jus suum cuiq; tribuunt, ita & Jcti in
judicando inquit *glossa ad l. i. ff. d. l. &*
l. Paganis Sacerdos & Jctus unus i-
demq; erat, nondum divisa eo tractu
juris divini humaniq; prudentia fuit,
jus enim civile per multa secula inter
sacra ceremoniasq; Deorum immor-
talium abditum, solis Pontificibus no-
tum fuit, adde Duären. d. sacr. Eccles.
minister, l. i. c. 25. hinc etiam illis de

Philoso-

Philosophis, Sacerdotibus, Druidibus, Prophetis promiscuus est sermo.
 Apud Ægyptios qui jura administrabant, Sacerdotes ac Prophetæ erant.
vid. Horn. histor. philos. cap. 7. Apud Gallos Druides non tantum sacrificia procurabant, sed & de omnibus controversiis publicis & privatis constituebant & decernebant. *Cæs. lib. 6.* apud Germanos licet summam reip. administrationem non haberent Sacerdotes, prout testatur Tacitus, Magistratus enim in singulis pagis vicisque officium erat, attamen in conciliis & judiciis illos magistratui assedisse tanquam juris interpretes putat *Cluverius German. antiqu. lib. 1. cap. 24. pag. 164.* adde *Hugon. Gros. d. imper. summar. potest. circa sacra. cap. 9. p. m. 201. &c.* Hebræorum Sacerdotes juribus præerant *Deuter. 17. v. 18.* adde *Ezechiel. cap. 44. 24.* Romanorum Pontifices illa sancte tractabant. *lib. 2. §. 6. ff. d. O. I.* imo ipsi Imperatores ab Augusto ad Gratianum Pontifices maximos se cooptari volebant,

lebant, ut sic juris scientiam & Legum interpretationem per se haberent. *Arthur. Duok di. Auct. Jur. civ. lib. 1. cap. 3. thes. 7. Hopper. lib. 4. d. O. l. Tit. 31.* Sacerdotem dici autumat ab illo sacrificio omnium sacrificiorum maximo, quod sacrificium Justitiz in Psalmis vocatur, in quo non oves aut boves, sed homines & quidem optima eorum pars, voluntas Deo offertur. add. Ehem. d. princ. jur. lib. 5. e. 8. p. 334. *Respiscant itaque illi boves à sacerdote nostro si non mactandi, tractandi tamen durioribus, qui cum Aenea Sylvio ep. III. asserunt talem esse juris disciplinam cuius Asini possunt esse praeceptores, satis enim abunde ex demonstratis apparet, quæ & quanta studia, quis labor, quæ educatio à teneris ut Græci ajunt, unguiculis huc sit afferenda, quodque nulla bene constituta resp. hisce caruerit aut carere possit, horum internecionem qui optat, Luporum iniquis postulatis apud Phrygium fabulatorem assimilatur, qui sicut per canum capita gregis interitum, ita illi per Jctorum interitum reip. quz-*

Pie autem & bene in fine *lib. 4. po-*
it Hopperus media veram philoso-
 phiam amplectendi esse: *divini Nu-* Media ad
minis invocationem, Natura boni- veram
latem. Laborem studiorum, & philoso-
Longi temporis usum & exerci- phiam
tium, non enim quis triduo se Jctum necessa-
 profiteri potest, uti *Cic. Orat. pro Mu-*
ræn. dicit, dum de antiquis actionum
 formulis & ineptiis egregie differit.
δύσκολα τὰ καλὰ. Nec est ad magna fa-
 cilis ascensus. Sunt quidem, qui *citius*
se πολιτικώτατες factos opinantur,
quam coquantur Asparagi, sed Sci-
 oppii sunt discipuli, & ille biennio in
 hoc studio tantum profici posse pro-
 fitetur, quantum ad tuendum Jcti no-
 men satis sit futurum. *vid. consult. ejus*
2. de scholar. & studior. rat. Sed *multi*
quidem sunt qui ferulas gestant,
pauci vero Bacchi, non enim obiter
 & quasi in otio philosophia nostra
 acquiritur, totum hominem postulat,
 est enim ejus cognitio diffusior, non
 sponte se offert ingravo, omnes vigi-
 liæ curæ cogitationesque in illius
 indaga-

indagatione sunt defigendæ , *add*
Forstner. adl. 2. Annal. cap. 34. ibi ele-
 gantissime in hunc sensum differit. In
 laborioso totus gyro versatur J Ctus
 quem hoc, quod suggerit *Gothofred*
adl. 1. ff. d. peric. & commod. rei vendit
 recreet atque reficiat: *Certissima ad*
Cælum via est nostra juris professio.
 Ambulent itaque sancti in ea, qui de-
 litias futuras in cœlesti Academia
 proponendas exoptant, ibi verissi-
 ma, non aberrans est Philosophia,
 quam post mortem demum comple-
 ctemur, nunc mente stupidiores. Sic
 tandem ornabit & coronabit J Ctum
 verum imo dissertationem no-
 stram bonus

F I N I S.

*Est quodam prodire tenus, si non
 datur ultra.*

- P. 15. lin. 1. lege: Senec, ep. 3.
P. 33. ubi: Aristot, lib. 5. politic. c. adde: 11.
P. 40. l. 18. Religio, hæc.
P. 41. lin. 21. pro ubique, lege: cuique.
P. eadem lin. seq. pro plurumque, lege: plerumque.
P. 52. lin. 3. lege scirpo.
P. 53. lin. 16. lege: non Angusti.
P. ead. ubi: Arndius, adde: ad.
P. 60. lin. 7. lege: egeat.
P. 63. lin. 17. lege: plenam.
P. 69. lin. 23. lege: nummur.
P. 70. lin. 1. lege: cariota.
P. ead. lin. 6. lege: opes.
P. 71. lege: Phatum suam.
P. 92. lin. 24. adde ad non, tantum.
P. 94. lin. 4. lege: ut appareret.
P. 113. lin. 23. lege: nullam certe. P. 121. lin. 7. pro tan-
tum, lege: hi. P. 124. lin. 6. lege: forsaa. p. 125. lin. 21.
lege: antecessum. P. 128. lin. 22. lege: moralitatis.
P. 132. l. n. ult. lege. Sfortiam. P. 156. lin. 19. pro sic,
lege: si. P. 159. lin. 16. pro liberatis, lege: literatis.
P. 161. lin. 6. pro Auctoritate, lege: Auctoritative.
P. 162. lin. 5. pro coaceratio, lege: coacervatio. P. 163.
lin. penult. pro eum, lege: num. P. 164. lin. 18. delea-
tur, re, ut legas: separatae. P. ead. lin. 24. pro nove,
lege: nave. P. 165. lin. 2. pro different, lege: differen-
tia. P. 171. lin. 4. pro olegantibus, lege: elegantibus.
P. 177. lin. 10. ad verbum inaugurationis, adde: A-
ctum. P. 177. lin. 11. post non, inseratur: tantum. P. 190.
lin. 8. pro traditionibus, lege, traditionibus. P. 191.
lin. 3. pro decore, lege: dedecore. P. 192. lin. 7. pro il-
lam, lege: illum. P. 193. lin. 3. pro demem, lege: de-
mum. P. 197. lin. 3. pro &, lege: est, P. 206. l. n. 11. pro
quaque, lege: quoque.

